

duyên anh

CON THUY





NHỮNG ĐỨA TRẺ THÁI BÌNH

TẬP 3

CON THÚY

DUYÊN ANH

Nguồn: <http://vietmessenger.com/>

Trời bỗng trở lạnh. Mới đêm trước còn oi nồng, sáng sau không khí đã dụi mát cơ hồ bước chân mùa thu lén về trong giấc ngủ nửa khuya của dân tỉnh lỵ. Mùa hạ đã hết đâu. Những con tu hú cuối cùng chưa chịu dời miền xuôi. Nước sông Trà Lý vẫn dâng cao, ngầu đỏ phù sa. Và họ hàng nhà ve sầu vẫn rên rĩ điệu nhạc buồn hoài.

Vũ dậy thật sớm. Nó ngồi ngoài cửa chờ bánh tây thịt quay của Phương hen. Vũ mê bánh tây thịt quay của Phương hen đến nỗi nhớ cả những ngày con nước, Phương hen nằm nhà dạo nhạc cò cữ không đi bán bánh. Phương hen là người bạn thân của bọn thằng Vũ. Chỉ bọn thằng Vũ mới được bốc thịt quay nhét vào bánh. Phương hen không tính thêm tiền hay kỳ kèo gì cả. Phương hen thì khoái bọn thằng Vũ vì chúng nó trung thành với bánh tây thịt quay của Phương hen. Chúng nó ăn bánh tây suốt niên học. Hôm nào Phương hen bị lên cơn hen nằm nhà, bọn thằng Vũ mới chui ăn bánh cuốn, ăn phở điểm tâm. Bánh tây thịt quay, bánh tây chả quế, chả bò nhiều duyên nợ với học trò. Ở Hà Nội bánh tây chả bò ngon hơn bánh tây thịt quay ở Thái Bình. Nhưng Vũ cứ nhớ bánh tây thịt quay của Phương hen.

Vậy mà, sáng nay Phương hen đến muộn như mặt trời dậy muộn. Ngày con nước lớn qua rồi, giờ này Phương hen chưa đi bán bánh, chắc là Phương hen bận việc. Phố xá mỗi lúc một tấp nập. Tiếng rao quà bánh ới ới. Thị xã dễ yêu nhất vào buổi sáng, buổi trưa và đêm khuya. Những sáng mùa đông vừa tung chăn đã nghe tiếng rao bánh hấp, bánh khúc nóng chỉ muốn ăn ngay không thiết rửa mặt, đánh răng. Những trưa hè, nghe hàng đậu hoa, hàng canh bánh đa mời mọc, quên cả mệt nhọc. Và ban đêm, buồn ngủ trĩu mắt, nghe ông già bán lục tàu xá, bỗng tỉnh ngủ. Học xong bài thi, có chú khách bán xôi lạp xường, phải vét tiền chạy ra làm một đĩa. Những miếng lạp xường mỏng dính như giấy viết thư, điểm lơ thơ trên đĩa xôi trắng hay giọt nước hoa trong vắt nhỏ xuống bát lục tàu xá, sao mà luyến

lưu thế!

Vũ định mua xôi lúa, nhấm nhá chất ngậy bùi của hành phi mỡ vàng óng, rồi tới rủ Côn, Luyến, Long đi câu cá rô dưới An Tập. Vũ đã rang gạo, giã nhỏ, rây bột và nghiền mè làm mồi câu từ hôm qua. Câu cá rô bằng mồi bột gạo rang nghiền mè sạch tay chứ không bắn như câu bằng mồi tép ươn. Vũ cũng để dành một hộp mai cua thối. Nếu bọn thằng Côn thích câu cá rói thì vào Phúc Khánh câu. Vũ tính toán rất kỹ những ngày hè sắp hết. Đêm nay, bọn nó về Đoan Túc câu cá trê. Câu cá trê thích nhất. Khi giật chú cá lên, dưới ánh trăng, chú cá đen nhẩy giẫy giụa, miệng kêu ẹo ẹo. Gỡ chú cá trê khỏi lưỡi câu mất công lắm! Lớng ngớ bị ngạnh nó đâm vào tay, nhức buốt cả đêm. Thằng Khoa đã bị ngạnh cá trê đâm. Nó đau quá, vất cả cá lẫn cần câu xuống ao.

Vũ đứng vậy, vờn vai. Nó chưa kịp đi vào nhà lấy bát đi mua xôi lúa thì nghe thấy một loạt súng nổ ở phía cầu Bo. Rồi những bước chân chạy huỳnh huých trên đường phố. Phố xá đua nhau đóng cửa. Thị xã như sống lại ngày Nhật đảo chính Pháp. Một lát, toán lính Nhật và hai người thông ngôn, súng cầm hai tay gần lưỡi lê, cầm đầu chạy. Toán lính Nhật canh giữ cầu Kiến Xương đây. Vũ không sợ hãi. Nó bước ra hè đứng xem ai đuổi Nhật. Súng bắn chỉ thiên đom đom. Từ phía cầu Kiến Xương, hàng chục người mặc quần áo nâu, kẻ đeo súng trường, kẻ cầm dao rựa lính Nhật. Họ vừa chạy vừa la hét:

- Đồng bào nằm xuống!

Dân thị xã đã tập phòng thủ thụ động, nằm hết xuống vỉa hè, khe cống. Một người giơ khẩu súng lục, bắn liền hai phát, hô lớn:

- Đả đảo Nhật lùn.

Vũ sướng mê tơi. Nó biết thầy Đàn đã về thị xã đánh đuổi Nhật. Nước ta sắp độc lập. Vũ muốn phóng ngay tới nhà thằng Côn, đập cửa nhà nó thành thình, báo tin mừng *thầy mình đã về*.

- Đồng bào nằm xuống kéo Nhật lùn bắn chết!

Người khác vùng lưởi kiếm:

- Đả đảo phát xít Nhật!

Vũ ngóc đầu lên:

- Đả đảo...

Rồi nó vùng dậy, ba chân bốn cẳng chạy tới nhà thằng Côn. Hai đứa gặp nhau giữa đường. Côn ôm chặt lấy Vũ:

- Bố tao bảo Nhật thua bét tĩ.

Vũ nghiêng rặng:

- Đi bắt một thằng Nhật trói chặt tay, dẫn nó điếu phố.

Côn giậm chân:

- Nhất định tao trả thù cho thằng Vọng.

Hai thằng bé nhảy cõn. Khuôn mặt chúng rạng rỡ. Bốn con mắt long lanh, Mặt trời bỗng chui khỏi đám mây u ám. Thị xã ngập ánh nắng. Lá cây xanh mướt. Vũ nắm chặt tay Côn chạy đi gọi Luyến, Long. Bốn đứa trẻ theo đuôi đám người mặc quần áo nâu ào ào tràn lên phố chính. Bên kia cầu Bo, đoàn người ùa vào thị xã đông như kiến. Lính Nhật canh giữ cầu Bo cũng chạy dài. Bên ta ngắm lính Nhật nổ súng. Nhưng lính Nhật không ngã tên nào. Côn mím môi, nhảu nhó:

- Lính khố xanh bắn như *củ thiu biu!*

Những người mặc quần áo nâu, mang súng đều là lính khố xanh. Sau ngày Nhật đảo chính Pháp, lính khố xanh biến thành An Vệ Dân. Bọn thằng Vũ quen mặt hết lính khố xanh của thị xã. Luyến tiếc rẻ:

- Tao quên súng cao su ở nhà rồi. Ông mà *tia* đạn sỏi, Nhật lùn sẽ ngã sắp mặt.

Hai bên đuổi chạy. Bên đuổi bắn liên tiếp. Đạn toàn trệch. Có người đứng lại, nâng súng ngang vai, ngắm hàng phút đồng hồ mới bóp cò. Đạn không chịu nổ! Long cười khúc khích:

- Đạn bên ta thối!

Đến gần nhà thương, một người lính Nhật quay lại bắn. Hai người áo nâu trúng đạn, ngã gục giữa đường, máu chảy lên láng. Quân ta đang chạy nhanh, bèn *phanh* chân. Chờ lính Nhật chạy xa tầm súng, quân ta mới tiếp tục đuổi. Ở những phố khác, quân ta chết nhiều mà Nhật chẳng việc gì. Bọn thằng Vũ ức quân ta vô cùng. Con nhà Côn mở miệng la chê "lính khố xanh bắn như *củ thiu biu*!". Lính Nhật kéo nhau về câu lạc bộ. Quân ta không dám tiến vào. Một người đeo súng lục ngang hông, nắm trái đấm giờ ngang vai, đồng dục nói:

- Phát xít Nhật bị vây rồi. Anh em chờ lệnh tiêu diệt chúng.

Những khẩu súng *mút cơ tông* nạp đạn rầm rập. Lưỡi lê gắn đầu súng. Lưỡi lê chả sáng bóng tí ti ông cụ nào. Chỉ có những con mắt là sáng thôi. Người đeo súng lục hô to:

- Đả đảo phát xít Nhật!

Hàng trăm bàn tay nắm chắc gươm cao, hét muốn vỡ tung lồng phổi:

- Đả đảo...

- Đả đảo Việt gian liếm gót giày Nhật!

- Đả đảo.

- Cách mạng thành công muôn năm!

- Muôn năm...

Người đeo súng lục, khuôn mặt nhể nhãi mồ hôi, dáng điệu anh dũng, gân cổ:

- Ta hát mừng cách mạng! Chú ý: *Đoàn quân Việt Nam đi, chung lòng cứu quốc*, một, hai, ba...

Bài hát mới lạ, không ai thuộc. Chỉ độ mười người hát theo:

- *Đoàn quân Việt Nam đi, chung lòng cứu quốc, bước chân dồn vang trên đường gập ghềnh xa...*

Ngay cả những người lính khố xanh, mặc quần áo nâu, tay lăm lăm súng *mút cơ tông* gần lười lê rí cũng ngây mặt nghe hát. Bài hát không vang vọng bằng bài "*Tiếng gọi sinh viên*" hôm giỗ tổ Hùng Vương. Người đeo súng lục chừng hiểu thế, vội vẩy tay:

- Thôi, nghỉ hát. Tôi xin nói về tội ác của phát xít Nhật!

Người này kể rằng thực dân Pháp giấu thóc, phát xít Nhật lấy ra, đốt thóc thành than để dân ta chết đói một triệu người. Nhật sát hại hàng nghìn nhà ái quốc Việt Nam. Người đeo súng lục nghiêng răng ken két diễn tả một bà mẹ bị Nhật dùng kiếm cắt hai cái vú rồi mổ bụng moi gan ăn sống. Người này phẫn uất hô khẩu hiệu:

- Đả đảo phát xít Nhật!

Người đeo súng lục kể tiếp:

- Nhật bắt nhà ái quốc Việt Nam tra tấn dã man. Chúng căng họng nhà ái quốc Việt Nam, đổ cả thùng nước xà phòng vào dạ dày rồi giẫm lên bụng. Nước xà phòng phọt ra tai, mắt, mũi, miệng nhà ái quốc Việt Nam. Chúng ta phải trả thù bọn phát xít Nhật.

Hàng trăm cánh tay lại giơ cao, hò hét:

- Đả đảo phát xít Nhật!

Côn đã thấy lính Nhật giáng báng súng vào mặt anh Đạo. Tự dưng, nó nhớ thằng Vọng vô cùng. Giá Vọng không bị Nhật làm chết đói, nó sẽ bắt thằng Việt gian Ban và trả thù cho anh Đạo. Côn rơm rớm nước mắt. Nó buột miệng hô:

- Đả đảo Việt gian!

Người lớn giơ tay hô theo:

- Đả đảo...

Nhưng giọng hô đả đảo bắt đầu uể oải. Đoàn người áo nâu vây lính Nhật chờ lệnh tấn công câu lạc bộ đã mỏi chân. Họ ngồi xuống đường móc thuốc lá châm hút. Có người thềm rít một điếu thuốc lòn. Nắng ngập đầu họ. Cổ họng họ cháy khô. Họ khát nước. Vài người bỏ hàng ngũ, xách súng đi xin nước uống. Không khí dần dần uể oải, không quyến rũ nổi bọn thằng Vũ. Chúng nó bỏ xuống ngã tư Vũ Tiên.

Ở đây, dân từ các làng Đồng Thanh, Ô Mễ, Thắng Cựu, Đoan Túc kéo nhau lên tỉnh. Họ cũng phải ngồi chờ lệnh tiêu diệt giặc lùn. Đàn bà ngồi nhai trầu, nhổ quýt trầu đỏ lôm bừa bãi. Đàn ông thay phiên nhau hút điếu cày. Đi đánh Nhật mà còn mang theo cả điếu cày, bụi nhùi bện bằng rơm! Đoàn người vây Nhật ngã Vũ Tiên rất ít súng. Người chỉ huy đeo khẩu *mút cơ tông* không gắn lưỡi lê. Ông ta mặc quần đùi, đầu đội khăn xếp và hàm răng đen nhứt hạt na. Vũ nghĩ giá ông ta cầm cái lông ngỗng trên trán thì trông ông ta giống mọi da đỏ. Thịnh thoảng, người chỉ huy đạo quân đánh Nhật lại trèo lên cái bụi của phú lít ở giữa ngã tư, hai bàn tay um úp đưa sát mắt làm cái ống nhòm nhìn vào câu lạc bộ. Rồi nói lớn:

- Nhật sắp hàng rồi. Chúng nó đang thu dọn đồ đạc:

Đoàn người reo hò ầm ỹ. Người chỉ huy ra lệnh:

- Anh chị em đứng *nên*. Hễ giặc *nùn* rút *nui* qua Nam Định, ta sẽ bắt sống chúng.

Ông ta cao hứng, hô khẩu hiệu:

- Việt Nam độc *nập* muôn năm!

Bọn thằng Vũ ôm bụng cười khúc khích. Luyến vổ vai Vũ:

- Nhà ái quốc này ngọng líu lưỡi!

Vũ hậm hực:

- Giống mọi da đỏ vây xe cao bồi quá. Ở Hà Nội là tấn công rồi. Dân Hà Nội *cừ ba chê*. Dân Thái Bình hạng bét. Răng đen nói ngọng mà đòi đánh Nhật.

Côn xoa tay:

- Giá bọn mình là người lớn nhỉ?

Long gật gù:

- Ừ, là người lớn, bọn mình đánh bay Nhật lùn rồi. Lính khố xanh bắn mãi chả chết thằng lùn nào thì chúa mọi da đỏ sẽ *tho*. Chỉ được cái nước nói phét.

Vũ kể lể:

- Tao thấy dân Hà Nội giết Nhật giữa phố đông người.

Côn hỏi:

- Mà có *phiếu* không đó?

Vũ vênh mặt:

- Mà chưa được ở Hà Nội thành ra mà không tin tao. Học sinh trường Bưởi dám vây trường Albert Sarraut đánh tụi Tây chảy máu mũi. Hà Nội *chiến* lắm.

Côn bỏ qua chuyện Hà Nội của Vũ. Nó hướng tầm mắt nhìn lá cờ mặt trời chói chang dưới nắng lửa. Giọng nó buồn buồn:

- Tại thầy mình chưa về.

Luyến phân vân:

- Ừ, sao thầy mình chưa về nhỉ? Thầy mình mà về, cờ Nhật lùn bị hạ *tút xuyt*.

Long lo ngại:

- Nhớ mình không thắng Nhật lùn, nó trả thù thì chết hết.

Bốn đứa trẻ nhìn nhau. Chúng cố nhớ hình ảnh những thằng móc túi bị lính Nhật rút kiếm chém đứt bàn tay: những người nghèo, xóm nhà thằng Vọng, ăn trộm thóc của ngựa Nhật bị treo chân lên cành cây, đầu dốc xuống, chết giãy giụa, đau đớn. Nhật ác hơn Tây. Nhật giết mẹ con thằng Vọng. Nhật bắt thầy Đàn dời bỏ ngôi trường thị xã. Chẳng biết thầy Đàn có mặt trong một đoàn người áo nâu nào không. Nhưng thằng Vọng thì chết rồi. Nó chết giẫm giúi, chết không được nhìn xác mẹ nó.

- Cách mạng thành công muôn năm!

Người mặc quần đùi đeo khẩu *mút cơ tông* đã tháo súng khỏi vai. Ông ta hô hoán rồi chĩa súng lên trời bóp cò. Súng giật mạnh khiến ông ta ngã bổ chửng. Ông ta đứng ngay dậy, hất đầu:

- Tiến *nên*!

Đoàn người tay cầm liềm, cầm dao, cầm gậy chạy theo người chỉ huy rằng đen đội khăn xếp. Họ hô vang khẩu hiệu *đả đảo* và múa gậy, máu dao y hệt mọi da đỏ từ các khe núi ào ra tấn công đoàn xe của cao bồi. Những chiếc bụi nhui ngược gió, cháy bốc khói trông vui mắt đáo để. Bọn thằng Vũ ngạc nhiên thấy đoàn dân quê chạy tiến vào phía trại Nhật. Đã có lệnh đâu? Chúng nó vội vàng chạy theo.

Lúc ấy, mặt trời đã cao bằng đỉnh đầu. Những đoàn người áo nâu vây chờ khắp lối dẫn tới câu lạc bộ đã đến trước đoàn người ở ngã Vũ Tiên. Lính Nhật chĩa những họng súng máy đen ngòm ra ngoài. Chung quanh sân vận động, lính Nhật dàn hàng, lăm lăm nhả đạn. Hai cổng nhỏ dẫn vào sân vận động, lính Nhật xếp đầy bao tải cát. Trên thềm câu lạc bộ, mấy người sĩ quan đeo kiếm oai vệ.

Quân ta chỉ cách quân Nhật một vệt cỏ và bức tường thấp. Hai bên nhìn nhau căm giận. Mà không nổ súng. Quân ta hô khẩu hiệu. Quân

Nhật cười. Một người tức quá, gân cổ chửi:

- Tiên sư Nhật lùn! Mày dám cười các bố mày à?

Nhật lùn híp mắt cười thêm. Người khác bắt giọng:

- *Này thanh niên ơi, quốc gia đến ngày giải phóng...*

Bài hát vừa trỗi dậy đã bị la ó:

- Đừng hát bài đó. Hát bài này. Chú ý, nghe tôi đây: *Đoàn quân Việt Nam đi, chung lòng cứu quốc...* Một, hai, ba...

Người ta cãi nhau ỏm tỏi về bài hát. Giữa lúc ồn ào xuýt xảy ra đám đá thì chiếc ô tô dít vịt xuất hiện. Đoàn người vây Nhật dạt sang một bên để xe quan đầu tỉnh đi. Chiếc xe chạy từ từ rồi dừng trước cổng chính. Hai viên sĩ quan Nhật bước xuống, ra tận cổng bắt tay quan đầu tỉnh. Họ vào trong câu lạc bộ. Nửa tiếng sau, quan đầu tỉnh ra cùng với hai viên sĩ quan Nhật và người thông ngôn.

Quan đầu tỉnh giơ cả hai tay lên cao:

- Hỡi quốc dân, Nhật đã đầu hàng trên khắp chiến trường.

Mọi người nhảy cẫng reo hò. Lính Nhật đứng nghiêm, đầu hơi cúi và không còn cười híp mắt nữa. Họ có vẻ buồn thảm.

- Nước nhà độc lập từ hôm nay. Người Nhật không dám sát hại dân ta nhưng dân ta không được sát hại lính Nhật. Chỉ đồng minh mới có quyền xử họ. Đồng minh sẽ tước khí giới Nhật và bỏ tù họ. Viên chỉ huy Nhật ngò ý xin lỗi quốc dân vì đã bắn chết vài người của ta. Bây giờ, họ muốn chúng ta để súng bên ngoài rồi mới được vào sân vận động làm lễ mừng ngày độc lập.

Một người thanh niên tách khỏi đám đông, bước gần cổng, dong dạc:

- Chúng tôi không chịu bỏ súng bên ngoài.

Quan đầu tỉnh nói:

- Nếu vậy lính Nhật nổ súng và thị xã tan nát. Lính Nhật còn thừa súng đạn đánh nhau cả tháng. Đằng nào họ cũng thua trận rồi, họ tốt với ta nên muốn hòa.

Người thanh niên hỏi:

- Chúng tôi phải được hạ cờ Nhật, kéo cờ Việt Nam.

Quan đầu tỉnh bảo người thông ngôn nói cho viên chỉ huy Nhật nghe. Người thông ngôn nói lại:

- Cờ Nhật trên cờ Việt Nam!

Người thanh niên hần học:

- Cờ Nhật dưới cờ Việt Nam. Nhật bại trận rồi.

Người thông ngôn nói nhỏ. Viên chỉ huy Nhật lắc đầu, xì xỏ tiếng Nhật. Người thông ngôn nói:

- Không kéo cờ nước nào cả.

Người thanh niên cương quyết:

- Vậy chúng tôi rút và đánh Nhật từ đêm nay. Chúng tôi sẽ giết hết lính Nhật.

Quan đầu tỉnh và hai viên sĩ quan Nhật lại vào câu lạc bộ bàn bạc. Lát sau, chỉ có quan đầu tỉnh và viên chỉ huy bước ra. Quan đầu tỉnh phần khởi:

- Nhật bằng lòng hạ cờ để chúng ta kéo cờ Việt Nam. Họ xin chúng ta tôn trọng lời hứa.

Người thanh niên dứt phăng ngực áo. Những chiếc khuy rơi rụng:

- Chúng tôi hứa danh dự.

Viên sĩ quan tuốt kiếm, cúi đầu chào người thanh niên. Lập tức, những lối vào sân vận động được lính Nhật dẹp bỏ bao tải cát. Bên ta dựng hết súng *mút cơ tông* ở chân tường. Gậy, dao, liềm, súng lục chất đống. Bây giờ, dân thị xã kéo tới rất đông. Đàn ông, đàn bà, trẻ con đều bị lính Nhật xoa nắn khắp mình khám xét xem có đem vũ khí vào không. Nhật đã dờ trò phản bội. Lính Nhật vừa khám đàn bà, con gái vừa cười. Ai cũng phải giơ tay cho lính Nhật khám. Lính Nhật chụp ảnh. Người thanh niên nhẩy song phi đá tung máy ảnh của lính Nhật, vồ lấy, tháo phim, lôi ra. Viên chỉ huy hét lớn. Lính Nhật không dám làm gì người thanh niên.

Vũ nhẩy xô lại nắm tay người thanh niên, khen ngợi:

- Anh *cừ* quá!

Côn nheo mắt:

- Mày còn chê dân Thái Bình nữa không?

Nó hỏi người thanh niên:

- Tên anh là gì?

Người thanh niên xoa đầu Côn:

- Huy.

Vũ mở to mắt chiêm ngưỡng người nó mến phục:

- Anh Huy, anh không đeo súng à?

Huy chỉ ngón tay vào ngực:

- Trái tim mạnh hơn súng.

Anh ta giục bọn Vũ:

- Các em vào dự mít tinh đi.

Lính Nhật vẫn khám xét từng người. Vũ kéo bạn sang bên kia đường. Nó nhặt đá nhét vào túi quần soóc. Côn hỏi:

- Chơi trò gì đây?

Vũ đáp:

- Xỏ tụi giặc lùn.

Bốn đứa trẻ khuyển tay, hiên ngang bước qua cổng. Lính Nhật nắn túi quần chúng. Tưởng tạc đạn, lính Nhật dạt xa, chĩa súng đề phòng. Bọn thằng Vũ giơ tay lên trời. Chờ một tên lính Nhật lôi đá khỏi túi quần, chúng "*a ri ga tô*" chế nhạo và cười sung sướng. Vũ tưởng nó đã trả thù cho dân thị xã. Chúng nó cấm cổ chạy nhưng còn cố quay lại lè lưỡi chửi gở Nhật lùn.

Bọn thằng Vũ đã lách qua mấy vòng đai người lớn để được nhìn rõ chân cột cờ. Những tên lính Nhật hung ác hôm giỗ tổ Hùng Vương đang đứng nghiêm, hướng về phía mặt trời mọc. Lá cờ Nhật từ từ tụt xuống. Y hết mặt trời lặn vào buổi chiều. Khi lá cờ được gỡ ra khỏi sợi dây, nước mắt lính Nhật ứa ra, chảy đầm đìa. Bây giờ, khuôn mặt họ lầm lỳ, buồn thảm. Vẻ hung ác biến mất. Một tiếng cười vang dậy trong đám đông. Lính Nhật hướng mắt tìm nơi có tiếng cười chế nhạo. Nhưng họ cúi đầu. Họ đã là những kẻ bại trận. Mười một người cùng nâng niu lá cờ Mặt Trời, xoay lưng lại và bước nhanh trả giây phút vinh quang cho dân Việt Nam.

Anh Huy phóng nhanh tới cột cờ. Hai bàn tay nắm chặt hai sợi dây. Gió bỗng thổi mạnh. Tóc anh Huy lộng bay. Anh hét vang:

- Giờ lịch sử đã diễn, chúng ta kéo cờ và tung hô Việt Nam vạn tuế!

Anh Huy lôi từ túi quân tây ra một lá cờ vàng. Rất nhanh nhẹn, anh khiễng chân giơ cao cho mọi người nom thấy.

- Hỡi quốc dân, đây là quốc kỳ Việt Nam!

Anh Huy chưa kịp buộc cờ vào dây thì hàng chục người áo nâu đã ào ra, đẩy anh ngã chúi. Họ móc lá cờ đỏ giấu trong ngực, buộc vội vàng rồi kéo lên. Lá cờ đỏ bay phần phật. Dưới nắng trưa, lá cờ chói chang, ngạo nghễ. Cả thị xã ngược nhìn lá cờ đỏ. Một người áo nâu đeo súng lục hô khẩu hiệu:

- Cách mạng thành công muôn năm!

Thoạt đầu, chỉ độ vài chục người hô *muôn năm*. Dần dần, cả thị xã reo hò *muôn năm*.

- Cách mạng thành công muôn năm!

- Muôn năm!

Người áo nâu đeo súng lục được năm người khác chụm lại để anh ta đứng trên vai. Dân thị xã vỗ tay *bravo* ầm ỹ. Vũ không hiểu tại sao anh Huy, người dám phanh ngực thách kiếm Nhật, người bảo trái tim mạnh hơn súng, người làm Vũ mấn phục và làm Côn hãnh diện là dân Thái Bình lại bị đẩy ngã? Hai cánh tay anh đang bị hai bàn chân đè chặt. Một người nằm trên lưng anh, tay dúi đầu anh không cho ngóc lên.

Vũ bấm Côn:

- Họ bắt nạt anh Huy, mày biết tại sao không?

Côn chớp mắt:

- Tao không biết.

Vũ liếm môi:

- Anh Huy chống giặc lùn mà...

Côn gật đầu:

- Ừ, anh ấy *kèn* lắm.

Hai đứa trẻ đang phân vân thì người áo nâu đeo súng lục đứng trên kiệu người đã oang oang nói:

- Hỡi quốc dân đồng bào, đây là tiếng nói của cách mạng. Cờ cách mạng tô bằng máu của các chiến sĩ Bắc Sơn, Đô Lương, Thái Nguyên. Cờ vàng không phải cờ cách mạng diệt phát xít. Chỉ cờ đỏ mới là cờ của cách mạng đánh Tây, đuổi Nhật, giành độc lập.

Người áo nâu giơ tay lên:

- Cách mạng thành công muôn năm!

Dân thị xã reo hò:

- Muôn năm!

- Việt Nam độc lập muôn năm!

- Muôn năm!

Chờ cơn sóng reo hò lắng lại, người áo nâu nghiêng rằng, căn môi dưới, hai tay dang rộng:

- Ai chống cách mạng là theo bọn phản động.

Người này hô lớn:

- Đả đảo bè lũ phản động liếm gót giày thực dân và phát xít.

Đợt sóng cuộn lên:

- Đả đảo!

Không ai cần biết người thanh niên phanh ngực đứng hiên ngang thách thức với kiếm Nhật. Cũng chẳng ai tìm hiểu tại sao anh ta đã bị xô ngã và kìm giữ, trừ thằng Vũ và thằng Côn. Dân thị xã đã nhập vào cuộc chơi lớn. Tất cả vui mừng, hớn hở như trẻ con trong cuộc chơi cướp cờ. Trong cuộc chơi này, ai nhanh chân, mưu mẹo, cướp được cờ chạy về bên mình là người ấy được vỗ tay, khen ngợi. Kẻ thua cuộc luôn luôn là kẻ chụp hụt lá cờ hay chụp cờ rồi mà bị đuốc theo xô ngã khi chưa về đến đích.

Người áo nâu đeo súng lục rút khẩu súng khỏi bao da:

- Phát xít Nhật không dám động tới người cách mạng. Tôi thách phát xít Nhật tước súng của tôi. Chúng lại gần, tôi sẽ bắn chết hết.

Dân thị xã nhìn người áo nâu bằng đôi mắt cảm phục. Luyến thích chí:

- Cừ ghê!

Và biển sóng cổ vũ người áo nâu dâng lên ào ạt. Vũ hời Côn:

- Mày có tin không?

Côn nói:

- Tin chứ. Nhật *đếch* dám khám ông ta là ông ta *kền* rồi.

Hai đứa quên mất anh Huy, quên mất người thanh niên mà chúng ngờ rằng bị bắt nạt. Chúng hướng tầm mắt nhìn người áo nâu đang hãnh diện khẩu súng lục trong tay mình.

- Đồng bào sửa soạn làm lễ chào cờ mừng ngày cách mạng thành công. Tôi hô "*ngghiêm*", đồng bào đứng nghiêm, ngược mắt lên lá cờ. Chú ý, tôi sẽ bắn phát súng.

Người áo nâu hăng giọng:

- Nghiêm, chào cờ... chào!

Khẩu súng giơ lên trời. Bóp cò. Bóp mãi mà súng không nổ. Một chuỗi cười giòn tan trong sự im lặng. Người áo nâu giận dữ:

- Ai cười cách mạng là phản động. Hát đi, các đồng chí! Hát bài chào cờ...

Bài hát khởi sự: "*Đoàn quân Việt Nam đi, chung lòng cứu quốc, bước chân dồn vang trên đường gập ghềnh xa...*" Vẫn chừng vài

chục giọng hát. Người áo nâu giục:

- Đồng bào hát to lên!

Nhưng dân thị xã không ai thuộc bài hát mới. Người áo nâu hất tay:

- Thôi.

Bài chào cờ dang dở. Anh Huy không còn bị kìm giữ nữa. Người áo nâu cười sung sướng và gây sóng gió:

- Cách mạng thành công muôn năm!

- Muôn năm...

- Việt Nam độc lập muôn năm!

- Muôn năm!

Người áo nâu nhảy xuống sân cỏ. Đoàn quân cách mạng dẫn đầu, theo sau là dân thị xã, kéo nhau dờn khỏi sân vận động. Lúc ấy đã quá hai giờ trưa. Lính khố xanh xô nhau nhặt súng dựng ngoài tường sân vận động. Những người khác lượm dao, liềm, gậy, bùi nhùi, cửi nhau chí chöhe. Rồi cái đám đông hỗn loạn đi tuần hành khắp các phố thị xã. Hai tiếng *muôn năm* và *muôn lăm* cơ hồ sấm sét nổ vang trong một trận mưa lớn.

Tới một con phố nhỏ. Vũ và Côn thấy anh Huy thất thểu tách rời đám đông. Hai đứa chạy ra. Vũ nắm tay anh Huy:

- Anh ơi, *phản động* là gì?

Anh Huy buồn bã xoa đầu Vũ:

- Lớn khôn em sẽ biết kẻ phản động.

Côn hỏi:

- Còn *đồng chí* là gì hở, anh?

Anh Huy cười gượng:

- Là anh em mình.

Anh giục hai đứa:

- Thôi, các em đi chơi cho vui.

Vũ và Côn lại nhập vào đám đông để được hò hét *muôn năm*. Chúng nó không đói. Cũng chẳng ai buồn đói. Cách mạng làm no mọi người trong ngày hôm nay. Đi hết một vòng thị xã, mạnh ai về nhà người ấy. Và thế là cách mạng đã thành công.

Buổi tối, dưới chân những cột đèn ngã tư, trẻ con các khu phố tụ họp, để tập hát những bài hát mới. Vũ đã trở thành trưởng đoàn nhi đồng, chỉ huy hết nhai con từ đầu phố Lý Thường Kiệt xuống tận cầu Kiến Xương. Nhờ Vũ thổi ác mô ni ca giỏi và thuộc lòng mấy bài *Tiến quân ca*, *Đuốc gươm thiêng*, *Nhanh bước nhanh nhi đồng*. Vũ, Côn, Luyến, Long và Lộc đi tập hát trên phố chính mấy hôm liền. Những đứa trẻ, tưởng đã bước hẳn ra khỏi ngưỡng cửa hồn nhiên, lại co chân về với năm tháng cũ. Không phải chỉ riêng bọn thằng Vũ bé bỏng như xưa mà cả thị xã trẻ trung, vui nhộn. Cách mạng làm mọi người rộn ràng, hớn hờ.

Vũ kiểng chân, ba hoa:

- Tao thổi ác mô ni ca một lần thật chậm, chúng mày nghe kỹ nhé!

Bọn trẻ con nhao nhao hỏi:

- Đánh *tông* không?

Vũ lắc đầu. Nó lướt cái kèn thật nhanh qua môi hai ba lần. Rồi, chân đập nhịp, miệng thổi chậm bài *Nhanh bước nhanh nhi đồng*. Bọn trẻ con im lặng nghe tiếng kèn ác mô ni ca của Vũ. Thổi dứt một lần, Vũ vẩy kèn và nói:

- Giờ năm đứa tao hát.

Vũ, Côn, Luyến, Long và Lộc cất giọng:

Nhanh bước nhanh nhi đồng

Kìa lời gió ngàn

Kìa lời sông núi

Kìa lời gió ngàn

*Kìa lời sông núi
Nhắc nhở em rằng tuy mình đang còn thơ ấu
Nhưng nhất tâm trật tự vâng lời vâng lời người trên.
Tập tành sao thân hình em được nở nang
Trở nên sau này anh tài hiên ngang
Ơn nước non em nguyện dắm đầu sao rồi
Em trọn đời trung với Việt Nam...*

Bọn trẻ vỗ tay, *bravo*. Vũ vênh váo:

- Đừng *bravo* nữa, ta độc lập rồi, hoan hô chứ không *bravo*.

Mấy anh dạy bọn Vũ hát đã bảo Vũ thế. Và Vũ hãnh diện nói cho bọn nhi đồng khu cầu Kiến Xương biết. Nó lại lướt kèn nhanh qua môi như tiếng gió lướt qua bụi tre.

- Tao thổi kèn một câu, chúng mày hát một câu nhé!

Bọn trẻ con làm theo lời Vũ. Khắp đường phố thị xã, chỗ nào có ngã tư là chỗ ấy có trẻ con tụ tập ca hát. Tiếng hát bay lên, lan tỏa khắp vùng trời tỉnh lỵ. Chưa bao giờ thị xã vui đến thế. Đèn đường sáng rực. Tiếng hát càng lớn, đèn đường càng sáng. Thị xã không muốn ngủ. Trẻ, già, lớn, bé đổ xô ra phố. Tương lai vàng đồng lúa chín. Người ta quên hẳn mực nước sông Trà Lý dâng cao một cách đáng lo ngại. Mọi năm, vào tháng này, dân thị xã thay phiên nhau, ngày đêm, đo mực nước lên xuống ở cái thước dài cắm dưới lòng sông Trà. Và cầu Bo là nơi quyến rũ nhất. Nhiều người mang chiếu trải trên con đê xi măng hay hai bên hành lang cầu vừa ngủ vừa lô đê võ. Năm nay, chẳng ai thiết nghĩ chuyện đê điều. Tiếng trống hộ đê từ những làng xóm bên kia sông đã lơ là. Hoặc tiếng trống ngũ liên bàng hoàng, hồi hộp, thấp thỏm như tiếng trái tim nông dân đập mùa nước lũ đã bị tiếng hát trong mùa cách mạng át đi. Cũng chẳng còn ai suy luận điềm gở của nhãn được mùa. Nhãn được mùa là đê vỡ.

- Thôi, thuộc rồi. Chúng ta hát từ đầu chí cuối. Tao thổi kèn theo.

Vũ bắt nhịp:

- *Nhanh bước nhanh nhi đồng... Một, hai, ba...*

Bọn trẻ đồng ca:

*... Nhưng nhất tâm trật tự vâng lời vâng lời người trên.
Tập tành sao thân hình em được nở nang.
Trở nên sau này anh tài hiên ngang.
Ơn nước non em nguyện dấn đầu sao rồi.
Em trọn đời trung với Việt Nam...*

Bấy tiếng "*Em trọn đời trung với Việt Nam*", bọn nhi đồng hát rõ từng tiếng và hét thật lớn. Vũ hài lòng. Nó nói:

- Nhi đồng cầu Kiến Xương phải *chiến*. Học thêm bài *Đời sống mới* nhé?

Bọn trẻ reo hò:

- Học tới sáng mai luôn.

Vũ dạo kèn rồi xô lô:

*Đây trời Việt Nam ngàn xưa tươi sáng
Muôn thanh niên hy sinh đấu tranh vì non nước
Đây trời Việt Nam ngàn năm anh dũng
Muôn thanh niên khang cường chí trai không sờn
Hồn Việt Nam ngàn năm quyết không mờ
Hồn Việt Nam muôn năm sáng soi
Người Việt Nam ngàn năm quyết không lùi
Người Việt Nam đấu tranh muôn đời
Đời sống mới
Người Việt Nam mới
Thanh niên hy sinh máu xương vì sông núi
Đời sống mới*

Người Việt Nam mới
Xây núi sông bằng máu người Việt Nam...

Nhi đồng cầu Kiến Xương *chiến* thật. Chúng thuộc rất mau và hát đúng điệu kèn ác mô ni ca của Vũ. Con nhà Vũ phấn khởi:

- Chúng ta là người Việt Nam mới.

Bọn trẻ giơ tay, nhẩy cõn:

- Đời sống mới... mới, mới... Người Việt Nam mới... mới, mới...

Đời sống mới đến với chúng nó từ mấy hôm nay bằng những bài hát, những khẩu hiệu đầy tiếng mới, khó hiểu. Nhưng chúng nó không cần hiểu. Chúng nó chỉ cần vui. Và đời sống mới quả đã làm chúng nó vui thật sự. Chúng nó bỏ học, bỏ cơm đi tập hát và đi chơi suốt ngày, không bị cha mẹ mắng mỏ. Đời sống mới còn làm chúng nó quên hết trò chơi cũ. Bơi lội, câu cá, đá bóng, đánh nhau không quyến rũ nổi chúng nó nữa. Chúng đã nhập cuộc chơi cùng người lớn. Người lớn thù Tây, ghét Nhật, hoan hô cách mạng thành công thì chúng nó cũng thù Tây ghét Nhật, hoan hô cách mạng thành công. Cách mạng dưới mắt chúng, nhật định không giống cách mạng dưới mắt và trong ý nghĩ của người lớn.

- Chúng mày thù Nhật lùn không?

- Thù.

- Đả đảo Nhật lùn!

- Đả đảo...

Vũ cao hứng:

- Mẹ bố Nhật lùn!

Một thằng hỏi:

- Hô thế nào?

Vũ cười:

- Không hô khẩu hiệu này.

Nó vẩy kèn lia lịa. Rồi thổi bài "*Tiếng gọi sinh viên*". Côn, Luyện, Long, Lộc hát:

*Này công dân ơi
Nhớ chẳng những ngày năm ấy
Giặc lùn tràn sang ngang nhiên rút bòn xương máu
Hàng muôn dân chết oan
Hàng trăm nơi phá tan
Từ Đông, Tây, Bắc, Nam
Lời kêu van ngút ngàn
Đòi thu đầy gai đòi thu thóc
Đòi đánh thuế má đòi phu lính
Rồi đến bắt bớ giết người dã man
Làm cho dân ta đủ bề điêu đứng
Đời sống quá khốn đốn nào ai biết chẳng
Đây giống nòi siết rên dưới gót quân thù
Công dân ơi
Mau đứng lên giết Nhật
Công dân ơi
Mau cùng nhau sẵn sàng
Tiến lên đều tiến, dắt tay đồng tâm trừ giặc lùn.*

Côn nhẩy cao:

- Đả đảo Nhật lùn!

Bọn trẻ nhẩy theo:

- Đả đảo...

Rồi chúng đòi học bài hát này. Quá nửa đêm, nhi đồng cầu Kiến Xương mới giải tán. Vũ chia tay bọn thằng Côn. Lúc đứng trước cửa nhà mình, con nhà Côn mới thấy cách mạng thiếu một cái gì. Và Vũ chợt nhớ ra ngay. Đó là con Thúy. Chẳng biết con Thúy đã làm gì mấy hôm nay. Vũ lẩm bẩm: Mai mình đến xem sao. Trái tim Vũ xốn xang. Nó đập cửa thình thình. Thị xã chưa dứt tiếng hát.

Con Thúy chưa hề biết dân thị xã phát cờ tổng khởi nghĩa. Mấy hôm rầy nó sừng quai bị phải nằm trong buồng đóng kín cửa sổ. Thúy buồn lắm. Nó ngủ miên man nhờ giọng hót của chim khuyen và chim cu gáy. Thúy bắt mẹ treo cả hai chiếc lồng chim, của Hội và của Côn cho nó, ở cửa sổ. Khi thức giấc, nếu chim ngai hót, Thúy chỉ còn được nghe những bước chân hối hả chạy ngoài đường cùng những tiếng cười, tiếng nói rộn rã. Thúy không hiểu có chuyện gì mà thị xã vui thế. Nhưng nó tưởng tượng thằng Vũ đang đùa nghịch với bạn bè.

Thúy giận Vũ lắm. Thằng Vũ làm bộ ghê. Từ hôm về Thái Bình, Vũ chả thèm tới nhà con Thúy. Vũ thù dai kinh khủng. Thù cả một năm học. Thúy đã định nếu Vũ tới chơi với Thúy, con bé sẽ xin lỗi Vũ cái tội bảo Vũ *cóp* lồng chim của thằng Hội. Thúy sẽ nói Thúy vẫn thích Vũ, thích Vũ hơn cả thằng Côn, thích Vũ nhất trên đời. Giận Vũ chán rồi, Thúy đâm ra giận Côn. Chắc thằng Côn không nhắn giùm Thúy bảo Vũ lại chơi đây. Thúy nghĩ thầm, hễ gặp Vũ ở nhà mình, Thúy sẽ trách Vũ một trận.

Thúy đâu biết rằng Vũ đã nhớ Thúy như ngày nào năm ngoái nó nhớ Thúy. Năm mơ chỉ thấy con Thúy dù con Thúy biến thành con nhặng hay mù phù thủy Phi Châu. Buổi sáng hôm nay là buổi sáng đầu tiên nhi đồng thị xã dậy sớm, chạy một vòng để đến sân vận động tập thể dục. Vũ cời trần, mặc mỗi cái quần đùi xanh lơ chờ bạn bè ở đầu phố. Chiếc còi xâu vào sợi dây quàng qua cổ, lúc lắc trước ngực Vũ. Trông nó y hệt thủ quân đội bóng rổ trường Tàu. Vũ đi đôi giày ba ta trắng. Con nhà Vũ dặn Luyến từ tối qua là khi nào dừng lại, Luyến sẽ réo tên Vũ âm ỹ. Luyến không hỏi tại sao.

Bọn nhi đồng cầu Kiến Xương đã tập hợp đông đủ chờ còi giờ của thị xã ré lên. Bây giờ, ngoài còi trưa, còn thêm còi tập thể dục sáu giờ. Nghe còi sáu giờ, cả thị xã đều thức, chạy ra đường, nhập vào đám

đông, chạy khắp phố hô khẩu hiệu "*Khỏe Vì Nước*" để đánh thức những người ngủ mê. Còi đã ré. Tiếng còi làm khô sương sớm, làm tỉnh những thằng bé ngái ngủ. Vũ rút hời còi của nó rồi chạy dẫn đầu.

Vũ không muốn nổi đuôi người lớn. Nó chạy rẽ sang phố nhà con Thúy. Đến trước cửa nhà Thúy, Vũ dừng lại. Luyến chợt nhớ lời dặn dò của Vũ, gọi ới ới:

- Ê, Vũ ới, Vũ...

Con nhà Vũ lớn tiếng:

- Tao đây. Côn, Luyến, Lộc, Long thuộc bài "*Khỏe Vì Nước*" chưa.

Lộc nói oang oang:

- Thuộc như cháo:

Vũ hét "*Khỏe Vì Nước*". Bọn nhãi giơ tay hét theo rất đều đặn và ngắt riêng từng tiếng. Khu phố âm vang. Nhiều cánh cửa mở ra. Và cánh cửa sổ phòng con Thúy cũng hé mở. Trời chưa sáng tỏ. Qua ánh sáng mờ mờ, đôi mắt trong suốt của con Thúy vẫn nhận ra thằng Vũ. Giọng nói ấy, giọng nói thằng Vũ đó mà, con Thúy nghe quen quá rồi. Thúy hé thêm cánh cửa một chút. Nó bám chặt hai bàn tay vào chấn song sắt, sợ ngã.

- *Khỏe vì nước kiến thiết quốc gia...* Một, hai, ba...

Tiếng hát trỗi dậy:

... Đoàn thanh niên ta góp tài ba.

Tạo quyền dân sinh mới,

Hùng mạnh trong nam giới,

Hợp lực xây hưng thịnh chung nước Nam.

Thanh niên ơi, hồn thiêng núi sông đợi chờ.

Nơi tay ta toàn dân ngóng trông từng giờ.

Mang máu anh hùng ta đừng làm như máu anh hùng...

Bản nhạc hùng mạnh vừa dứt, Vũ ra lệnh:

- Khỏe... Vì... Nước... một trăm lần.

Bọn nhi đồng hăng hái tuân lệnh Vũ:

- Khỏe.. Vì... Nước... Khỏe... Vì... Nước... Khỏe... Vì... Nước...

Một đứa hứng chí hát láo:

- Khỏe vì nước bánh đúc riêu cua. Đoàn thanh niên ta góp tiền mua...

Cả bọn cười ồm ỹ. Thúy cũng mỉm cười. Nhưng con bé vội nhả nhỏ vì nụ cười đã làm má nó đau. Vũ rít hồi còi, hô hoán:

- Trật tự, trật tự!

Lại một nhi đồng nghịch ngợm:

- Trật tự là cái gì hở, Vũ?

Vũ giải nghĩa:

- Trật tự là đừng cười nữa.

Nó hướng mặt vào nhà con Thúy:

- Mai chúng ta lại đến đây nhé!

Rồi nó rít còi, chạy dẫn đầu. Côn không hiểu gì cả. Làm sao Côn lấu linh hơn Vũ được? Bọn trẻ chạy tới sân vận động tập thể dục và bơi lội. Chúng nó say sưa tập, say sưa bơi. Vì chúng nó mơ hồ thấy ý nghĩa của kiến thiết quốc gia. Song vẫn đùa nghịch. Luyến đứng trên

cái *pờ lông dzoa* nhún nhảy và giờ tay đồng dục:

- Khỏe... Vì... Nước...

Rồi *pờ lông dzông* xuống hồ tắm. Côn bơi thi với Long và Lộc. Còn Vũ ngồi trên bờ xi măng, nhúng cả đôi giày sũng nước, tưởng tượng con Thúy đã thấy nó lúc nãy. Chẳng hiểu con Thúy có thấy Vũ không? Và thấy Vũ, con Thúy có mừng không nhỉ? Nhỡ nó cười mình thì nguy quá. Vũ lại không muốn Thúy thấy nó chỉ huy bọn nhi đồng cầu Kiến Xương nữa. Nhưng Vũ tin rằng con Thúy chả nở cười nó. Thằng Côn mấy lần bảo Vũ là con Thúy thích chơi với Vũ lắm. Côn chẳng nói dối Vũ bao giờ. Khi Côn nói, Côn buồn buồn như thể Côn lo lắng Thúy không thêm chơi với Côn. Giá Vũ biết Thúy đã thức trước giờ Vũ dẫn bọn nhi đồng cầu Kiến Xương đến làm rộn ràng trước cửa nhà Thúy khiến Thúy phải khó nhọc bước khỏi giường, ra cửa sổ hé mở nhìn Vũ cử động, nghe Vũ hò hét, chắc con nhà Vũ đã nhảy xuống hồ, bơi chớ cho nước bắn tung tóe mà sung sướng.

- Vũ ơi!

- Gì?

- Mà không bơi à?

- Không.

- Mà *thộn* mặt nghĩ cái gì đó?

Vũ co chân lên thành hồ. Nước từ đôi giày chảy lách tách. Vũ đứng dậy:

- Mà bảo chúng nó về đi, tao chờ ngoài cổng sân nhé, Luyến nhé!

Vũ lăm lũi bước. Đôi giày ọc ạch nước. Nắng đã lên. Cái gì đó, cái mà Luyến hỏi Vũ nghĩ gì, cũng đã lên trong tâm hồn Vũ. Cái gì đó là mặt trời Thúy. Song Vũ không hiểu, Vũ chưa hiểu xa xôi. Mặt trời

Thúy đã mọc ở phương cửa sổ nhà Thúy tự lúc Vũ đến. Mặt trời Thúy lặn ngay khi Vũ bỏ đi. Và, bây giờ, mặt trời đắp chăn trên giường bệnh. Mặt trời nao nao. Mặt trời xao xuyến. Nhớ Vũ. Chỉ nhớ Vũ. Mặt trời mong chờ "*sáng mai chúng ta lại đến đây nhé*". Mặt trời tương tự tiếng hát mới.

Giấc ngủ trưa thật ngắn. Vũ định tắm gội xong sẽ mang tặng Thúy ít hình *đề can cô ma mi* mà Vũ mua ở Hà Nội, chắc Thúy sẽ thích. Nhưng chưa bước khỏi giường, tiếng *mi cô* rè rè đã léo nhéo trước cửa:

- Đồng bào thân mến, phát xít Nhật vừa đánh vỡ đầu một cụ già của chúng ta ở bên kia cầu Bo. Cụ già sắp chết. Yêu cầu đồng bào đi biểu tình đả đảo phát xít Nhật để trả thù cho cụ già của chúng ta. Chú ý, chú ý... Đồng bào thân mến, phát xít Nhật...

Vũ vùng dậy, chụp khẩu súng và cái còi nhét vào túi quần xoóc rồi mở cửa chạy ra đầu phố. Côn, Luyến, Long, Lộc đã đứng chờ dưới cột điện. Một lát, nhi đồng cầu Kiến Xương ào ào kéo tới. Ở các phố khác, thanh niên, phụ nữ, nhi đồng cũng đã đổ xô ra đường. Tất cả đều háo hức trả thù Nhật. Thị xã không còn bình thản như xưa. Luôn náo nhiệt. Ngày và đêm. Ngày mít tinh, biểu tình. Đêm ca hát, hội họp. Không ai hướng dẫn ai cả. Mạnh người nào người ấy tụ tập một nhóm đông để biểu dương lòng yêu nước. Chẳng ai xúi giục bọn thẳng Vũ. Tự chúng nó, chúng nó quyến rũ hết nhi đồng cầu Kiến Xương.

- Nhi đồng cầu Kiến Xương phải *chiến* nhất tỉnh. Chúng mày mua kẹo chưa?

- Mua rồi.

- Kẹo đựng trong súng thủy tinh chứ?

- Ừ.

- Ăn hết kẹo chưa?

- Rồi.

- Đổ nước vào súng, lấy nút *li-e* đút kín chưa?

- Rồi.

- *Chiến* lắm. Bỏ áo vào quần rồi giắt súng trước bụng. Nhật lùn sẽ lác mắt.

Ba mươi ông nhãi, võ trang súng lục thủy tinh đầy nước lã, nhét trước bụng, hiên ngang đi biểu tình phản đối Nhật lùn. Đoàn người dài nửa cây số tuần hành từ đầu cầu Bo, vừa đi vừa hô các khẩu hiệu đã hô từ hôm cách mạng thành công. Những khẩu hiệu cũ rích mà ai cũng tưởng còn mới tinh. Nhi đồng cầu Kiến Xương đi sau rốt. Đến cầu lạc bộ, đoàn biểu tình dừng lại, hướng mặt vào, hô các khẩu hiệu đả đảo Nhật rồi hát lớn bài "*Diệt phát xít*".

*Việt Nam, bao năm ròng rên siết lầm than
Dưới ách quân tham tàn đế quốc sài lang
Loài phát xít cướp thóc lúa, cướp đời sống dân mình
Nào nhà tù nào trại giam biết bao nhiêu nhục hình
Đồng bào tuốt gươm vung lên
Đã tới ngày trả mối thù chung...*

Lính Nhật đứng bên trong tường sân vận động nhe răng cười. Đoàn biểu tình bỏ đi. Nhi đồng cầu Kiến Xương ở lại, bài hát:

- *Này công dân ơi, nhớ chẳng những ngày năm ấy. Giặc lùn tràn sang ngang nhiên rút bòn xương máu...*

Tới câu chót:

- ... *Dắt tay đồng tâm trừ giặc lùn...*

Ba mươi ông nhãi nhất loại rút súng lục thủy tinh đạn nước, chĩa vào cầu lạc bộ. Nhiều đứa rút súng mạnh quá, nút *li e* bật ra, nước chảy

văng tóe. Nhưng lính Nhật không cười. Lính Nhật mở to mắt một mí nhìn bọn thằng Vũ. Vài tên quen mặt Côn, Luyện, Lộc, Long, ném kẹo ra đường. Bọn thằng Vũ nghiêng răng giẫm nát kẹo Nhật quăng. Rồi bỏ đi, Vũ ngoái lại:

- Sur bố Nhật lùn!

Nhi đồng quen miệng, hô luôn:

- Sur bố...

Vũ dẫn nhi đồng cầu Kiến Xương tới Vọng Cung. Ở đây, đoàn biểu tình tụ họp đông đúc. Người nọ kháo người kia sắp xử tử Việt gian. Côn nhẩy cốn:

- Sắp xử tử Việt gian!

Tiếng *mi cô* rè léo nhéo:

- Cách mạng sắp xử tử thằng Ban, Việt gian, tay sai của phát xít Nhật?

Côn mừng rỡ:

- Đáng đời "thằng" Ban. Ai bảo nó đánh anh Đạo.

Côn chợt nhớ hình ảnh đau đớn hôm giỗ tổ Hùng Vương năm ngoái. Anh Đạo bị lính Nhật giáng báng súng vào mặt, máu chảy ứa ra chỉ vì anh dám nhổ nước bọt vào mặt thằng Việt gian Ban. Không biết anh Đạo còn sống không. Chắc anh Đạo đã chết. Nhưng thầy Đàn sao chưa về, sao chưa thấy thầy ở Thái Bình?

- Thằng Ban bị bịt mắt, trói tay dẫn tới kia kìa...

Bọn thằng Vũ bỏ rơi nhi đồng khu cầu Kiến Xương. Năm đứa lách đám đông để vào nhìn rõ mặt. Việt gian Ban. Ông ta bị trói chặt cánh

khuyết. Quần áo rách thối, chân không, đầu tóc bơ phờ mặt tái mét. Ông ta quỳ gối, lưng dựa vào tường cổng Vọng Cung. Ông chủ tịch tỉnh đọc bản án xử tử, kể hết tội "liếm gót giày phát xít Nhật" của ông Ban. Ông ta còn nói ông Ban trốn ở đâu và bị cô đầu Vũ Tiên chỉ chỗ trốn. Nói một hơi dài, ông chủ tịch hỏi:

- Đồng bào bằng lòng xử tử tên Việt gian này không?

Cô đầu Vũ Tiên hò hét:

- Bằng lòng.

Ông chủ tịch hỏi:

- Tại sao đồng bào thích xử tử tên Ban?

Một cô đầu già đáp:

- Nó đã hát quýt còn đánh đập chị em.

Ông chủ tịch nói:

- Vậy giết nó.

Cô đầu hoan hô nồng nhiệt. Rồi dân thị xã hoan hô theo. Ông Ban được nâng dậy. Nhưng ông sợ quá, vừa đứng đã quy ngã.

Người ta lại nâng ông dậy. Ông lại quy. Cuối cùng, người ta phải tìm cái ghế, bắt ông Ban ngồi. Ông Ban khóc lóc, van xin. Dân thị xã cười đùa, chế nhạo ông. Một cô đầu xía nói:

- Dạo nọ mày cạy thế Nhật mày bắt nạt các bà, mày không khóc. Tại sao bây giờ mày khóc?

Một cô đầu khác thích chí:

- Thăng Việt gian... tè ra quần!

Dân thị xã mở căng mắt nhìn tử tội. Ông Ban ngồi trên ghế dựa, đầu ngoẹo một bên. Nước mắt đầm đìa ở khuôn mặt tái xanh. Côn không còn nhớ hình ảnh anh Đạo trong ngày giỗ tổ Hùng Vương nữa. Côn cũng không thể mừng tượng đôi mắt long lanh thù giận của ông Ban khi ông bị anh Đạo nhổ nước miếng trúng mặt. Nó quên luôn cái bánh súng lính Nhật đánh vỡ má anh Đạo. Côn chỉ nghĩ đến những giọt nước mắt của ông Ban. Ông ấy ngồi kia, thảm não như một cao bồi bị trói động đầu chờ mọi da đỏ lột da.

Côn níu vai Vũ:

- Ông Ban sắp chết rồi...

Vũ nói:

- Ừ, ông ấy sắp chết. Tao không ghét ông Ban nữa. Tao muốn bỏ tù ông Ban thôi.

Luyến lắc đầu:

- Tao về đây, tao sợ xem xử tử lắm.

Luyến lách đám đông, bỏ về. Long và Lộc theo Luyến. Ông chủ tịch bước gần chỗ ông Ban, ngoảnh mặt ra đám đông:

- Đồng bào có xin khoan hồng cho thằng Ban không?

Cô đầu Vũ Tiên nhao nhao giơ tay:

- Không.

Không khí cuồn cuộn lúc đầu đã lắng đọng. Dân thị xã im lặng, hết cười cợt, reo hò. Ông chủ tịch hỏi tử tội:

- Ban, anh muốn nói gì thì nói đi!

Tự nhiên, ông Ban đứng lên. Ông đòi tháo miếng vải bịt mắt ông. Người ta chiều ông, tháo miếng vải. Ông Ban trừng mắt ngó đám đông. Nhiều người sợ ông Ban hóa thành ma trả thù, quay đi chỗ khác.

- Bịt mắt nó lại!

Người ta lại bịt mắt ông Ban. Hai người lính khố xanh cũ, bây giờ là quân Việt Minh, mặc quần áo nâu, xách hai khẩu *mút cơ tông*, đứng trước mặt ông Ban, cách chừng ba mươi thước. Đám đông hai bên, dạt xuống một phía, sau lưng hai người lính, sợ đạn lạc. Súng đã nạp đạn sẵn. Hai người lính, quỳ gối trên mặt đường, súng đặt ngang vai, nhắm đích. Ông chủ tịch hần học:

- Giờ đến tội phản quốc của Việt gian đã điểm!

Ông chủ tịch tỉnh Thái Bình vung tay. Hai phát súng nổ chói tai. Ông Ban vẫn đứng sừng sững. Côn và Vũ nhắm mắt trước khi súng nổ. Chúng nó tưởng ông Ban trúng đạn ngã rồi. Nhưng ông Ban chưa trúng đạn. Côn lẩm bầm "Lính khố xanh bắn như *củ thiu biu*". Hai ông cách mạng lên đạn lách cách. Hai cái vỏ đạn rơi xuống đường nhựa kêu leng keng. Tử tội thản nhiên như không biết chuyện gì.

Côn đập vai Vũ:

- Ông Ban can đảm ghê!

Vũ nhăn nhó:

- Ông ấy sợ quá chết đứng rồi.

Hai phát súng thứ nhì nổ tiếp. Không trúng. Cô đầu cười khanh khách, bình phẩm:

- Lính khố xanh lười tập bắn bia nên bắn sai hết.

Ông chủ tịch giậm chân:

- Ai còn gọi quân cách mạng là lính khố xanh sẽ bị xử tử.

Bọn cô đầu Vũ Tiên nín thinh. Hai ông cách mạng xấu hổ, đứng dậy, tiến tới thật gần tử tội. Lần này, hai ông bắn đứng. Đạn trúng bụng ông Ban. Ông ta kêu "ối" một tiếng rồi ngã lăn, giãy giụa. Hai ông cách mạng mừng rỡ, cấp súng vào nách, chìa tay bắt tay nhau. Tử tội vừa lăn vừa hét y hét con lợn bị chọc tiết, y hét con gà cắt cổ chưa chết hẳn. Côn đã thấy bao nhiêu người chết đói dưới gầm cầu Bo. Nó đã gớm ghiếc song không gớm ghiếc bằng cái chết của ông Ban. Côn nhắm mắt, thề sẽ không nhìn ông Ban vật vã, giãy giụa. Nó bịt chặt tai để khỏi nghe ông Ban rống lên những tiếng thảm thiết.

Thằng Vũ nhiều lần *phiếu* rằng, ở Hà Nội, nó đã thấy dân Hà Nội giết Nhật lùn giữa phố. Vũ chỉ được cái nước nói phét, trộ bạn bè. Chứ, nó cũng chưa hề trông rõ cảnh tượng người giết người.

Nhưng Vũ không nhắm mắt, không bịt tai. Hai ông cách mạng chúc mũi súng hai bên mang tai ông Ban. Đạn nổ. Ông Ban hết giãy, hết hét. Máu và óc ông văng ra, dính lên cả tường Vọng Cung. Ông Ban đã chết thật. Dân thị xã tự ý giải tán, chẳng chịu ở lại hoan hô cách mạng thành công. Bọn nhi đồng cầu Kiến Xương biến mất từ này.

Vũ và Côn nhìn nhau. Tự dưng, nước mắt hai đứa ứa ra. Sau lưng chúng nó, một khoảng đất mênh mông. Ông Ban nằm chết cùng với những người còn sống hoan hô cách mạng. Vũ rút khẩu súng thủy tinh ném trúng cột điện. Tiếng vỡ nghe buồn buồn.

- Vũ ngồi yên, Vũ nhé!

- Ừ.

- Mà Vũ đừng đòi về cơ.

- Ừ, Vũ không đòi về đâu. Nhưng Thúy phải tung chăn ra chứ?

- Thúy ố.

- Ốm gì lại trùm chăn kín cả mặt?

- Thúy bị...

Vũ nhồm đít khỏi ghế, hốt hoảng:

- Thúy lên đậu à? Thúy, Thúy... rồi à?

Con Thúy cười khúc khích trong chăn:

- Thúy... rồi hoa!

Vũ rơi cái bịch xuống ghế. Nó ngồi trơ thổ địa. Đôi mắt mở thao láo. Vũ nhớ dạo nọ, hôm bị con Thúy kể tội vồ tiền của bác cả Hồng, *cớp* lồng bẫy chim của thằng Hội, quên ơn "hiệp sĩ" Vũ đánh thằng "súc sinh" Dương, bênh vực Thúy ở cầu Bo, Vũ đã mơ mộng chuyện giang hồ vật và muốn Thúy già nua, mặt rỗ, mắt toét, lấy thằng chồng bán lạc rang khổ sở. Còn Vũ, Vũ sẽ lấy con bé đẹp gấp mười Thúy để trả thù Thúy cái tội vô ơn. Bây giờ, Thúy bị rỗ hoa, Vũ hối hận quá. Nó ngồi im lặng.

Con Thúy hỏi:

- Vũ nghĩ gì thế?

Vũ ấp úng:

- Không, Vũ chả nghĩ gì cả. À, tại sao bị rỗ mà Thúy còn cười?

- Thúy thích cười. Thúy cười đùa rỗ hoa đó. "*Mặt rỗ như tổ ong bầu, Hàm răng khấp khểnh như cầu ao tre*". Vũ sợ mặt rỗ, hở?

- Không.

- Không sao cứ hỏi mãi?

- Ừ. Thúy rỗ thật hay giả vờ?

- Thật.

- Giả vờ, hở?

- Thúy rỗ thật đấy. Thế Vũ còn thích chơi với Thúy nữa không?

- Vũ... Vũ...

- Vũ sợ Thúy mặt rỗ như tổ ong chứ gì?

- Thúy giả vờ hở? À, Côn nó bảo Thúy khen Vũ ném phi tiêu *cừ* nhất, hở? Côn nó bảo Thúy nhử Vũ lại chơi, hở? Sáng qua, Vũ đến cửa nhà Thúy, Thúy biết không?

Vũ hỏi một thôi. Thúy lắng tai nghe. Tiếng Vũ y hệt tiếng chim hót. Tiếng nói ấy làm Thúy quên thở lòng Vũ. Con bé vội khoe:

- Thúy sừng quai bị đó, Vũ ạ!

Vũ chớp mắt lia lịa. Tim nó đập rộn ràng. Nó cũng quên rằng đã có

lần nó nói với thằng Côn là nó ghét con gái thậm tệ. Vũ mỉm cười. Nó xoa tay:

- Vũ biết Thúy giả vờ.

Con nhà Vũ ba hoa:

- Thúy rõ hoa thật, Vũ vẫn...

Thúy xoay người:

- Vũ vẫn sao?

- Vẫn chơi với Thúy, chơi thân hơn dạo xưa.

Thúy khoe:

- Má bên phải Thúy sưng vù, xấu lắm cơ.

Vũ nịnh:

- Xấu cái gì, Thúy hé chắn cho Vũ nom mặt một tí đi...

Thúy muốn tung chắn ngồi dậy để nhìn rõ Vũ xem một năm xa tình lý, Vũ đã thay đổi nhiều chưa. Nhưng Thúy khôn ghê ghê là. Nó bắt bí thằng Vũ:

- Vũ phải xin lỗi Thúy chứ!

Vũ ngây người ra:

- Vũ có làm Thúy giận đâu mà xin lỗi?

- Người ta nhả đến chơi, chả thèm đến.

- À, à... Vũ tưởng...

- Tưởng gì?

- Tưởng Thúy ghét Vũ.

Vũ dõn chiếc ghế. Nó bước lại gần giường Thúy:

- Cho Vũ ngồi với Thúy nhé! Vũ kể chuyện Hà Nội cho Thúy nghe. Vũ biểu Thúy nhiều hình *đề can cô ma ni*.

Thúy chưa trả lời thì Vũ đã ngồi ở đầu giường. Nó nói:

- Cách mạng rồi đấy, Thúy biết chưa? Cách mạng kinh lắm, xử tử ông Ban. Vũ xem lính khố xanh, à quên, lính cách mạng bắn ông Ban. Ông Ban chết giã giữa...

Thúy buột miệng:

- Eo ơi!

Vũ cụt hứng. Thúy không thích nghe chuyện cách mạng. Con nhà Vũ đâm ra luống cuống. Nó thọc tay vào túi quần, đứng dậy:

- Vũ về nhé?

Thúy vùng vằng:

- Lại giận Thúy à?

- Không. Tại Vũ không thích nói chuyện với người trong chăn.

- Thúy chui ra nhé?

- Ừ.

- Mà Vũ đừng chế Thúy cơ?

- Vũ không chế Thúy đâu.

- Vũ nhắm mắt lại. Hễ Thúy bảo mở mắt mới được mở.

Vũ nghe lời Thúy một nửa. Nó ti hí mắt nhìn. Con Thúy nhẹ nhàng chui ra khỏi chăn. Như mặt trời chui ra khỏi lớp mây u ám. Tia nắng đầu tiên từ đôi mắt đen láy của Thúy làm nóng trái tim Vũ. Và xao xuyến, băng khuâng tựa hồ buổi chiều đứng trên cầu Bo cùng Côn mong ước thầy Đàn về thị xã. Vũ mở bừng mắt:

- Thúy...

Con Thúy quay mặt đi. Nó phụng phịu:

- Vũ ăn gian.

Vũ định nói một câu chưa bao giờ nó nói với Thúy. Nhưng Vũ không nói được dù nó muốn nói vô cùng. Vũ ấp úng:

- Thúy... Thúy... nói dối!

Thúy quay mặt lại. Con bé vênh váo:

- Nói dối cái gì?

Vũ cười:

- Má Thúy chả sưng vù tí ti ông cụ nào.

Thúy sờ tay lên má, ngạc nhiên:

- Ơ, lạ nhỉ...?

Vũ cười tươi hơn:

- Đấy, Thúy đã nói dối Vũ.

Thúy phân trần:

- Sáng nay Thúy soi gương còn thấy má sưng. Má Thúy nóng ran à... Vũ thử sờ xem...

Vũ đã ngồi xuống giường. Thúy xích gần Vũ. Con bé cầm tay thẳng bé ấn vào má mình. Vũ cảm giác lạ. Tai nó nóng bừng. Tim nó đập mạnh. Và tay nó nóng như hơi lửa.

- Thúy nói dối, hở?

- Không.

- Sao Vũ bảo Thúy nói dối?

- Ừ.

- Ừ gì?

- Ừ Thúy nói thật. Thúy ạ, Vũ...

- Vũ ăn gian, hở?

- Ừ... Vũ...

- Vũ xin lỗi Thúy, hở?

- Không.

- Ăn gian còn không chịu xin lỗi!

- Ừ, Vũ xin lỗi Thúy, Vũ...

Vũ không thể nói nổi một câu nó ao ước được nói cho Thúy nghe,

câu nói nó đã nghĩ từ hôm Côn đến xin cơm nhà Thúy và Thúy hẳn Vũ tới nhà nó.

- Thúy ốm lâu chưa?

- Hai tuần lễ rồi.

- Hà Nội có xe điện, có vườn Bách Thú nhiều khi lắm...

Thúy nhìn Vũ, mỉm cười như thể chế nhạo Vũ. Trường toán nhi đồng cầu Kiến Xương, thằng bé đã dám rút súng thủy tinh bắn nước vào mặt phát xít Nhật, hò hét cách mạng thành công, vua phiếu chuyện, lúc này, ngồi trơ thổ địa. Nó chẳng biết nói gì với con bạn nhỏ bé của nó. Vũ bí. Vũ chuyển sang chuyện Hà Nội. Và Vũ bị Thúy cười.

- Vũ chỉ huy bọn nhi đồng cầu Kiến Xương. Con gái cũng vào nhi đồng, Thúy có vào nhi đồng không?

Thúy ngó Vũ, mắt ngập tràn trách móc:

- Vũ không thích chơi với Thúy nữa, hở?

Vũ liếm môi. Nó móc trong túi ra một gói nhỏ:

- Hình *đề can cô ma ni* Vũ mua ở Hà Nội đấy. Toàn chim, bướm và hoa... Vũ biểu Thúy. Tại Thúy thích chim khuyển, Vũ chọn nhiều chim khuyển.

Thúy lắc đầu:

- Chả thèm đâu. Ai bảo về Thái mà không thèm nhớ người ta.

Vũ buồn buồn:

- Vũ sợ Côn giận Vũ.

Con Thúy là chú khôn. Nó bĩu môi:

- Không có Vũ, Thúy mới chơi với Côn. Vũ về, Thúy chỉ thích chơi với Vũ. Thúy trêu tức Côn, Thúy bảo Côn ném phi tiêu hạng bét.

Vũ chộp lấy cánh tay Thúy. Con bé không hất ra. Bước chân mùa xuân vừa đặt lên trái tim Vũ. Cả trái tim Thúy nữa. Tháng giêng tình yêu luôn luôn có cơn nắng hồng ấm áp. Cơn nắng ấy chỉ thấy trong mắt Vũ và Thúy.

- Vũ ơi! Đê sắp vỡ, đi hộ đê!

Tiếng thằng Luyến réo gọi bên ngoài. Làm sao nó biết Vũ ở nhà Thúy.

- Đê sắp vỡ, Vũ ơi!

Cơn nắng hồng chưa bừng sáng đã tạm biến. Vũ rời bàn tay khỏi cánh tay yêu dấu. Tự nhiên Vũ muốn quên thực dân Pháp, phát xít Nhật, cách mạng, đê điều. Nó muốn quên hết. Để khỏi bị đánh thức trong giấc mơ êm ái.

- Vũ về nhé!

- Vũ đi hộ đê à?

- Ừ, nước sông lớn lắm. Không chừng đê vỡ.

- Mai Vũ đến kể chuyện Hà Nội cho Thúy nghe, nhé Vũ nhé!

- Ừ, Vũ sẽ đến mãi mãi...

Vũ bước ra đường. Mắt nó hoa lên. Tai nó nghe rõ từng hồi trống ngũ liên thôi thúc. Mắt nó nhìn khuôn mặt nhớn nhác của thằng Luyến.

Sau một đêm mưa tầm tã, đê Trà Lý vỡ. Nước lũ dâng cao và chảy siết. Những khúc đê mới được tu sửa, đắp cao không chịu nổi sức cuốn của dòng nước lũ hung bạo và nước mưa xối xả, đã tan vã, vỡ tung. Nước lũ có lối thoát, ào ào chảy xuống những cánh đồng lúa con gái xanh mướt. Thoạt đầu, con đê phía bên kia cầu Bo bị nước lũ cắt một khúc dài. Các phủ huyện Thái Ninh, Hưng Nhân, Quỳnh Côi, Phục Dực chìm ngụp dưới biển nước mênh mông. Rồi con đê phía bên này cầu Bo ục vỡ. Hai huyện Vũ Tiên, Thư Trì, Kiến Xương chịu chung cảnh ngộ lụt lội. Chỉ còn vài huyện miền bể là thoát nạn. Thị xã gần Vũ Tiên, xa khúc đê vỡ nên mãi buổi trưa, nước mới tràn tới. Trong khi đó, nước lũ vẫn hung hăng siết chân cầu Bo và mặt nước sông vẫn cao hơn mặt đất. Tiếng trống hô đê im bật. Tiếng đập của trái tim dân tỉnh lỵ cũng ngưng, nhường cho tiếng thở dài ảo não...

Trẻ con thị xã chạy xô ra đường phố nghịch nước. Nước ngập đường, ngập vỉa hè. Đến tối, nước ngập nền nhà. Sáng hôm sau, mực nước đứng lại, bằng mực nước sông nhưng ở những con đường thấp nhất, nước vẫn ngập tới bụng người lớn. Không khí cách mạng chìm trong tiếng thở dài ảo não của dân chúng. Nhìn biển nước ngầu đỏ, chẳng ai thiết hoan hô cách mạng thành công. Tỉnh lỵ đợi một trận chết đói như trận chết đói thảm khốc hồi tháng ba. Dòng nước lũ oan nghiệt đã cuốn trôi hết sự nghiệp của dân quê. Trâu, bò, lợn, gà, nhà cửa bị cuốn phăng. Cả người nữa. Đứng trên cầu Bo, nhìn biển nước mênh mông, thấy toàn những ngọn cây và mái nhà cao từ xóm làng xa xa. Không biết lấy gì mà sống chờ vụ chiêm sang năm. Chín tháng trời nhịn đói ư? Dân thị xã lo lắng, sợ hãi và bắt đầu ăn một bữa. Nhiều gia đình nghèo đã kéo nhau xuống huyện Tiền Hải kiếm kế sinh nhai. Vẻ buồn đen sẫm trên bức họa tỉnh lỵ. Người ta oán trách trời đất gieo rắc khổ đau liên tiếp cho dân Thái Bình hiền lành, chất phác và chung thủy. Hết Pháp đô hộ đến Nhật xâm lăng. Rồi chết đói, chết no. Rồi cách mạng ồn ào. Và lụt lội. Chưa đầy một năm, dân tỉnh lỵ chứng kiến và chịu đựng mấy phen tủi cực. Tự

nhiên, không ai thích đời sống mới nữa. Tất cả đều mơ ước đời sống cũ tẻ nhạt nhưng bình yên, an phận nhưng no lành.

Cách mạng chừng hiểu được ý nghĩ của dân tình lý nên suốt ngày, trên những chiếc thuyền nan, nhân viên tuyên truyền với chiếc loa đồng cũ kỹ, bơi khắp phố loan báo tin chính phủ Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa sẽ lo cứu trợ nạn lụt. Tuyên truyền trấn an dân chúng và không quên dọa xử tử Việt gian. Ai chống cách mạng là Việt gian! Ai không tin tưởng chính phủ Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa cũng là Việt gian! Không ai muốn chết khổ sở như ông Ban. Thành thử, những ý nghĩ chán ghét đời sống mới chỉ là ý nghĩ âm thầm của từng người. Hôm nọ, trong buổi mít tinh nghe ông chủ tịch Thái Bình đọc bức thư từ bỏ ngai vàng của vua Bảo Đại để trở về làm công dân nước độc lập, một người nói đùa: *Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa, Lập Cập Trộn Gio Trộn Chấu* đã bị bắt nhốt. Phải nói *Độc Lập Tự Do Hạnh Phúc!* Lại có người hát bài chào cờ đổi câu *Cờ in máu chiến thắng mang hồn nước, súng ngoài xa vang khúc quân hành ca* thành *Cờ in máu kiến căn kê làng nước, ối giờ ơi đau quá dân mình ơi* cũng bị bắt nhốt. Bởi vậy, khi chiếc loa đồng vang vang lời trấn an, dân chúng dành một lòng tin tưởng chính phủ Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa do chủ tịch Hồ Chí Minh sáng suốt lãnh đạo.

Bọn thằng Vũ chưa có ý nghĩ âm thầm của người lớn. Cái chết của ông Ban đã thoáng qua trong tâm hồn chúng. Bây giờ, chúng nó chỉ buồn gì không được chạy rong ngoài phố hoan hô cách mạng. Và Vũ, Vũ buồn hơn vì chưa nghĩ được cách nào tới thăm con Thúy và làm con Thúy phục nó. Thị xã đã đầy thuyền bè. Dân chúng di chuyển bằng thuyền. Cả những cánh cửa gỗ cũng đã được gỡ ra, kết bè. Vũ nghĩ tới bè chuối của nó, bơi sang bên kia sông Trà Lý *có* vài năm xưa. Ánh mắt Vũ sáng ngời. Nó vội thủ một con dao, mặc trần xì cái quần đùi, lội qua nhà thằng Côn sau một tuần lễ buồn bã.

Côn nghe Vũ nói chuyện chặt chuối kết bè, sững rên. Thế là bọn thằng Vũ và mấy đứa nhi đồng cầu Kiến Xương bơi vào Kỳ Bá chặt chuối. Những cây chuối hột thật cao đã ủng rể, bị bọn thằng Vũ hạ

rap. Chẳng ai thềm ngăn cản chúng nó. Vũ bảo các bạn kéo chuối ra cổng Kỳ Bá. Mặt cổng chỉ sắp sủi nước. Chúng chặt tre, vót cọc, đóng bè tại đây. Năm chiếc bè chuối hai tầng của bọn thằng Vũ vừa dài, vừa rộng, đủ sức chở năm ông nhãi trên một chiếc. Năm "thuyền trưởng" Vũ, Côn, Luyến, Long, Lộc chống sào, đẩy bè về thị xã.

Vũ nhớ anh em thằng Vũ sún ở Cổng Đậu, nó nói:

- Giờ mà có thủy chiến, tao làm thuyền trưởng Bờ-lút!

Lộc kháy:

- Trông mày giống E-rô Fin ghê!

Vũ cười:

- Giống *mạnh sền gù*! Nhi đồng Kiến Xương *chiến* nhất tình.

Tự hôm Vũ về Thái, Vũ nói nhiều tiếng mới. Bọn thằng Côn không hiểu và quên hỏi. Nay Luyến chợt nhớ ra. Nó hỏi Vũ:

- *Chiến* là gì?

Vũ phưỡn ngực:

- Là *cừ* nhất hạng. Dân Hà Nội thích nói *chiến* lắm. *Cừ*, *kèn* vất đi, thua *chiến*.

Luyến khoái chí:

- Bè của tụi mình *chiến* quá!

Nó nheo mắt:

- Còn *mạnh sền gù*?

Vũ hất tóc:

- Là mạnh hơn cả *mạnh thủy tinh*, là ghê gớm...

Chẳng mấy nả, năm cái bè chuối đã được đẩy về phố nhà Vũ. Những cuộc phản đối phát xít Nhật vẫn xảy ra hàng ngày. Song nước chưa cạn nên chưa có biểu tình đả đảo Nhật dù Nhật đã làm cho đê vỡ! Chính quyền Thái Bình quả quyết chính Nhật và Việt gian đã ngấm ngầm đem bộc pha làm nổ tung đê điều. Trò chơi cách mạng đả đảo Nhật không hấp dẫn trong mùa lụt. Thành ra chỉ có những chiếc thuyền câu chở nhân viên tuyên truyền đi đả đảo. Vũ gặp dịp may này. Nó ra lệnh chở hai mươi nhi đồng cầu Kiến Xương theo đuôi những chiếc thuyền câu của nhân viên tuyên truyền. Những đứa trẻ được tiếng cứu quốc. Thực ra, chúng nó khoái đùa nghịch.

Trên một chiếc bè, có thừng cời truồng, lấy quần đùi của nó treo lên đầu cành tre và cắm ở đầu bè. Cờ quần đùi của nhi đồng cầu Kiến Xương bay phấp phật như cờ đỏ sao vàng của cách mạng. Nhi đồng khu phố khác bắt chước nhi đồng cầu Kiến Xương, dẫn chuối kết bè, lên đênh suốt ngày khắp đường thị xã. Chúng đả đảo Nhật, hoan hô cách mạng, vạn tuế Hồ Chí Minh, tung hô Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa muôn năm, Độc Lập Tự Do Hạnh Phúc muôn năm. Nhờ những ông nhãi mà không khí cách mạng tỉnh lỵ không bị nước lũ cuốn trôi. Những ông nhãi thì chẳng hề biết mình đã cứu nguy cách mạng.

Vũ tách năm chiếc bè của nhi đồng cầu Kiến Xương khỏi đoàn biểu tình trên nước. Nó dẫn đầu, chống sào, đẩy bè qua phố nhà con Thúy. Đến trước cửa nhà Thúy, Vũ sức nhớ "thuyền trưởng" Côn. Nó bỏ ý định gây huyên náo để con Thúy hé cửa sổ chiêm ngưỡng nó. Vũ chống sào lẹ, đẩy bè lướt nhanh. Nó nghĩ thầm "Chả lẽ mặc quần đùi vào nhà bác Thụy". Vũ tự nhủ: "Mình sẽ diện đẹp và con Thúy sẽ lác mắt". Vũ cao hứng huyết sáo bài quen thuộc. Bọn nhi đồng hát vang:

*"... Kìa lời gió ngàn
Kìa lời sông núi*

*Nhắc nhở em rằng tuy mình đang còn thơ ấu, nhưng nhất tâm trật tự
vâng lời vâng lời người trên...*

... Ởn nước non em nguyên dám đâu sao rời.

Em trọn đời trung với Việt Nam..."

Tiếng hát lan tỏa trên mặt nước lặng lẽ. Sao tâm hồn vũ xốn xang
thế? Nó đã có một niềm vui riêng sau niềm vui chung. Vũ hét lớn:

- Về phố mình!

Buổi tối thật buồn tẻ. Không nghe thấy tiếng rao của hàng lục tàu xá hay canh bún cá. Mà chỉ có tiếng rao bán bánh khoai, bánh nếp từ chiếc thuyền nan leo lét ngọn đèn dầu. Vũ lén lội ra cửa. Nó cởi bè, chống sào, đẩy đến nhà con Thúy. Trăng mờ trên đầu Vũ. Mặt nước yên lặng. Vũ nghe rõ tiếng bè lướt trôi. Nó còn mơ hồ nghe rõ cả tiếng con Thúy trách móc nó tại sao từ hôm đề võ, Vũ chả chịu đến chơi với Thúy. Vũ nuốt ực một cơn sung sướng. Nó chống sào mạnh để bè lướt nhanh, thật nhanh. Tới gần nhà Thúy, Vũ rút sào đặt lên trên bè. Chiếc bè trôi từ từ. Vũ ngồi giữa bè, móc túi rút cái kèn ác mô ni ca. Nó thổi bài mới nhất vừa học thuộc:

*Hồn căm bao lũ tham tàn phát xít
 Dẫn bước ra đi Kim Đồng lên chiến khu
 Kim Đồng, quê hương Việt Bắc xa mù
 Kim Đồng, thay cha rửa mối quốc thù
 Anh Kim Đồng ơi
 Anh Kim Đồng ơi
 Tuy anh qua đời
 Gương anh sáng ngời
 Đoàn tôi cố noi
 Bao phen giao thông trong rừng
 Gian lao nguy nan muôn trùng
 Xung phong theo gương anh hùng
 Đùng đùng đùng
 Đoàng đoàng đoàng
 Anh vẫn đi
 Kim Đồng, tên anh muôn kiếp không mờ
 Kim Đồng, tên anh lừng lẫy chiến khu...*

Vũ thổi hết bài Kim Đồng thì bè của nó trôi tới cửa nhà con Thúy. Và hết đà, chiếc bè dừng lại. Cánh cửa sổ nhà Thúy hé mở, một khoảng ánh sáng của đèn điện ủa ra cùng lúc tiếng kèn ác mô ni ca tan trong

mênh mông. Thúy đứng giữa vùng ánh sáng giới hạn đó. Con bé mỉm cười, thò tay qua chấn song cửa, vấy lia lịa tựa hồ người đứng trên bờ vấy chào người thân yêu trên boong tàu sắp ghé bến. Vũ nhét vội chiếc ác mô ni ca vào túi quần. Nó cầm sào, đứng vậy, chống bè tấp vô cửa nhà Thúy.

- *Chiến* không?

Thúy ngơ ngác:

- *Chiến* cái gì?

Vũ chỉ chiếc bè chuối:

- Cái này.

Thúy chẳng hiểu *chiến* ra sao, cũng khen rồi rít:

- À, cái bè chuối *chiến* lắm. Vũ mua ở đâu thế?

Vũ đã xuống bè, rón rén bước tới cửa sổ. Nó khoe:

- Vũ làm Tác-giăng ngậm dao bơi vào Kỳ Bá chặt chuối đóng bè đấy. Vũ đóng năm chiếc. Vũ đem tặng Thúy một chiếc.

Thúy khẽ reo:

- Thích quá.

Con bé giục:

- Vũ vào đây với Thúy đi!

Vũ lắc đầu:

- Vũ đứng gần Thúy được rồi. Vũ tới xin lỗi Thúy.

Thúy nắm lấy bàn tay Vũ:

- Vũ có làm Thúy giận đâu mà phải xin lỗi?

Vũ thấy bàn tay lạnh lẽo của nó ấm dần. Và nóng ran. Như thể được xoa dầu Nhị Thiên Đường.

- Vũ muốn đứng bên ngoài.

- Sao tay Vũ lạnh thế?

Vũ bối rối:

- Chẳng biết tại sao nữa.

Thúy hơi nhăn nhó:

- Đưa tay kia Thúy xem nào.

Vũ đặt nốt bàn tay lên thành cửa sổ. Con Thúy đã nắm bàn tay nó. Hai bàn tay trong hai bàn tay. Hai con mắt nhìn hai con mắt. Vũ cảm giác như trong ngày mùa đông nhiều nắng hanh vàng bị khát nước. Và nó bê cái ấm tích nước lạnh tu ừng ực. Nước thấm lạnh từ cổ họng xuống tận dạ dày. Nước đến đâu, lạnh đến đó. Hả hê vô cùng. Vũ đang đứng giữa nắng hanh vàng. Nắng hanh vàng của những ngày vàng thần tiên của Vũ. Thúy là ấm tích nước lạnh. Tâm hồn Vũ được tưới bằng nước mưa ngâm hoa bưởi.

- Tay Vũ lạnh ghê ghê là...

- Tay Thúy ấm lắm.

Tại Thúy ở trong nhà, Vũ ở bên ngoài, Vũ chèo bè đấy mà...

Vũ nhìn Thúy. Bốn bàn tay đã tạm xa nhau.

- Thúy ơi!

- Hờ?

- Có thật Thúy bảo Vũ *cừ* không?

- Vũ ném phi tiêu *cừ* hơn Côn.

- Nhưng Vũ không ném phi tiêu?

- Vũ mà ném, Vũ sẽ *cừ* hơn Côn.

- Có thật...

- Thật gì cơ hờ Vũ?

- Thật Thúy... nhớ Vũ không?

- Thật chứ. Thúy nhớ cả gói táo tàu Vũ cho Thúy, nhớ cả chiếc lồng bầy chim khuyển Vũ *cớp* của thằng Hội. Thúy ghét thằng Hội. Thúy nhớ cả lần Vũ đánh thằng Dương bênh Thúy...

Bỗng Thúy hỏi:

- À, thằng Dương có bị cách mạng tát tai không?

Vũ thích chí:

- Lão phó Cẩm bị tù rồi. Thằng Dương, thằng Hách, thằng Huấn bây giờ lủi thủi, chả ai thèm chơi. Giá thằng Vọng còn sống, nó sẽ trả thù thằng Dương, thằng Hách.

Thúy bùi ngùi:

- Thằng Vọng ghẻ tàu tốt lắm. Nó cứ gọi Thúy bằng "chị" và cho Thúy

nhiều cánh cam.

Vũ không muốn nghe chuyện thằng Vọng nữa dù nó rất thương Vọng. Tai nó nóng bừng. Cái gì đó làm Vũ khó chịu, Vũ không hiểu, song nó chỉ thích nghe Thúy nói với nó về nó.

- Thúy ơi!

- Gì, Vũ?

- Má Thúy hết nóng chưa?

- Hết rồi.

- Thúy nói dối.

- Chả tin rờ má Thúy đi...

Vũ đưa bàn tay áp vào má Thúy. Xuân hồng của Vũ lại bừng nắng rực rỡ, tràn ngập tiếng chim ca ánh ỏi. Và bướm muôn màu rợp bay.

- Ừ, hết nóng rồi.

- Vũ tin Thúy chưa?

- Vũ tin. Mà, Thúy ơi!

- Gì hử, Vũ?

- Tóc Thúy thơm quá.

- Thúy có bôi nước hoa đâu!

- Sao thơm thế?

- Vũ lại không tin Thúy à?

Con bé cúi đầu thấp sát chấn song cửa sổ. Vũ thấy rạo rực tâm hồn. Nó muốn hôn lên tóc Thúy nhưng sờ sợ. Thúy giục:

- Người tóc Thúy xem có phải Thúy bơi nước hoa không nào?

Vũ định bắt chước thằng bé trong phim ca nhạc quàng tay qua cổ con bé Danna Durbin và hôn nhẹ lên trán con bé. Mà Vũ ngại ngùng khôn kể.

- Vũ ơi, à, mày ở đây!

Cả Thúy lẫn Vũ cùng bối rối. Vũ quay mặt lại. Con nhà Luyến cười hô hố:

- Tìm mày toát mồ hôi. Chúng nó tưởng mày xuống An Tập.

Vũ cáu sùng. Nó lẩm bẩm:

- Thằng chó chuyên phá đám.

Nhưng Vũ mừng gì thằng Luyến bắt gặp nó ở đây chứ không phải thằng Côn. Thúy dặn khẽ:

- Mai Vũ tới nhé!

Và con bé khép cửa sổ. Vũ lội ra vỉa hè, leo lên bè của thằng Luyến. Con nhà Luyến hỏi:

- Mày bảo mày ghét con bà cô Thúy, sao mày còn chơi với nó?

Vũ phiệu:

- Tao cho nó cái bè, mai nó sẽ bị ngã, uống nước sặc sụa. Đừng nói tụi thằng Côn biết, nghe chưa.

Luyện võ tay:

- Hay quá. Hoan hô mày, Vũ ạ!

- Tìm tao làm gì?

- Đi *cóp* bè của tụi Tàu.

Vũ vừa tặng Thúy chiếc bè, nó thấy cần *cóp* chiếc khác kéo thẳng Côn nghi ngờ. Vũ giậm chân mạnh làm chòng chành bè:

- *Cóp* hết. Nhi đồng cầu Kiến Xương *chiến* nhất. Mỗi thằng một chiếc bè.

Chiếc bè lướt đi. Hai đứa bé nói chuyện vang vang mặt nước. Vũ không biết con Thúy vẫn đứng ở cửa sổ, hé một chút, nhìn theo chiếc bè xa dần con phố nhà mình.

Nước đã rút dần sau mấy tuần đứng yên không thềm nhúc nhích. Nhưng khi nước rút lại rút thật nhanh. Mỗi ngày vài tấc. Đến hôm nay, nước chỉ còn cao đến đầu gối người lớn ở những con đường thấp nhất trong thị xã. Nhi đồng hết trò chơi thủy chiến bằng bè chuối hay thả bè câu cá hay lênh đênh cả buổi trên mặt nước rồi, hể chán, hợp nhau, chống bè qua Cầu Lạc Bộ đả đảo Nhật lùn. Dân chúng bớt thở dài. Về thê lương mờ nhạt nhường chỗ cho nắng vàng tương lai. Thị xã chợt nổ bùng một phần nộ mới: Thực dân Pháp đã theo quân đồng minh đổ bộ lên miền Nam.

Dân chúng biểu tình tuần hành dưới nước đả đảo thực dân Pháp. Phát xít Nhật được quên đi như thể đã chiến thắng rồi. Tám mươi năm đô hộ khơi dậy bao nỗi căm hờn. Chẳng ai muốn Pháp trở lại. Những cuộc biểu tình rầm rộ tưởng muốn nghiêng đất hất nước lụt ra biển cả. Cô Yến, con gái ông Hậu Hòe, nhân vật nổi tiếng của Thái Bình, lần đầu tiên xắn quần lội nước đi đả đảo giặc Pháp xâm lăng. Vài hôm sau những cuộc biểu tình chống Pháp, nước rút hẳn. Thị xã khô ráo. Và ở khắp phố, bài hát mới hâm nóng lòng yêu nước của mọi người.

*Tiếng súng vang sông núi miền Nam ầm đất nước Việt Nam
Tiếng súng vang sông núi miền Nam vì mưu lấy miền Nam
Ta muốn bằng mình tới phương Nam xé xác quân tham tàn
Người Việt Nam, giống anh hùng từng tranh đấu
Đã từ lâu đứng lên phá tan u sầu
Người Việt Nam, giống anh hùng từng tranh đấu
Tới ngày nay toàn dân quyết chiến không lui
Tiếng súng vang sông núi miền Nam ầm đất nước Việt Nam
Tiếng súng vang sông núi miền Nam giục ta ra tranh đấu.*

Cả ngày, cả đêm, bài hát ầm vang cơ hồ tiếng súng Nam Bộ kháng chiến ầm vang của người miền Nam yêu nước. Tất cả đều đứng lên.

Tin tức chiến sự toàn loan những chiến thắng. Dân miền Nam đã anh dũng chống trả liên quân Anh, Ấn, Pháp bằng dao, mác và gậy tầm vông. Ngay những người xẩm bến đò, bến xe cũng từ bỏ những bài hát cũ rích và hát bài "*Tiếng súng Nam Bộ*". Thanh niên Thái Bình tình nguyện vào Nam kháng chiến chống Pháp. Phương hen, người bạn già bán bánh mì thịt quay cửa trường Moonguillot đã ghi tên vào Nam. Thanh niên mười hai phủ, huyện lũ lượt kéo nhau lên thị xã chờ đợi ngày lên đường vào Nam. Phải giành độc lập, phải đuổi thực dân Pháp khỏi quê hương Việt Nam yêu dấu. Tiếng súng Nam Bộ thức tỉnh tình đoàn kết và làm sôi sục máu nóng của dân chúng.

Bọn thằng Vũ đã dự buổi lễ tiễn những người thanh niên tình nguyện vào Nam đánh Pháp. Những người này được quàng hoa kín cổ, được hoan hô nồng nhiệt. Vũ và Côn vỗ rít cả tay khi Phương hen giơ tay vẫy vẫy. Những người tình nguyện mà không được tuyển chọn, khóc sụt sùi. Khuôn mặt họ ủ rũ, buồn hiu hắt trẻ con mong mẹ về chợ mà chẳng có quà bánh. Vũ đã nuốt nước bọt thèm khát cái vinh dự đánh đuổi xâm lăng Pháp. Giá nó lớn, chắc chắn, nó đã ghi tên vào Nam. Và nó sẽ cho giặc Pháp biết tay. Đoàn người vào Nam lên đường, tình ly thêm mùa nước lũ. Nước lũ cuộn cuộn, hung hăng hơn con nước lũ vừa tàn phá đê điều. Kể từ đó, bọn thằng Vũ căm thù thực dân Pháp. *Ta muốn bằng mình tới phương Nam xé xác quân tham tàn.*

Dân chúng hướng vào Nam Bộ, mong tin chiến thắng. Không ai thiết lo thóc cao gạo kém. Tương lai sẽ gần như mùa lúa chiêm sắp tới, mùa lúa chiêm vàng đầy đồng nhờ phù sa bồi bón. Riêng Vũ, Vũ chỉ lo nó chưa kịp lớn, giặc Pháp đã bị đánh thua tan nát. Vũ mơ ước chóng lớn. Niềm ước mơ ấy làm quên xuân hồng của nó. Vũ chỉ còn nhớ Thúy sau mỗi cuộc biểu tình. Vũ ngồi dựa lưng vào tường, bức tức tựa tựa nỗi bức tức của Trần Quốc Toàn. Nó đứng dậy, đá tung cái hộp sữa bò. Côn đến đúng lúc. Nó ngạc nhiên:

- Mày giận ai đó?

Vũ mím môi:

- Ông *đếp* được vào Nam. Phương hen được vào Nam mà tao không được vào!

Côn rút trong túi quần xoóc ra một tờ báo gấp nhỏ:

- Trong Nam có thằng *chiến* hơn Kim Đồng. Báo đăng đây này.

Vũ chộp vội tờ báo. Cái tit to tướng đập vào mắt Vũ: "*Một em bé tắm xăng tự đốt rồi nhảy vào kho đạn của giặc Pháp*". Vũ say sưa đọc báo. Nó cười ha hả:

- Ủ, *chiến* hơn Kim Đồng.

Tin em bé Nam Bộ tắm xăng tự đốt rồi nhảy vào kho đạn của giặc Pháp ở Sài Gòn đã xôn xao thị xã. Đi tới chỗ nào cũng thấy kể chuyện em bé Nam Bộ. Em bé Nam Bộ được coi như anh hùng cứu quốc. Nhi đồng cầu Kiến Xương, khối đưa mơ thành em bé Nam Bộ. Chúng nó tưởng rằng kho đạn của thực dân Pháp nổ tung, giặc Pháp sẽ hết đạn bắn. Quân ta sẽ giết hết chúng nó. Báo *Cứu Quốc* không ngày nào là không nhắc gương can đảm của em bé Nam Bộ cùng với tin Thanh Niên Tiền Phong giết Pháp cầu Quay, cầu Mống, Khánh Hội, Gò Vấp, Bình Xuyên, Gò Công... Những đại danh xa lơ xa lắc bỗng gần gũi lạ thường. Vũ đã thổi ác mô ni ca không biết mệt cho nhi đồng cầu Kiến Xương hát bài:

Bình Xuyên, Bình Xuyên oai hùng ngàn năm

Đoàn dũng sĩ máu sôi lòng hờn căm

Khi quân ta tiến ra

Vung gươm chói lòa muôn đầu rơi sát khí ầm vang hát chốn sa trường không tiếc thân

Bình Xuyên, Gò Công bao lần diệt Tây...

Vũ tưởng tượng Bình Xuyên, Gò Công như là Đống Đa, Chi Lăng, nơi các dũng sĩ miền Nam đang chém ngang thân thực dân Pháp, nơi tổ tiên ra đã chém ngang thân giặc Trung Hoa. Nó thấy Nam Bộ

thật gần gũi và mến yêu lạ lùng. Nam Bộ không phải là "tân thế giới" xa xôi toàn rừng cao su và roi da quật trên thân thể người Việt Nam, miền lưu đầy cu ly đồn điền, dãi quê hương đến sống khốn khổ và chẳng bao giờ trở lại. Nam Bộ anh dũng. Nam Bộ cháy bùng lửa chiến đấu giết thù. Trái tim thẳng Vũ, thẳng Côn, thẳng Luyến, thẳng Long, thẳng Lộc cháy theo. Lần đầu tiên, những đứa trẻ biết quê hương chúng nó không phải chỉ có Thái Bình. Quê hương chúng nó còn ở Khánh Hội, Gò Vấp, Hạnh Thông Tây, Bình Xuyên, Gò Công, Trảng Bàng, Chợ Mới. Nơi ấy, chú bác chúng nó đang tập làm Nguyễn Trung Trực, Phan Tôn, Phan Liêm, Nguyễn Tri Phương... Và em bé Nam Bộ đã noi gương anh Kim Đồng. Nơi ấy, đồng bào chúng nó đang kháng chiến bằng gậy tầm vông. Tự nhiên, Vũ ước ao được đứng trên cầu Mống, rút súng thủy tinh đầy nước chĩa thẳng vào mặt liên quân Anh Ấn Pháp như nó đã chĩa thẳng vào mặt Nhật lùn.

Vũ dứt vội kèn vô túi quần, dùng dùng nổi giận:

- Mẹ bố tụi tây đen bán vải!

Nhi đồng cầu Kiến Xương nhôn nhao hỏi:

- Tại sao lại chửi tụi tây đen?

Vũ nghiêng răng ken két:

- Tụi nó là Ấn Độ đánh giết quân ta ở Nam Bộ.

Nó hét:

- Đi *tấn* bỏ mẹ tụi nhãi con Ấn Độ trả thù cho đồng bào Nam Bộ.

Nhi đồng cầu Kiến Xương reo hò. Chúng nó đi lùng nhãi con Ấn Độ. Nội buổi chiều, có năm thằng nhãi Ấn Độ bị đánh sưng vếu mặt mũi. Mấy hiệu bán vải của tây đen Ấn Độ bị ném đá, không dám mở cửa. Nhi đồng cầu Kiến Xương đứng trước các hiệu tây đen, hát lão:

*Ong tây đen nằm trong cái bờ
Đánh cái rằm làm bánh ga tô*

Tây đen không hiểu tại sao bọn nhãi ranh lại nghịch ngợm tinh quái thế. Bọn thằng Vũ không thèm nghịch ngợm, chúng nó đang tưởng tượng vào Nam Bộ kháng chiến. Nam Bộ nằm giữa trái tim thằng Vũ.

Nắng bùng lên, gay gắt, mùa thu dịu hiền, dường như, bị cách mạng đốt cháy. Nắng trả thù mưa, lụt. Nắng muốn làm khô cạn nước còn menh mông ruộng đồng. Người ta quên những giọt nắng ngoan, những giọt nắng đượm gió lạnh năm ngoái, năm xưa. Nắng đã dậy mùi thuốc đạn miền Nam. Nắng chiếu chói chang vào những khẩu hiệu phản đối thực dân Pháp xâm lăng miền Nam treo đầy đường phố thị xã. Thực dân Pháp đã chiếm Sài Gòn. Tin đó tung ra. Cả thị xã phẫn nộ. Khúc ruột trong cơ thể Việt Nam bị cắt đứt. Thị xã biểu tình tuần hành. Những cánh tay giơ lên. Những mái tóc hất tung. Những đôi mắt áng lửa căm hờn. Những tiếng nói vỡ phổi. Cùng hát:

*Tiếng súng vang sông núi miền Nam vì mưu chiếm Việt Nam
Ta muốn bằng mình tới phương Nam xé xác quân tham tàn.*

Vũ ngược nhìn khẩu hiệu mới lạ *Vietnam to the Vietnamese*, nó hỏi Côn:

- Việt Nam to thế Việt Nam mẹ sề hờ, mày?

Côn không hiểu *Vietnam to the Vietnamese*¹ là gì. Nó gật đầu bừa:

- Ủ, Việt Nam to thế, Việt Nam là mẹ của thực dân Pháp.

Vũ khoái quá:

- Việt Nam là mẹ Pháp. Tao là bố tụi Tây con.

Côn chợt nhớ Vọng, nhớ hôm đảo chính Nhật, Vọng đã nhạo báng Tây, Đầm và Côn không thích Vọng trả thù Tây. Nhưng, hôm nay, Côn thấy Vọng đã trả thù Tây đích đáng vì Tây dám xâm lăng miền Nam. Tây là bọn vô ơn. Hồi chúng nó chạy Nhật, dân Thái Bình

thương hại chúng, chỉ chỗ cho chúng trốn nấp Nhật. Thế mà chúng nó nỡ hại người Việt Nam. Lớn lên, nếu Tây chưa thua trận, Côn sẽ đi lính đánh đuổi Tây về nước của chúng nó. Tự nhiên, Côn có hai kẻ thù, Vọng chết đói là do Tây và Nhật. Côn phải trả thù giùm Vọng. Côn nắm chặt bàn tay, hét lớn:

- *Ai sinh ra cái xe bò
Để cho Tây phải kéo gò lưng tôm*

Vũ đọc to một khẩu hiệu:

- *Thực dân ơi hỡi thực dân,
Đảng nào thì cũng một lần về thôi
Việt Nam của Việt Nam rồi
Cướp làm sao nổi đất người Việt Nam .*

Vũ tách khỏi hàng ngũ, lấy giọng:

- *Kèn cứu quốc thét vang... Hai, ba... Nhi đồng cầu Kiến Xương hát vang:*

*... Xung phong, xung phong! Giết, giết!
Đùng đùng đùng đùng...
Giết, giết!
Ta đi tiên phong giết loài sói hung
Kèn cứu quốc thét vang giục người chiến sĩ
Cùng tiến, cùng hô
Giết hết quân thù...*

Đoàn biểu tình dừng lại trước phòng thông tin gần cầu Bo. Người ta chen nhau vào phòng thông tin xem tranh triển lãm tội ác của thực dân Pháp. Những bức tranh vẽ thực dân Pháp nấp sau đít liên quân Anh, Ấn vào Sài Gòn đã làm nhiều người khinh bỉ. Thực dân Pháp mộng chiếm lại Việt Nam đặt lại nền đô hộ được ví như thằng bé mũi lõ thối bong bóng xà phòng. Đặc biệt, bức tranh vẽ mấy thằng mũi lõ quăng trẻ thơ vô lửa, dưới ghi hai câu: *Trẻ thơ nào tội tình gì, Bị*

quăng vào lửa chỉ vì thực dân đã khiến dân thị xã đau đớn, căm hờn. Thực dân đang tàn sát đồng bào miền Nam.

Tình lý chưa bao giờ buồn thảm như bây giờ. Dân thị xã ngủ vùi trong giấc ngủ an phận. Thức từ sáng sớm hôm Nhật đảo chánh Pháp. Nỗi buồn mất nước thức dậy theo. Và từ đó, chỉ thêm buồn đau, xót xa. Nỗi buồn đe dọa một kinh hoàng đẫm máu. Và không ai muốn buồn. Phải đứng lên đập tan nỗi buồn. Xích xiềng nô lệ đã chặt đứt. Xích xiềng ấy không thể buộc vào chân người Việt Nam như đã buộc tám mươi năm cũ. Xương máu đồng bào miền Nam đã đổ. Gậy tầm vông vót nhọn thách thức súng đạn của thực dân Pháp. Là để trả lời nhân loại rằng người Việt Nam không muốn sống buồn thảm trong nô lệ, đói rách, dốt nát. Căm hờn đã thấm vào tim phổi và thoát ra:

*Việt Nam, bao năm ròng rên siết làm than
Dưới ách quân tham tàn đế quốc sài lang
Nhật với Pháp cướp thóc lúa, cướp đời sống dân mình
Nào nhà tù, nào trại giam, biết bao nhiêu nhục hình
Đồng bào tuốt gươm vùng lên
Đã đến ngày trả mối thù chung
Mau mau mau, vai kề vai
Không phân biệt già trẻ trai hay gái
Cố tiến lên, ta đi lên
Ta tiến lên ta diệt quân thù
Việt Nam, Việt Nam muôn năm...*

Việt Nam muôn năm. Chỉ Việt Nam muôn năm. Chiến đấu cho Việt Nam. Cho độc lập. Cho tự do. Cho hạnh phúc. Người lớn đã lên đường chiến đấu. Trẻ con sẽ lên đường chiến đấu bảo vệ quê hương. Những trang sử quật cường của nòi giống bị cấm học từ lâu, được mở ra, được nhắc nhở. Vũ và bạn bè nó mới biết Nguyễn Tri Phương đắp thành Kỳ Hòa chống Pháp, bị bắt, nhất định noi gương Trần Bình Trọng; Nguyễn Trung Trực đốt tàu Espérance của Pháp trên sông Nhật Tảo; Hoàng Diệu tuần tiết khi Hà Nội thất thủ; Phan Đình Phùng mộ quân đánh Pháp; anh em Phan Tôn, Phan Liêm anh

dũng ở Mười Tám Thôn Vườn Trầu; Đền Thám vẫy vùng miền Yên Thế; mười ba anh hùng Việt Nam Quốc Dân Đảng lên máy chém cười ngạo nghễ, tung hô Việt Nam muôn năm...

Những trang sử rạng ngời ấy đang được viết tiếp. Bằng gậy tầm vông vót nhọn thấm máu quân thù. Những Nguyễn Trung Trực, những Phan Tôn, Phan Liêm, những Huỳnh Phan Hộ đã làm sống lại lịch sử tranh đấu ở bên kia cầu Quay, cầu Mống, ở Gò Vấp, ở Bình Xuyên, ở khắp Nam Bộ. Và ở Bắc Bộ, ở thị xã Thái Bình nhỏ bé, những con mắt ánh nhiệt tình và kiêu hãnh, hướng cả về Nam Bộ kháng chiến, Nam Bộ thần thánh, Nam Bộ đương nổi lửa đốt cháy mộng xâm lăng của giặc Pháp. Vũ cố nhìn những bức tranh triển lãm tội ác của thực dân Pháp thật lâu. Để nhớ, để in sâu vào trí nhớ hình ảnh nuôi thù hận đợi chờ một mai khôn lớn. Vũ dời phòng thông tin ra về một mình. Suốt buổi chiều, Vũ hì hục vẽ lại những bức tranh, tô màu rực rỡ. Những bức tranh sẽ đem tặng con Thúy.

Và Vũ phải nói thật với Thúy rằng Vũ thèm lớn, Vũ thèm *băng mình tới phương Nam xé xác quân tham tàn*, Vũ yêu Nam Bộ, yêu người Nam Bộ.

Tình lý đã mất hẳn sự bình thản cố hữu. Luôn luôn có những ồn ào sinh động. Người tình lý bị lôi cuốn bởi thác lũ cách mạng. Nam Bộ đang kháng chiến nhưng tưởng chừng đã chiến thắng. Báo *Cứu quốc* mỗi ngày mỗi đăng tin giặc Pháp thua to ở khắp mặt trận Nam Bộ. Tiếng súng Nam Bộ tạm im trong lòng mọi người dân thị xã nhường cho tiếng réo sôi của một hân hoan mới. Cụ Hồ Chí Minh sắp về thăm dân Thái Bình. Tin đó làm cả thị xã vui mừng và hãnh diện. Nhi đồng học thêm một bài hát mới. Và Vũ lại được đứng dưới cột đèn điện, thổi ác mô ni ca dạy nhi đồng cầu Kiến Xương bản:

*Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn chúng em nhi đồng
Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu nhi đồng nữa?
Bác chúng em đáng cao cao người thanh thanh
Bác chúng em mắt như sao râu hơi dài
Bác chúng em nước da nâu vì sương gió...*

Trong khi, thị xã vang lừng tiếng hát suy tôn chủ tịch nước Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa:

*Đuốc gươm thiêng vung cho nước nhà
Khiến dân Việt Nam thoát ách xưa*

...

*Thắng gian nguy
Tranh công đầu
Giải phóng cho dân Việt Nam yêu dấu ngàn thu*

Lúc này, Vũ quên Thúy, quên cả gia đình. Vũ chỉ còn nhớ Bác Hồ. Bác Hồ không phải là người. Bác Hồ là thánh. Mắt Bác Hồ sáng như sao vì có những bốn đồng tử! Vũ đã học thuộc lòng bài thơ:

*Hồ Chí Minh mặt người như nước Việt
Thấm thía mang một sức sống phi thường*

*Vùng trán rộng Trường Sơn trong sớm biển
Mắt tinh anh sâu thẳm Thái Bình Dương*

Vũ chiêm ngưỡng Bác Hồ dù Vũ chưa hề gặp Bác Hồ. Tháng sau Bác Hồ về thăm dân Thái Bình, thế nào Vũ cũng nhìn rõ vầng trán rộng bao la của bác và đôi mắt bốn đồng tử! Vũ ngừng thổi kèn, hoan hỉ:

- Chúng mày hát *chiến* lắm. Vài hôm nữa hát thi, hể khu nào hát hay sẽ được chọn làm nhi đồng danh dự đứng gần Bác Hồ hát bản này.

Một nhi đồng cầu Kiến Xương hỏi:

- Rồi Bác Hồ có cho mình cái gì không.

Vũ đáp:

- Có chứ. Bác Hồ tặng mày sợi râu!

Nó nói tiếp:

- Được Bác Hồ xoa đầu là sướng mê con ông cụ, sướng rên mé đừu hiu. Bác Hồ tuyệt lắm.

Vũ chỉ nghe các anh thanh niên từ chiến khu về nói rằng Bác Hồ là hồn thiêng sông núi. Chiến khu được mô tả như vùng đất màu nhiệm. Kim Đồng đã lên chiến khu, quê hương Việt Bắc xa mù. Người về từ chiến khu đều là những người phi thường, là những chiến sĩ, là những *tràng nam nhi quyết chiến sa trường, sống thác coi thường, mong xác trong da ngựa bọc thân thể trai...* Người về từ chiến khu ca ngợi Bác Hồ là hồn thiêng sông núi là những tinh hoa của dân tộc đúc kết thành nên mắt Bác Hồ mới có bốn đồng tử. Chẳng riêng gì nhi đồng, người lớn cũng tin tưởng Bác Hồ xuất chúng, Bác Hồ đã đuổi Nhật, đánh Tây. *Hồ Chí Minh, chỉ Người là có thể, đưa con thuyền tổ quốc đến vinh quang.* Bác Hồ dạy điều này, Bác Hồ dạy điều nọ. Mỗi lời của Bác Hồ là mỗi câu kinh nhật tụng. Và

chỉ cần thời gian ngắn, trong những ồn ào sinh động liên tiếp không cho con người kịp suy nghĩ, Bác Hồ đã ngự trị ở tâm hồn đám dân chất phác, đã trở thành ngọn đuốc luôn luôn ngời sáng trong đôi mắt thủy tinh của nhi đồng?

- Bác Hồ tuyệt như gì?

- Tuyệt cú mèo!

Bác Hồ tuyệt cú mèo. Bác Hồ nhất hạng. Bác Hồ đã làm nhi đồng quên bài học thuộc lòng: *Công cha như núi Thái sơn, Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra*. Vũ đã quên Thúy, quên hẳn Thúy, khi nó thối ác mô ni ca, tập hát để đợi ngày đón rước Bác Hồ. Cả thị xã nôn nóng chờ đón rước cụ Hồ. Đêm đêm, tiếng hát vang trời. Ngày ngày, tiếng cười rộn rã. Đêm, dưới chân cột điện, nhi đồng tỏ tình: *Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn chúng em nhi đồng*. Ngày, giữa sân vận động, nhi đồng vẽ chân dung Bác Hồ theo trí nhớ. Vẽ trên giấy. Vẽ trên trái tim. Kể từ đó, chân dung Bác Hồ ngự trị hẳn ở tâm hồn niên thiếu. Chăm học vì Bác Hồ. Làm việc vì Bác Hồ. Yêu nước vì Bác Hồ. Thù hận vì Bác Hồ. Hy sinh vì Bác Hồ. Đôi mắt bốn đồng tử của bác chiếu rọi quanh đời sống niên thiếu. Đôi mắt bốn đồng tử ấy nhìn rõ hàng triệu nụ cười và nhi đồng mơ hồ thấy một nụ cười hiền dịu của Bác Hồ ban phát cho tất cả.

Vũ đã nằm mơ được nắm tay Bác Hồ. Vũ đã nắm tay Thúy, đã xao xuyến, băng khuâng. Nó nghĩ rằng Bác Hồ sẽ cho nó cái cảm giác xao xuyến, băng khuâng ấy. Vũ nóng ruột gặp Bác Hồ như trẻ con nóng ruột ngóng mẹ về chợ. Nó đưa kèn lên miệng, lướt nhanh câu nhạc mở đầu. Rồi nói:

- Hát nữa đi, chúng mày! Nhi đồng cầu Kiến Xương sẽ là đội nhi đồng danh dự.

Tiếng hát thoát ra. Lên cao. Bay xa. Tiếng hát tha thiết của một đoạn đời chưa biết ngờ vực.

Nhưng Bác Hồ chưa kịp về để nhi đồng Thái Bình chiêm ngưỡng và để Vũ được bác nắm tay, vuốt tóc mà nghe lòng dậy những xao xuyến, băng khuâng thì quân Tàu đã từ Nam Định tràn sang tước khí giới của quân Nhật. Thị xã rợp cờ sao trắng chen lẫn cờ sao vàng. Ở phố chính, bọn Tàu treo những lá cờ sao trắng to tướng. Nhiều khẩu hiệu viết bằng chữ nho giăng ngang đường. Bọn nhãi Tàu mặt mũi vênh váo, một tay cầm cờ sao vàng, một tay cầm cờ sao trắng phất lia lia. Ngày Tây chưa bị Nhật đuổi, một tay cầm cờ tam tài, một tay cầm cờ sao trắng. Tây bị Nhật đuổi rồi, một tay cầm cờ mặt trời, tay cầm cờ sao trắng. Và, bây giờ, tay cầm cờ sao vàng, tay cầm cờ sao trắng. Đó là bọn Tàu sinh sống trên đất Việt Nam. Vũ rất ghét bọn nhãi Tàu. Lúc này nó càng ghét hơn. Vũ không tin quân Tàu đánh bại nổi quân Nhật. Chỉ có bọn nhãi Tàu tin thôi. Mà bọn nhãi Tàu thì Vũ coi như mỡ tép.

Hôm đón quân Tàu ở ngã tư Vũ Tiên, Vũ phải hô *Tướng Giời Thạch muôn năm*, nó ức ghê quá. Tướng Giời Thạch hạng bét vì quân Tàu lôi thôi, lệch thếch, từ sĩ quan đến lính. Thằng nào thằng ấy mặt mũi hốc hác, tóc mọc lờm chờm, thân thể gầy còm và mắt trũng sâu như dân tháng ba đói. Đoàn quân chiến thắng Nhật lùn phục sức mới khiếp chứ! Chỉ sĩ quan là có mũ đội, giày đi. Còn lính đầu trần, chân bó cỏi. Thằng mặc quần áo bó sát người, thằng bơi trong bộ quần áo rộng thùng thình.

Quân Tàu vô trật tự, vừa tiến bước vừa khạc nhổ. Có thằng bóc bánh chưng ăn vội vàng. Có thằng ngoạm dưa chuột sệt soạt. Lính Tàu bước chậm chạp. Như thể chân chúng đeo đá. Mấy hôm sau, Vũ và bạn bè của nó mới hay lính Tàu bị bệnh phù thũng. Quân Tàu sang Thái Bình, bị xã sặc mùi sâu quảng và đường phố nhầy nhụa đờm rãi. Thế mà dân thị xã phải đón rước đoàn quân ô hợp này. Thế mà đoàn quân ô hợp này đã chiến thắng Nhật lùn và qua Việt Nam tước khí giới của Nhật lùn!

Không khí cách mạng bỗng hôi mùi Tàu phù. Bài hát *Tiến quân ca*, bài hát thiêng liêng của cách mạng tháng tám, bị đổi lời để mỉa mai quân của tướng Lư Hán. *Đoàn quân Tàu ô đi, sao mà ốm thế, bước chân phù lang thang trên đường Việt Nam. Cờ sao trắng phất phới như giẻ vấy. Thằng nào sang không ốm cùng phù chân...* Dân thị xã nhỏ to trách móc chính phủ tại sao lại nước Tàu phù sang. Tàu phù đúng là bọn ăn hại. Chính phủ Việt Nam nuôi béo cô chúng. Quân Tàu hưởng đầy đủ tiện nghi như quân Nhật hồi chưa đầu hàng đồng minh. Sĩ quan Tàu chiếm câu lạc bộ và đuổi sĩ quan Nhật ra ngoài. Nhật lùn căng lều vải quang sân vận động. Ban đêm họ mới ngủ trong lều. Ban ngày họ lang thang ngoài phố, chơi với trẻ con.

Nhật không còn một tí khí giới nào. Tự nhiên, họ hiền lành, dễ thương. Dân thị xã bắt đầu tội nghiệp lính Nhật, tội nghiệp những kẻ đã từng treo cổ cổ người Việt Nam, chặt tay chân người Việt Nam chỉ vì dám ăn cắp một đấu thóc muối ngựa Nhật; tội nghiệp những kẻ đã tra tấn người Việt Nam dã man, đã bắt người Việt Nam uống hàng lít nước mắm, hàng chậu nước xà phòng vì dám yêu nước Việt Nam; tội nghiệp những kẻ đã bị kết tội làm ngót hai triệu dân Việt Nam chết đói... Vũ hết muốn "dắt tay đồng tâm trừ giặc lùn" rồi. Nó thích tham dự các cuộc mít tinh, biểu tình đả đảo Tàu phù nhưng không hề có các cuộc biểu tình căm thù Lư Hán. Tàu phù sang Thái Bình đông gấp hai mươi lần Nhật lùn. Chúng đóng quân tại trường Monguillot cùng với khí giới tịch thu của Nhật.

Tàu phù hèn nhát. Những hôm mới sang đây, chúng không dám bước ra ngoài doanh trại. Ở cổng trường Monguillot, một bên năm thằng lính Tàu bông súng trường, lưng mỗi thằng đeo thêm hai khẩu "pạc hoọc", co ro, sợ hãi; một bên trần xù chú Nhật lùn, tay cầm khúc gỗ ngắn, đi đi lại lại cười nói với nhô con. Vũ đã thấy ba thằng sĩ quan Tàu đeo kiếm tước của Nhật nghênh ngang giữa đường. Lính Nhật gặp, hét lớn, đứng nghiêm giơ tay chào. Ba thằng sĩ quan Tàu phù hoảng quá bỏ chạy. Chạy một lát, chúng hoàn hồn quay lại: Lính Nhật vẫn đứng nghiêm. Ba thằng Tàu phù bèn giận dữ tiến tới. Một thằng vung tay tát tên lính Nhật. Một thằng đá đít. Thằng thứ ba "tủ

nà ma" âm ỹ. Rồi rút nhanh. Tên Nhật lùn đưa bàn tay sờ má, mỉm cười. Vũ khoát tên Nhật lùn và khinh bỉ Tàu phù cây đông bắt nạt. Những cảnh Nhật lùn trên Tàu phù để Tàu phù thị uy không diễn ra lâu. Nhật lùn rút khỏi Thái Bình. Chẳng biết đi đâu. Thị xã chỉ còn Tàu phù lổn ngổn. Tàu phù la cà khắp nơi ăn cướp, cướp giật. Chúng lần mò xuống cả Vũ Tiên chọc ghẹo cô đầu. Dường như, Tàu phù không thích trở về nước.

Tức khí giới Nhật xong xuôi và lính Nhật cũng đã cuốn gói, tại sao Tàu phù chưa rút? Dân thị xã bàn tán tối ngày. Mọi người coi Tàu phù là một tai họa. Người ta mãi đề phòng Tàu phù quên cả chuyện Nam Bộ kháng chiến, quên cả chuyện đón rước Hồ chủ tịch. Từ hôm Tàu phù xuất hiện, thị xã mất hẳn sự sôi động. Thác lũ cách mạng ngừng cuốn chảy. Mầu xám đã phết kín tình lý. Nỗi buồn dâng lên cùng với niềm lo ngại. Không có một cuộc mít tinh tuần hành nào. Tất cả đều héo hắt. Thị xã im tiếng hát ngoài câu hát nhạo báng: *Đoàn quân Tàu ô đi, sao mà ốm thế, bước chân phù lang thang trên đường Việt Nam. Cờ sao trắng phất phới như giẻ vấy. Thằng nào sang không ốm cũng phù chân...* Ở những xóm đèn đỏ Vũ Tiên, bọn cô đầu ngồi đầy cửa, chờ Tàu phù đi qua, đùa giỡn:

*Ngộ là ngộ ở bên Tàu
Ngộ là ngộ mới sang
Ngộ sang Nam Việt với đôi chân phù.*

Hoặc huýt sáo bản *Tango chinois*, nghe Tàu phù ê a tiếng Tàu mà cười, mà chửi. Thị xã gần giống một thị xã chết. Ngày hé cửa bán hàng, đêm đóng cửa kín mít: Tàu phù mua hàng toàn trả bằng tiền quan hỏa và súng đạn tước của Nhật. Đây là đạo quân ô hợp, vô kỷ luật và chuyên môn cướp giật, ăn cướp. Bộ chỉ huy không hề biết quân số của mình bao nhiêu. Cho nên Tàu phù ló ngó vào Kỳ Bá, bị giết chết, không ai điều tra. Thằng nào chết kệ xác nó. Người ta giết Tàu phù để cướp súng "pạc hoọc". Thời cách mạng, có khẩu "pạc hoọc" đeo là oai nhất. Mà Tàu phù thiếu gì súng. Vũ ghét Tàu phù vừa vừa thôi. Nhưng nó và bạn bè của nó chúa ghét bọn nhãi con Tàu. Nhãi con Tàu lăng xăng ra vào trại lính Tàu, dẫn Tàu phù đi chơi

và làm thông ngôn cho Tàu phù. Vũ và Côn nhiều lần đem nhi đồng cầu Kiến Xương qua phố khách, hát vang câu *Đoàn quân Tàu ô đi sao mà ốm thế...* Hễ nhãi con Tàu lơ mơ gây sự, bọn thằng Vũ sẽ *khiện* ngay. Chúng nó đã thề rằng khi Tàu phù cút, tụi thằng Coóng, thằng Sùi sẽ như đòn. Vũ và các bạn tìm cách trả thù Tàu phù ăn quýt. Chúng nó thường nấp một chỗ, đợi Tàu phù ngang qua, *tia* súng cao su đạn sỏi. Luyến bắn trứ danh. Tàu phù ăn đạn sỏi, kêu la inh ỏi và co giò chạy.

Một hôm, Vũ thơ thẩn ở Kỳ Bá chơi. Nó gặp hai thằng sĩ quan Tàu phù đứng trên cổng Kỳ Bá, bụng mỗi thằng giắt hai khẩu "pạc hoọc". Tàu phù làm quen với Vũ. Anh phụ trách nhi đồng từ vườn dâu đi ra. Anh vỗ vai Vũ thân mật và hỏi Vũ muốn trở thành Kim Đồng không. Vũ vẫn mơ làm Kim Đồng quê hương Việt Bắc xa mù, tên tuổi lừng lẫy chiến khu. Nó gật đầu. Anh phụ trách nhi đồng thị xã kéo Vũ ra một chỗ. Anh bảo anh sắp vô Nam Bộ diệt thực dân Pháp. Anh sẽ chiến đấu cùng đồng bào Nam Bộ. Anh lại hỏi Vũ có yêu Nam Bộ không. Vũ gật đầu. Anh nói anh cần súng đạn để bắn vỡ óc quân xâm lăng. Và anh nhờ Vũ dắt hai thằng sĩ quan Tàu phù vào vườn dâu để anh cướp súng. Anh nghiêng răng ken két: "Tàu là kẻ thù truyền kiếp của dân tộc ta". Anh nắm chặt tay Vũ: "Em phải yêu nước Việt Nam, em sẽ là Kim Đồng"! Vũ sững quá, nó nhận lời.

Anh phụ trách trở vào vườn dâu xanh um, kín mít. Vũ bước tới cổng nói chuyện bằng tay với Tàu phù. Nó quay lưng, chỉ vườn dâu và rủ hai thằng Tàu phù vào chơi. Hai thằng Tàu phù thích Vũ, bằng lòng liền. Đến giữa vườn dâu, hai thằng Tàu phù bị vây kín bởi một tốp người Việt Nam có súng. Chúng run sợ, quính cả lên, không dám rút "pạc hoọc" chống trả. Hai thằng vội quỳ xuống, lạy như tể sao. Người ta đập báng súng ngay ót chúng. Hai thằng ngã gục. Anh phụ trách nhi đồng lật ngửa từng thằng, vung dao găm. Vũ nhắm mắt, đưa tay che mặt. Nó không nghe thấy gì. Khi Vũ mở mắt, nó nhìn rõ hai vòi máu phun cao. Nó thét một tiếng hãi hùng rồi ù té chạy ra khỏi vườn dâu.

Vũ chạy thẳng về nhà. Nó leo lên giường, đắp chăn kín mít. Vũ rên

hừ hừ. Nó bị sốt. Vũ mê sảng. Lúc Vũ tỉnh, nó cầm tay bố, khóc sụt
murót. Vũ nằm trên giường bệnh. Nó quên Tây, quên Nhật, quên
Tàu, quên anh Kim Đồng và quên luôn cả Bác Hồ mất hai đồng tử.
Vũ chỉ còn nhớ con Thúy và bọn thằng Côn.

Bàn tay nào đặt lên trán Vũ không giống bàn tay của bố nó, của dì nó, của thằng Khoa đã đặt lên trán nó từ hai tuần lễ nay. Vũ ốm trận này lâu nhất. Thuốc của cụ Mai Viên hết công hiệu rồi. Thuốc của bác lang Tạng nó vắt đi. Dì thằng Vũ đi lễ đền Mẫu, đền Trần, đền Bồ tốn khối tiền mà bệnh của Vũ chẳng thuyên giảm. Ông đốc Anh tiêm năm, sáu ống thuốc, cơn sốt của Vũ cứ ì ra. Dì nó quỳnh lên, xuống An Tập mời ông thầy cúng. Ông thầy cúng quả quyết Vũ bị thánh phạt vì tội đá vào gốc cây có nhiều bình vôi. Ông bảo phải lập đàn tạ lỗi thánh thần. Dì thằng Vũ tin ngay. Con nhà Vũ đã từng xô ngã bà cả Hồng cướp oản chuối ở đền mẫu, đã từng bơi qua sông Trà rình ăn cắp cả con gà cúng ở ngôi miếu chênh vênh trên bờ đê đem về cho thằng Vọng thì nó cũng dám đá vào đầu lũ âm binh của thánh thần. Bố thằng Vũ không cấm dì nó lập đàn cúng kiếng nhưng vẫn nhờ ông đốc Anh săn sóc bệnh tình của nó. Vũ bớt mê sảng. Rồi tỉnh dần. Dì nó khen ông thầy cúng An Tập giỏi. Bố nó im lặng.

Bọn thằng Côn mỗi ngày tới thăm bạn một lần. Khi Côn, Lộc, Luyến hay Long kể chuyện Tàu phù, Vũ thét lớn và ôm mặt khóc hu hu. Dì thằng Vũ không để bọn thằng Côn lại thăm nó nữa. Hôm nay, Vũ đã ngồi dậy ăn cháo. Nó đòi ăn cơm, đòi ăn đủ thứ. Dì nó dụ nó ngủ một giấc thật dài, đến tối sẽ được ăn cơm với giò rim. Vũ ngoan ngoãn vâng lời dì. Lúc nó tỉnh ngủ, Vũ thấy bàn tay đặt lên trán nó. Vũ cảm giác lạ lùng. Nó không muốn mở mắt. Bàn tay cơ hồ bàn tay tiên. Vừa ấm vừa mát. Vũ bỗng hết thèm ăn cơm, ăn phở. Nó đưa tay đặt lên bàn tay đang đặt lên trán nó.

- Vũ...

Tiếng nói như tiếng reo vui của loài chim khuyển mới gặp tia nắng xuân đầu sau những ngày mùa đông u ám.

- Vũ ơi, Vũ sống rồi... Thúy mừng lắm, Vũ ạ!

Vũ đã biết bàn tay nào đang ở dưới bàn tay của nó. Tự nhiên, Vũ khỏe hẳn. Và khỏe hẳn, Vũ muốn trêu Thúy. Nó giả vờ rên hừ hừ.

- Tôi chết, tôi sắp chết đây...

Thúy cuống quýt:

- Vũ đừng chết, Vũ nhé! Thúy mang ô mai cho Vũ đây này.

Vũ rên to hơn:

- Tôi ghét ô mai chua, tôi thích ô mai cam thảo cơ. Tôi đau ngực quá. Tôi sắp chết...

Thúy nhấc vạt tay ở trán Vũ ra, đặt lên ngực Vũ:

- Ô mai cam thảo mà...

Vũ hỏi khẽ:

- Có ai ở trong phòng của tôi không?

Thúy đáp:

- Có mỗi mình Thúy thôi.

Vũ cười thầm. Nó nghĩ cần trêu thêm con Thúy một tí.

- Thúy nào đó?

Con Thúy hơi hơi sợ. Nó tưởng Vũ chết thật, Vũ đã hóa thành ma.

- Thúy chứ còn Thúy nào!

- Thúy của ai?

- Thúy của Vũ.

- Nói thật hay nói dối?

- Thật.

Vũ mở mắt. Rồi đôi mắt trợn trừng:

- Cho một quả ô mai.

Thúy nhón quả ô mai trong gói ô mai to tướng. Vũ há miệng. Thúy bỏ quả ô mai vào miệng Vũ. Con nhà Vũ gặm hết cùi cắn hột kêu cái đốp. Nó thổi cái hột vỡ đôi và cái nhân lên đình mần. Vũ cũng tưởng nó đã chết thật. Và quả ô mai của Thúy là viên thuốc cải tử hoàn sinh như truyện thần tiên.

- Vũ ăn nữa không?

- Nữa.

Thúy lại nhón thêm một quả ô mai và Vũ lại há miệng.

- Vũ nhận ra Thúy chưa?

Con Thúy là chúa khôn nhưng nó không thể khôn hơn thằng Vũ. Vũ đã nhắm mắt, khe khẽ nói:

- Thúy nào?

Thúy nhỏ nhẹ:

- Thúy của Vũ ấy mà...

- Thật không?

- Thật.

- Đưa tay xem nào.

Vũ đã đưa bàn tay mình để chờ đợi bàn tay của Thúy. Và hai tay gặp nhau, đan lấy nhau. Vũ lặng người. Cảm giác như nuốt vội một viên kẹo quá ngọt. Niềm xao xuyến không biết lấy gì so sánh. Vũ tin chắc bàn tay của Bác Hồ chẳng tài nào êm ái bằng bàn tay của Thúy, dù mắt Bác Hồ có những hai đồng tử. Vũ muốn quên Bác Hồ. Lúc này, nó đang quên. Vũ chỉ muốn nhớ một mình Thúy. Bởi vì, chỉ một mình Thúy làm Vũ xao xuyến, băng khuâng.

- Tay Thúy mềm quá, ấm quá, Thúy ơi!

Con Thúy sung sướng:

- Vũ nhận ra Thúy rồi hử, Vũ?

- Ừ.

- Sao Vũ ốm lâu thế?

- Vì Thúy không chịu đến sớm cho Vũ ăn ô mai.

Vũ đã nói thật. Giá Thúy đến thăm Vũ sớm, cho Vũ ăn ô mai thì ô mai của Thúy là thuốc tiên. Và Vũ sẽ quên hình ảnh ghê rợn ở vườn dâu làng Kỳ Bá.

- Thúy có đến sớm, mà Vũ sốt mê man. Thúy mang ô mai cho Vũ phải mang về.

Vũ vờ trách móc:

- Tại Thúy không lên cho Vũ ăn ô mai đấy.

Thúy nói:

- Dì Vũ cấm. Sốt ăn ô mai sẽ chết.

Vũ đã nâng niu bàn tay Thúy bằng cả hai bàn tay mình.

- Thúy ơi!

Thúy chớp mắt. Con bé gỡ nhẹ tay mình khỏi tay Vũ.

- Ăn ô mai nữa, nhé?

- Không.

- Vũ muốn ăn lục tấu xá không?

- Không.

- Thế Vũ muốn ăn cái gì?

- Không muốn ăn gì cả. Vũ muốn cầm tay Thúy mãi.

- Cầm tay Thúy để làm gì?

- Chả hiểu.

Vũ mở mắt:

- Thúy bằng lòng cho Vũ cầm tay Thúy không?

Thúy nhìn Vũ đăm đăm, gật đầu:

- Một lát thôi nhé, Vũ nhé!

Bàn tay Vũ đan kín bàn tay Thúy. Ngoài kia là Tàu phù, là súng đạn, là hò hét, là Hồ Chí Minh mỗi con mắt có hai đồng tử, Vũ không thèm biết. Trong này là gió đàn rì rào thổi qua giàn hoa lý. Trận gió kỳ lạ

đánh thức một nỗi niềm từ trái tim Vũ.

- Vũ ơi!

- Thúy về à?

- Không.

- Gọi Vũ kể chuyện à?

- Thị xã vui lắm, Vũ ạ! Bố Thúy bảo Tàu phù sắp về nước.

Vũ vụt ngồi dậy. Tay vẫn nắm tay Thúy.

- Sắp có *Tuần lễ vàng*. Bạn của Vũ mong Vũ hết ốm. Thúy thích nhìn Vũ dẫn nhi đồng cầu Kiến Xương đi biểu tình.

Vũ mỉm cười:

- Mai Vũ sẽ dẫn nhi đồng qua cửa nhà Thúy. Vũ đã khỏi bệnh.

Thúy nhắc Vũ:

- Hết một lát rồi đó.

Vũ đành để bàn tay của nó rời khỏi bàn tay con thúy. Nó thấy tiêng tiếc.

- Thúy phải đứng ở cửa chờ Vũ cơ!

- Thúy chờ Vũ mỗi cả chân.

Con Thúy đứng lên:

- Cho Thúy về nhé?

Vũ hỏi:

- Mai Thúy có tới thăm Vũ không?

Thúy lắc đầu:

- Không thềm đâu. Thúy còn bận chờ Vũ.

Và Thúy về. Căn phòng ngập mùi hương. Vũ nằm xuống, nhắm mắt, tưởng tượng bước chân chuyền nhẩy của con chim khuyển. Vũ không sốt nữa. Nó sẽ chỉ còn mê. Và cơn mê này sẽ làm Vũ bồi hồi, rung động.

*Đeo hoa chỉ tổ nặng tai
Đeo kiềng nặng cổ hỡi ai có vàng
Làm thân một nước vẻ vang
Đem vàng giúp nước giàu sang nào tầy
Đổi vàng lấy súng cối xay
Bắn tan giặc Pháp dựng ngày vinh quang*

Xe thông tin chạy khắp phố thị xã lái nhái bài thơ trên. Rồi nhi đồng tuần hành ca hát và hô khẩu hiệu *ủng hộ tuần lễ vàng*. Cái thị xã nhỏ bé tưởng đã buồn thiu chờ ngày Tàu phù cuốn gói mới nối tiếp sinh hoạt cách mạng lại sôi động. Sôi động vào ngày thẳng Vũ khởi bệnh. Tuần lễ vàng mở màn. Tiếng súng Nam bộ vang vọng đầu đây. Chúng ta thiếu súng đạn. Nếu có súng đạn, chúng ta sẽ đánh tan bọn thực dân xâm lăng, đuổi chúng khỏi đất nước Việt Nam yêu dấu. Muốn có súng đạn kháng chiến chống giặc Pháp, chúng ta phải mua. Mua bằng vàng. Chính phủ không đủ vàng mua súng đại bác, súng cối say ¹... Dân ủng hộ vàng thì chính phủ mới mua súng đạn diệt giặc Pháp được. Diệt giặc Pháp để thoát ách nô lệ lầm than ngót một trăm năm.

Đó là ý nghĩa của tuần lễ vàng. Ủng hộ vàng là yêu nước, là đóng góp vào công cuộc giành độc lập, bảo vệ tự do, hạnh phúc. Ai cũng yêu nước và cũng tưởng mình đang xây dựng nước Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa. Cụ Hồ không bao giờ nói dối. Không ai nỡ ngờ vực cụ Hồ. Dân thị xã nôn nao đợi đến ngày đem vàng giúp nước. Vũ thấy anh phụ trách thiếu nhi thành thật. Nó chẳng còn ghê rợn khi hồi tưởng hình ảnh hai tên sĩ quan Tàu phù bị đâm chết ở vườn dâu làng Kỳ Bá nữa. Tàu phù đáng chết. Chúng ta cần cướp súng của Tàu phù để tiêu diệt Tây mũi lõ.

Vũ lại xuống phố cùng với bọn nhi đồng Kiến Xương. Nó hăng hái, vui vẻ vì biết con Thúy đứng cửa ngóng nó mỗi ngày. Chỉ một mình

Côn buồn thôi. Côn yêu Vũ. Côn yêu cả Thúy. Và Côn hiểu Thúy chỉ thích gần Côn những ngày Vũ lên Hà Nội. Vũ trở về, Thúy xa dần Côn. Tự nhiên, Côn không muốn gặp Thúy bất cứ nơi nào. Gặp Thúy, Côn cảm giác ngượng ngùng và tủi thân. Côn cũng không muốn chơi thân với Ngọc, dù con Ngọc ngoan ngoãn, xinh xắn và chả hề giận Côn những bận Côn gắt gỏng, cau có với Ngọc. Con Ngọc vô duyên quá. Côn vẫn nghĩ thế. Nó bắt đầu ghét con gái rồi. Hôm qua, Côn tới nhà Vũ. Vũ trách:

- Màỵ không chịu thăm tao.

Côn phân trần:

- Chúng tao đến thăm màỵ, kể chuyện Tàu phù, màỵ giầy giụa, khóc toáng. Dì màỵ bảo đừng thăm màỵ, sợ màỵ ốm nặng thêm. Màỵ bị ma ám.

Vũ cười:

- Thằng thầy cúng nói tao bị thánh vật. Ông "moa phú" thánh, ông sẽ nhờ râu lão hộ pháp đền mầu trả thù.

Côn hỏi:

- Bữa nọ con Thúy đem cho màỵ cái gì?

Vũ đáp:

- Ô mai. Sao màỵ biết?

- Tao thấy nó gõ cửa nhà màỵ, tao không thềm vào nhà màỵ.

- Màỵ ghét nó à?

- Không.

- Tại sao mày không theo nó vào chơi cho vui.

Côn nổi cáo:

- Nó là cái *thứ* gì mà tao phải theo nó. Con gái *đét* là cái *thứ* gì cả!

Vũ nín thinh. Đã có lần nó nói như Côn. Con Thúy là cái *thứ* gì! Bây giờ, Vũ không thể nói thế. Con gái nhiều *thứ* lắm. Con Thúy càng nhiều *thứ* hơn. Bàn tay Thúy chứa đựng cả mùa xuân ấm áp. Được nắm bàn tay Thúy là được nắm mùa xuân hồng mộng ước. Và được xao xuyến, băng khuâng... Với Côn thì con Thúy đang là mùa đông mưa dầm gió bắc. Côn đã linh về khi Vũ dẫn đội nhi đồng cầu Kiến Xương rẽ vào con phố nhà Thúy. Đến cửa nhà Thúy, Vũ diễn trò ủng hộ vàng đã diễn ở các phố khác. Nó cho anh em đứng lại. Vũ hỏi một câu, cả bọn trả lời một câu.

- Đeo hoa làm sao?

- Chỉ tổ nặng tai.

- Đeo kiềng làm sao?

- Nặng cổ.

- Có vàng làm gì?

- Đem giúp nước.

- Vàng dùng làm gì?

- Mua súng đại bác bắn tan giặc Pháp giành độc lập.

Vũ đã nhìn thấy Thúy thấp thoáng ở cửa sổ sau bức màn vải mỏng, nơi ấy, một đêm lụt lội, Vũ đã chèo bè tới, luồn tay qua song cửa cầm tay Thúy để biết tay mình lạnh.

- Thừa đồng bào...

Vũ hướng về phía Thúy:

- Tôi đã dẫn nhi đồng cầu Kiến Xương tới đây.

Đồng bào Thúy mỉm cười. Vũ hất tung mái tóc, hô khẩu hiệu mới:

- Ủng hộ vàng là...

Nhi đồng giơ tay cao:

- Yêu nước!

Vũ rút kèn ác mô ni ca thối bài *Chiều quê* củ kỹ. Vua súng cao su Luyến quai miệng bai bài:

- Ê, Vũ, thối bài *Tiến quân ca* cho chúng tao hát chửi Tàu phù chứ? *Chiều quê* vất đi!

Luyến không hiểu gì. Nó mãi mãi bé bỏng. Luyến chưa biết vui như Vũ đang vui và buồn như Côn đang buồn. Và nó càng không hiểu Vũ biểu diễn ác mô ni ca bài *Chiều quê* cho một mình Thúy nghe để Thúy lẩm nhẩm hát: *Bao người ra ngòi hay đứng bên thềm, đợi chồng con mắt trông về phía trời xa...*

Luyến giục:

- Qua phố khác!

Vũ vẫy tay. Cũng chỉ một mình Thúy hiểu Vũ chào tạm biệt Thúy.

- Mai sẽ tới nữa.

Đội nhi đồng cầu Kiến Xương dời con phố nhà Thúy. Tuần lễ vàng nhộn nhịp nhờ đám nhi đồng vô tư. Vũ đã qua trường Monguillot, qua

Câu Lạc Bộ thị xã hát câu *Đoàn quan Tàu ô đi sao mà ốm thế, bước chân phù lang thang trên đường Việt Nam...* Bọn Tàu phù ngu dốt, vẩy tay, cười toe toét. Ròng rã nhiều ngày đêm, mọi người nhắc nhở tuần lễ vàng và mong đợi được đem vàng giúp nước. Dễ chừng mười hai phủ, huyện trong tỉnh và bao nhiêu nơi toàn quốc cũng đang náo nức như dân thị xã Thái Bình.

Và ngày mong đợi đã đến. Cảm động vô cùng. Lần đầu tiên, từ hôm tổng khởi nghĩa, Vũ đứng cạnh Thúy giữa đám đông xem những người có vang chen nhau ủng hộ. Hoa tai, kiềng, nhẫn cời ra hết ném vào cái hộp to tướng đặt trên bàn thờ tổ quốc khói hương nghi ngút. Một vài bà cụ đeo hoa hay đeo nụ, đòi bước gần bàn thờ tổ quốc. Các cụ tự tay tháo hoa, tháo nụ vàng bỏ vào hộp quyền vàng. Tiếng vỗ tay hoan hô các cụ vang động một vùng trời. Nhưng đáng nhớ nhất là ông Mai Viên lang thuốc. Ông Mai Viên có hàm răng giả bọc vàng thật. Ông kể tội thực dân Pháp rồi móc hàm răng vàng trịnh trọng ủng hộ chính phủ. Người ta công kênh ông già lên. Khối người đã rút nước mắt và chạy về lấy nốt số vàng để dành làm của hồi môn cho con gái đem ra ủng hộ. Có đôi vợ chồng mới cưới, cô dâu xin "xung phong" ủng hộ hết nữ trang.

Chính phủ quyền được cơ man là vàng. Vàng ấy sẽ biến thành súng thần công bắn chìm tàu giặc, sẽ biến thành súng cối xay hạ rơi máy bay giặc, sẽ biến thành đạn làm cỏ quân xâm lăng. Tất cả đều nghĩ thế. Vua Bảo Đại còn từ bỏ ngai vàng, tâm sự *Thà làm dân một nước độc lập hơn làm vua một nước nô lệ*, nữa là. Vàng đổi lấy đời sống độc lập, tự do, hạnh phúc. Độc lập quý hơn vàng. Đem vàng ủng hộ chính phủ là yêu nước. Toàn dân đã yêu nước. Tuần lễ vàng thành công rực rỡ. Sau tuần lễ vàng, Tàu phù rút khỏi thị xã. Dân thị xã tiếp đón Tàu phù sang nồng nhiệt thế nào thì đưa tiễn Tàu phù cuốn gói như vậy. Người ta tổng tiễn Tàu phù cơ hồ tiết hạ tổng tiễn ôn hoàng dịch lệ. Sự nồng nhiệt chỉ có ở bề ngoài. Bọn nhãi con Tàu phố khách buồn ngẩn tò te. Những lá cờ sao trắng cầm tay không muốn phất. Chúng nó biết rằng chúng nó sắp bị ngược đãi khốn khổ.

Tàu phù rút đi, dân thị xã thở phào khoan khoái. Sinh hoạt trở lại bình

thường. Không ai hỏi ai xem vàng mình ủng hộ chính phủ, vàng mình giúp nước đã đổi được bao nhiêu khẩu súng cối xay. Và cũng không ai hiểu vàng mình giúp nước để đuổi Tàu chứ không phải để đánh Tây. Những người hiểu chuyện *Tuần lễ vàng* đều im lặng. Và ngậm ngùi.

1 *Tức là súng đại liên.*

Cụ Hồ đã về Thái Bình. Ngay cả bờ tường, gốc cây cũng cự mình đón chào cụ. Khẩu hiệu *Hồ chủ tịch muôn năm* viết khắp nơi, dán khắp chỗ. Đường phố ngập biểu ngữ, bích chương. Vùng trời nhỏ bé của tỉnh lỵ rực chói ánh sao vàng. Cái cổng chào vĩ đại dựng lên ở ngã tư Vũ Tiên là công trình của hàng trăm người làm việc ròng rã một tuần lễ. Trên cao chói vót, trên bức chân dung cụ Hồ vẽ truyền thần. Đôi mắt bốn đồng tử nổi bật với bộ râu hơi hơi dài. Dưới bức ảnh là hàng chữ đỏ tươi: *Toàn dân Thái Bình nhớ ơn Hồ chủ tịch*. Các đại biểu của các đoàn thể mười hai phủ huyện đã tập nập lên thị xã từ hai hôm trước. Mỗi nơi đều đem theo một thổ sản tượng trưng tặng Hồ chủ tịch. Sân vận động đầy người. Không khí nhộn nhịp suốt ngày đêm. Một toán thanh niên tình nguyện chạy bộ hộ tống xe Hồ chủ tịch. Nhiều thanh niên khác đi xe đạp. Họ kéo tới tận bến đò Tân Độ đón rước cụ Hồ.

Hồ chủ tịch từ Hà Nội về Nam Định rồi từ Nam Định sang Thái Bình. Cụ sang vào buổi trưa. Chắc buổi sáng cụ thăm dân Nam Định. Nước sông Hồng hôm ấy dâng cao cùng với làn sóng tung hô Hồ chủ tịch vạn tuế. Nước sông Hồng dâng hay niềm vui dâng lên trong lòng mỗi người? Một dãy dài xe *Con Voi* của ông Lê Văn Định chở chật ních người đi đón cụ Hồ dẫn đầu. Người ta đứng, ngồi trên mui xe. Người ta bám một tay vào cửa xe còn một tay để giơ cao hô khẩu hiệu. Chẳng ai sợ ngã. Chẳng ai sợ chết. Xe Hồ chủ tịch đi giữa. Theo sau, toán thanh niên mặc áo "may ô" trắng, quần đùi xanh lơ chạy sát. Và, cuối cùng, là đoàn xe đạp đủ kiểu. Những người tuổi trẻ của nước Việt Nam độc lập chạy nhanh như ngựa phi nước đại. Chạy ngót mười cây số mà không mệt. Càng chạy càng khỏe. Xe của Hồ chủ tịch chạy tốc độ vừa trên đoàn đường số 10 đầy ổ gà. Khó mà chạy nhanh. Bởi vì, dân quê được thông báo, kéo nhau ra hai bên đường hoan hô Hồ chủ tịch và xem tận mặt Hồ chủ tịch. Có người nhập đoàn đón rước chạy theo. Nhưng họ bỏ cuộc sau một chặng đường.

Hồ chủ tịch đến ngã tư Vũ Tiên. Như trời đang yên bỗng nổi dông bão, sấm sét, tiếng tung hô *Hồ chủ tịch muôn năm, Hồ Chí Minh vạn tuế* vang dậy. Nếu trời thấp bằng ngọn cây cao, trời sẽ vỡ tan. Cụ Hồ bảo tài xế ngừng xe lại. Cụ tự mở cửa bước ra, trèo lên cái xe dzíp buồng mui. Xe dzíp hẳn là xe dzíp của quân Nhật bị quân Tàu tước biểu cụ Hồ. Trận mưa hoa thật và hoa giấy kín ngập chiếc xe. Hoa ném bốp bốp vào người cụ Hồ. Cụ cười. Giơ tay vẫy chào. Cụ đỡ hoa, đưa lên mũi ngửi. Chiếc xe chạy từ từ một vòng thị xã. Hoa mưa không ngớt. Đường phố cụ Hồ qua biến thành đường hoa. Người ta bỏ vỉa hè, chạy theo xe cụ.

Bọn thằng Vũ để đội nhi đồng cầu Kiến Xương xếp hàng trong sân vận động, gần khán đài, lên ra đợi xe Bác Hồ ngang qua là đuổi theo. Vũ láu cá cách mấy cũng không bám được xe. Nó chạy hết một vòng thị xã. Nó cũng chưa nhìn rõ Bác Hồ xem bác có giống hệt ảnh của bác. Nó mệt phờ râu ông cụ, cố lách trở về với đội nhi đồng cầu Kiến Xương, đội nhi đồng danh dự của thị xã, khi xe Bác Hồ rẽ vô sân vận động.

- Hồ chủ tịch muôn năm!

- Muôn năm...

- Hồ chủ tịch vạn tuế!

- Vạn tuế...

Tiếng hoan hô, suy tụng Hồ chủ tịch ở đây muốn nứt đất, như nước lũ cuốn phẳng vỡ hết đê điều.

- Hồ chủ tịch bất diệt!

- Bất diệt...

Bỗng cơn cuồng loạn của huy tôn im bặt. Cụ Hồ bước lên khán đài.

Anh trưởng ban nghi lễ nói:

- Kính mời Hồ chủ tịch và đồng bào sửa soạn làm lễ chào cờ. Chú ý: Nghiêm! Chào cờ... chào!

Anh bắt nhịp:

- *Đoàn quân Việt Nam đi...* Một, hai, ba...

Hàng vạn người hát theo. Cụ Hồ đứng nghiêm, ngược nhìn lá cờ cao dần tới ngọn cột. Bài hát chào cờ dứt.

- Suy tôn Hồ chủ tịch! *Đuốc gươm thiêng vung cho nước nhà...* Hai, ba...

Cụ Hồ vẫn đứng nghe đồng bào tán tụng công đức cách mạng của mình. Cụ chả xấu hổ hay ngượng ngùng tí ti ông cụ nào sắt cả.

- Một phút mặc niệm!

Những cái đầu cúi thấp. Bây giờ không ai hát. Chỉ có đội kèn đồng bú rích của lính khố xanh cũ chơi bài *Hồn thiêng như khăn sô trắng trùm rừng âm u mặc niệm hồn chinh phu*. Bài này mở đầu bằng câu *Đêm khuya âm u ai khóc than trong gió đàn* mà con nhà Luyến ưa hát lảo lảo thành *Đêm khuya âm u ai đánh đu trên cái giường!*

Xong phần chào cờ, suy tôn, mặc niệm, cụ Hồ ngồi xuống ghế danh dự. Một đại biểu Thái Bình lên kể lễ nước Việt Nam tám mươi năm nô lệ, gông cùm thực dân Pháp tủi nhục, mấy năm chịu ách phát xít Nhật, dân ta tưởng sắp bị diệt vong. May nhờ có Hồ chủ tịch cứu dân tộc thoát ách lầm than, giành độc lập chứ không thì sẽ chết đói như năm Ất Dậu. Hồ chủ tịch là cứu tinh của dân tộc. Vị đại biểu này ca tụng cụ Hồ xong, kết luận:

- Trước khi ngừng lời, xin đồng bào hãy cùng tôi hô to vài khẩu hiệu.

Rồi ông giơ tay:

- Việt Nam độc lập muôn năm!

Cả tỉnh hô:

- Muôn năm...

- Hồ chủ tịch muôn năm!

- Muôn năm....

Và ông cúi chào cụ Hồ. Lại vỗ tay. Phần thứ ba là phần dân Thái Bình tặng quà Hồ chủ tịch. Ban tuyển lựa quà chọn củ khoai lang dài, nặng năm cân và quả bí ngô to đến nỗi một người lực điền bê không nổi để biếu cụ Hồ vì Thái Bình, vừa lúa của đồng bằng Bắc bộ, món quà điển hình phải là quà của nông dân. Cụ Hồ đỡ củ khoai bằng hai tay. Cụ cố sức nâng củ khoai lên. Tiếng vỗ tay cuồn cuộn nổi. Cụ Hồ chớp mắt lia lịa. Và cụ khóc. Cụ bảo cụ cảm động lắm. Trong bộ quần áo ka ki Nam Định mà chiếc áo may bốn túi, cài khuy cổ, trông cụ Hồ giản dị, gần gũi quá. Cụ đưa củ khoai cho một người rồi nói chuyện với dân Thái Bình. Cụ cảm ơn dân Thái Bình đã giúp vàng đồng súng diệt thực dân. Cụ bảo cụ tin tưởng dân Thái Bình sẽ đóng góp công lớn cho công cuộc giành độc lập.

Một đại biểu của huyện Tiền Hải lên tri ân Hồ chủ tịch. Các đại biểu Kiến Xương, Thư Trì, Vũ Tiên, Thái Ninh, Quỳnh Côi, Phụ Dực, Hưng Nhân, Duyên Hà, Tiên Hưng, Đông Quan, Thụy Anh thay phiên nhau nói những lời nguyện trung thành với tổ quốc. Cuối cùng, đại biểu thị xã hỏi:

- Kính thưa Hồ chủ tịch, bao giờ kháng chiến thành công, đất nước thanh bình?

Cụ Hồ đáp:

- Bao giờ Pháp về Thái Bình.
- Liệu Pháp có về Thái Bình không?
- Pháp về Thái Bình là có thái bình.

Nhưng Pháp còn ở mãi Nam Bộ. Và chúng đang thua bết tĩ. Trước khi giã từ dân Thái Bình trở lên Hà Nội, cụ Hồ dõng dạc xuống chơi với nhi đồng. Cụ thăm hỏi nhi đồng đại diện của mười hai phủ huyện. Bác Hồ đến gần các cháu nhi đồng. Bác đã đến gần đội nhi đồng danh dự. Vũ bỗng dờ dẩn người. Chân nó đứng hết vũng. Cái ý định nhìn thẳng vào mắt Bác Hồ xem có thật đôi mắt bác những bốn đồng tử không đã tiêu tan. Vũ run như lần không thuộc bài đứng trước thầy giáo. Nó thộn ra, mắt hết vẻ tinh nghịch. Bác Hồ xoa đầu thằng Côn, thằng Luyện, thằng Lộc... Bác Hồ xoa đầu Vũ, âu yếm hỏi:

- Các cháu tặng bác cái gì đây?

Vũ chợt tỉnh. Nó móc kèn ác mô ni ca thối bài *Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn chúng em nhi đồng*. Đội nhi đồng danh dự của thị xã hát theo:

*... Bác đã bao năm bên ba
nước ngoài vì giống nòi,
Bác nay tuy đã già rồi
Già rồi nhưng vẫn vui tươi
Ngày ngày chúng cháu ước mong
Mong sao bác sống muôn đời*

Để dìu dắt nhi đồng thành người và kiến thiết nước nhà bằng người...

Bác Hồ vỗ tay. Bác lại xoa đầu Vũ, khen Vũ ngoan, giỏi. Bác nắm tay Vũ. Cái nắm tay mà Vũ mong đợi để so sánh. Nhưng nó không thể so sánh ngay trong những ồn ào, thác lũ. Phải chờ Bác Hồ lên xe về Hà

Nội, Vũ không theo tiễn đưa bác. Nó tách khỏi đám đông. Vũ thần thờ bước trên đường phố. Rồi nó vùng chạy đến nhà con Thúy. Vũ muốn Thúy có nhà. Để nó nói cho Thúy nghe rằng nó đã nắm tay Bác Hồ và bàn tay Bác Hồ không ấm, không làm nó xao xuyến, băng khuâng bằng nắm tay Thúy. Bởi vì bàn tay của Thúy chứa gọn một xuân hồng của Vũ. Và Vũ chỉ còn ước ao mãi mãi được nắm tay Thúy.

Khổ cho Vũ là gặp Thúy, Vũ đã không thể nói điều nó muốn nói. "Thúy ơi, bàn tay Bác Hồ làm sao ấy, thua bàn tay của Thúy một trời". Dễ quá. Câu nói vừa dễ vừa bắt con Thúy đỏ mặt nếu nó hiểu nó đã là mùa xuân của thằng Vũ. Mà nó chưa hiểu, nó cũng sẽ thân với Vũ hơn. Nhưng Vũ đã ngập ngừng. Chẳng phải Vũ sợ Thúy yêu Bác Hồ đâu. Vũ ngập ngừng chỉ vì nó không dám tin sự so sánh của nó, không dám tin ý nghĩ chân thành của nó. Buổi chiều hôm qua, chạy đến nhà Thúy thì con bé đi đâu ấy. Vũ tha thần trở về. Người lớn, trẻ con nhìn nó bằng những đôi mắt cảm phục, trù mến.

- Gắng lên nhé, cụ Hồ khen em giỏi, anh hãnh diện giùm em.

- Vũ, cháu làm rạng rỡ tình nhà.

Người lớn khích lệ Vũ. Trẻ con bu quanh, đưa rướn cao người đầu Vũ, hít hà:

- Thơm mùi... Bác Hồ quá!

Đứa đòi bắt tay Vũ:

- Cho tớ xin tí *khước*. Tớ mong được như đấng ấy để Bác Hồ cầm tay.

Nhi đồng cầu Kiến Xương, thằng nào thằng ấy hoan hỉ ra mặt. Ngay cả Luyện, Lộc cũng sung sướng và đòi không gọi đầu, sợ mất *khước*, mất cái vinh hạnh Bác Hồ xoa đầu. Riêng Vũ, Vũ chả cảm thấy gì. Khốn nỗi, gặp Thúy sáng nay, Vũ đã nín thinh. Nó bị huyền hoặc bởi đám đông. Nó bé nhỏ và nó đành để ý nghĩ chân thành của nó rơi xuống chỗ nước xoáy hân hoan mạnh nhất.

- Hôm qua Bác Hồ khen Vũ hử, Vũ?

- Ừ.

- Vũ hát bài gì thế?

- *Nhanh bước nhanh nhi đồng...*

- Bác Hồ khen Vũ, Vũ có thích không?

Vũ khẽ lắc đầu. Con Thúy nheo mắt:

- Bác Hồ khen mà không thích à?

Vũ cụt hứng. Vũ hụt hắng. Quả thật, Vũ đã nghĩ sai. Vũ mừng thầm vì chưa so sánh bàn tay của Bác Hồ và bàn tay của Thúy với Thúy. Vũ vội mỉm cười:

- Không thích. Vũ chỉ khoái thôi.

Con Thúy cười giòn giã. Nó nắm cổ tay Vũ:

- Vũ là cháu yêu của Bác Hồ rồi.

Vũ lằng lằng. Bàn tay Thúy màu nhiệm vô cùng. Bàn tay chứa đựng cả mùa xuân ấy không có bàn tay nào để so sánh. Với Vũ, bây giờ, trên đời chẳng còn bàn tay nào làm nó rạo rực, xốn xang. Vũ biết một mình. Vũ yêu Bác Hồ, vì Thúy. Vũ khoái Bác Hồ, vì Thúy. Vũ sẽ làm những gì nữa, cũng vì Thúy. Vì Thúy tất cả. Vì Thúy mà Vũ sẽ làm tất cả. Chỉ để Thúy bằng lòng.

- Mai thi vẽ hờ, Vũ?

- Ừ.

- Vũ có vẽ thi không?

- Có.

- Giải nhất đấy nhé, Vũ nhé! Thúy ghét giải nhì lắm. Vũ vẽ thật *chiến* Thúy mới chịu.

- Nhớ Vũ chiếm giải bét thì sao?

- Thì hết là cháu yêu của Bác Hồ.

Vũ muốn nói Vũ không thiết làm cháu yêu của Bác Hồ. Vũ chán Bác Hồ rồi. Bác Hồ chẳng có gì đặc sắc, bởi cầm tay bác, Vũ không thấy xao xuyến, băng khuâng. Vũ đã ước mơ gặp Bác Hồ và Vũ tưởng được nắm tay Bác Hồ là được vấy vùng trong mùa xuân rực rỡ. Nhưng không hề thấy ước mơ đó. Ước mơ đó mãi mãi ở gần Thúy và nằm gọn trong bàn tay con bé. Vũ lại mới nhận ra rằng đôi mắt Thúy không có bốn đồng tử như đôi mắt Bác Hồ - thực ra, Vũ chưa nhìn rõ mắt Bác Hồ - song nó có những tia nắng sưởi ấm tâm hồn Vũ và bắt mầm mộng trong trái tim Vũ đâm chồi. Vũ muốn nói Vũ chỉ thiết làm bạn của Thúy, chỉ muốn làm Thúy vui. Thế thôi. Vũ ngập ngừng:

- Vũ... Vũ vẽ cho Thúy.

- Cho Thúy giải nhất à?

- Ừ.

- Không tiếc à?

- Không. Không tiếc gì hết.

Hôm sau, Vũ tham dự cuộc thi *Vẽ chân dung Bác Hồ theo trí nhớ*. Nhi đồng mười hai phủ huyện còn ở lại thị xã, dù Bác Hồ đã lên Hà Nội. Người ta bắt nhi đồng phải mãi mãi nhớ hình ảnh của Bác Hồ, nhớ bằng hồi tưởng. Người ta muốn hình ảnh Bác Hồ in hằn vào óc nhi đồng. Nên có cuộc thi này. Sân vận động đông nghẹt nhô con

quỳ, ngồi, nằm vẽ chân dung Bác Hồ theo trí nhớ. Hàng ngàn bức tranh Bác Hồ được vẽ trong thời gian nửa tiếng. Vũ không thể nhớ nổi Bác Hồ nữa. Nó đã quên Bác Hồ. Trong trí nhớ của nó, lúc này, là Thúy. Vũ nằm sấp trên lớp cỏ xanh mơ mộng. Giá được vẽ con Thúy? Vũ cắn bút chì mãi. Rồi nó chợt nghĩ tới lời hứa tặng con Thúy giải thưởng hạng nhất. Vũ đành vận dụng trí nhớ để nhớ Bác Hồ. Vũ vẽ bức tranh thật lạ, vẽ theo bài hát. Và bức tranh của Vũ độc đáo nhờ đôi mắt Bác Hồ là hai ông sao với chòm râu hơi hơi dài. *Bác chúng em mắt như sao râu hơi dài* mà. Buổi chiều tuyên bố kết quả, bức tranh của Vũ chiếm giải nhất. Vũ được giải thưởng một cái hộp kẹo bi và tấm giấy ban khen. Anh phụ trách nhi đồng thị xã kiệu Vũ lên vai. Tiếng vỗ tay hoan hô Vũ hôm nay như tiếng vỗ tay hoan hô Hồ chủ tịch hôm qua. Vũ hãnh diện lắm. Không ai hiểu nổi niềm hãnh diện của Vũ. Vũ chiếm giải vì Thúy chứ đâu phải vì thương nhớ Bác Hồ.

Nhận giải thưởng xong, Vũ đem ngay lại nhà Thúy. Nó hớn hờ khoe:

- Chiếm giải nhất rồi.

Thúy khen:

- Giỏi ghê!

Chắc chắn là Thúy chỉ khen một mình Vũ. Khen Vũ có mặt và khen Vũ vắng mặt. Côn chả nói Thúy khen Vũ phóng phi tiêu giỏi là gì. Thúy không khen ai, ngoài Vũ và Thúy mãi mãi gần Vũ để nhớ Vũ. Bác Hồ thì lại khen nhiều người. Ai Bác Hồ cũng khen. Bác Hồ đã quên Vũ rồi, quên thật rồi, Vũ thấy mình yêu Thúy hơn yêu Bác Hồ là đúng. Vũ đã quên Bác Hồ, ít nhất, khi đứng gần Thúy.

Vũ đưa hộp kẹo cho Thúy:

- Của Thúy đấy.

Thúy đỡ hộp kẹo:

- Cho thật, hờ?

- Thật.

Nó đưa luôn tấm giấy ban khen:

- Cả cái này nữa.

Thúy giơ tay cầm tấm giấy cuộn tròn. Vũ phân vân giây lát rồi chộp lấy cổ tay Thúy. Cảm giác lần này không giống cảm giác những lần trước. Mỗi lần cầm tay Thúy là mỗi lần Vũ cảm giác khác lạ.

- Thúy...

Thúy ngược nhì Vũ. Đôi mắt long lanh. Thúy không thể biết tại sao đôi mắt nó long lanh, đôi mắt nó đang ánh lên một nỗi niềm.

- Vũ...

- Vũ thích Thúy nắm tay Vũ hơn Bác Hồ, hơn mọi người nắm tay Vũ.

- Nhưng tay Thúy mắc bận.

Hộp kẹo trong tay Thúy bỗng rơi xuống. Thúy nắm lấy tay Vũ và tay bên kia của Thúy đang nằm trong tay Vũ cùng tấm giấy ban khen. Chưa tết nhưng Vũ thấy thánng giêng vây quanh nó. Thánng giêng ngon như mắt Thúy, như má Thúy, như môi Thúy. Thánng giêng thơm như tóc Thúy, như hơi thở của Thúy.

- Thúy...

- Nói đi, Vũ? Vũ muốn nói gì?

- Vũ yêu Thúy.

Thúy cúi nhìn. Nó gỡ tay khỏi tay Vũ, ngồi xuống lượm hộp kẹo lên.

- Kẹo này ngon lắm nhé! Ngậm dè cả ngày mới hết một viên. Cho Thúy ăn kẹo nào...

Vũ mở hộp kẹo. Nó nhón một viên màu vàng, bắt Thúy há miệng và đặt nhẹ vào miệng Thúy. Con bé nghịch tinh cắn ngón tay Vũ. Vũ khẽ kêu "ái". Hai đứa cười nói và nhai kẹo. Bên ngoài, trời tối lúc nào. Vũ quên cả cột đèn đầu phố và những bài hát mới đang chờ đợi nó.

18

- Vũ ạ!

- Gì?

- Tao nói mày đừng giận tao nhé!

- Ừ.

- Tao chán mít tinh biểu tình, hội họp, ca hát rồi. Tao chán nhi đồng, chán Bác Hồ, chán hết tất cả rồi. Tao chán thằng Luyến nghịch ngợm, chán thằng Lộc pha trò nhạt phếch, chán thằng Long chuyên phá thói. Tao chán cả mày luôn.

- Mày chán cả tao?

- Mày là cái *thứ* gì mà tao không dám chán mày? Tao chán mày, biết chưa, Vũ?

- Tao làm gì mà mày chán tao?

- Không biết.

- Sao dạo nọ mày bảo mày chỉ thích tao.

- Dạo nọ khác.

- Khác cái gì?

- Không biết. Mày đừng nhắc chuyện dạo nọ. Bắt đầu từ bây giờ, ông bỏ đội nhi đồng của mày. Nhi đồng của mày như *củ thiù biu*. Ông *đét* cần vào nhi đồng.

- Mày buồn cười bỏ xừ đi ấy, Côn ạ!

Như một ngày cách đây không lâu mà tưởng chừng đã lâu lắm, hai đứa trẻ đứng trên cầu Bo nhìn nước lũ cuồn cuộn trôi ra biển, Côn nói với Vũ rằng con Thúy vẫn phục Vũ và Côn không thích chơi với Thúy nữa, Vũ mỉm cười, vỗ vai Côn: "Mày buồn cười bỏ xừ đi ấy, bây giờ mày thích cái gì?", Côn nhìn về phía trời xa thương thằng Vọng, nhớ thầy Đàn, và nó quàng tay bá cổ Vũ: "Tao thích thầy mình về Thái", Vũ cũng lại mỉm cười, vỗ vai Côn:

- Bây giờ mày thích cái gì?

Côn ngược nhìn trời qua kẽ hở của giàn thiên lý. Luôn luôn, hai đứa trẻ đứng dưới dàn thiên lý mỗi lần Côn đến nhà Vũ. Nó lắc đầu:

- Tao không thích gì sất cả.

- Mày không thích cả thầy mình về Thái à?

Hai thằng bạn ngẩn ngơ ngó nhau giây lát. Dễ chừng, từ ngày tổng khởi nghĩa, mê mải trong cuộc chơi lớn, hai thằng học trò thương thầy Đàn nhất đã quên mất thầy. Nhật đảo chính, thầy Đàn không trở về thị xã. Côn đành tưởng tượng thầy Đàn đang ở phía trời xa và sẽ trở về với niềm vui cuồn cuộn như nước lũ ngầu đỏ phù sa của dòng sông Trà Lý. Tổng khởi nghĩa, thầy Đàn vẫn chưa về. Thầy đi đâu mà xa thế, lâu thế? Thầy làm cách mạng sao thầy chẳng về cùng cách mạng? Câu hỏi bất ngờ của Vũ làm Côn buồn hiu. Nó quên ngay chuyện chán thằng Vũ. Và cả Vũ nữa, Vũ thấy tâm hồn nao nao. Vũ chợt hiểu, ngoài Thúy còn một người làm nó xao xuyến, băng khuâng. Người đó là thầy Đàn. Vũ ước mơ được nắm tay thầy Đàn. Chắc nó phải khóc. Niềm vui của Vũ, của Côn bỗng lộ rõ khoảng trống vắng.

- Thích chứ. Sao thầy mình chưa về?

- Thầy mình ở xa.

- Ngày nào thầy mình về Thái, tao đón thầy vui hơn đón Bác Hồ. Tao muốn ôm chặt lấy thầy. Mà biết không, tao yêu thầy nhất. Tao sẽ vẽ chân dung thầy theo trí nhớ đẹp gấp bội chân dung Bác Hồ. Tao chỉ còn nhớ thầy.

- Mà còn chán tao không?

Cũng như dạo nọ, Côn quàng tay bá cổ Vũ:

- Ông vẫn chán mày. Sẽ có ngày ông đi xa.

Vũ không dám hỏi tại sao, tự nhiên, Côn chán Vũ mà còn sợ Vũ giận. Nó lại chột hiểu, ngoài Thúy, thầy Đàn, còn thêm Côn làm nó xao xuyến, bâng khuâng. Thế giới nhỏ bé của Vũ có giới hạn. Bằng ấy con người thân mật. Bằng ấy nỗi vui buồn. Người mới không thể xóa bỏ nỗi hình ảnh người cũ. Dù người mới là Bác Hồ đôi mắt bốn đồng tử. Nỗi vui mới không thể làm quên nỗi buồn cũ. Dù nỗi vui mới là nước lũ cách mạng. Cái đã trở thành kỷ niệm khó cắt đứt, xóa bỏ. Người ta chỉ tạm quên. Rồi vẫn nhớ. Kỷ niệm như một chiến khu kiên cố cho ta rút về sau những say mê cuồng nhiệt, sau những lẫn xả rồi.

- Mày không dời khỏi thị xã này đâu.

- Sao mày biết?

- Tao biết chứ. Vì dời khỏi đây mày sẽ nhớ tao, nhớ thằng Luyến, nhớ thằng Lộc, nhớ thằng Long, nhớ tất cả. Tao đã một lần đi xa và tao chỉ mong trở về. Mày tưởng tao ở Hà Nội vui à? Tao buồn lắm. Tao nhớ chúng mày lắm. Tao nhớ đội bóng của chúng mình, nhớ sân cỏ, nhớ thằng Vọng ghè tàu. Tao không thích đi xa thêm một lần. Tao muốn suốt đời tao được sống ở thị xã mình. Nơi khác không có cầu Bo, không có sông Trà Lý...

Vũ nói một thôi. Côn im lặng nghe. Vũ đang đi xa mà nó không biết.

Côn chỉ mơ hồ thấy Vũ đã cách xa Côn. Câu chuyện chẳng còn giống câu chuyện ngày xưa.

- Sẽ có ngày chúng mình xa nhau.
- Tại sao chúng mình phải xa nhau?
- Tao không hiểu, nhưng chắc là có ngày chúng mình xa nhau.

Vũ vỗ nhẹ vai Côn:

- Đến lượt tao nói mày đừng giận tao nhé!

Côn hỏi:

- Mày định nói gì?
- Có phải mày...

Côn xua tay:

- Không phải gì cả, Vũ ạ!

Vũ định nói "Có phải mày chán tao vì con Thúy không". Nó chưa nói dứt câu, Côn đã hiểu. Và giọng nó ươn ướt buồn:

- Ngày xưa vui nhỉ?

Ngày xưa vui nhỉ? Bốn tiếng ngắn ngủi mà ngập lụt cảm xúc. Cách mạng đã đẩy ấu thời của bọn thằng Vũ quá xa chúng nó. Chưa bước xuống cuộc đời, Côn đã hồi tưởng những ngày hồng xưa, những ngày rực rỡ của tuổi thơ, những ngày đẹp nhất của đời người. Không còn những mẩu chuyện hồn nhiên, ngây dại nữa. Không còn những trò chơi rộn rã tiếng cười. Nỗi buồn khởi sự từ cái bóng sừng Nhật đập nát mặt anh Đạo, từ cái chết mất xác của thằng Vọng, từ những viên đạn đồng hạ gục ông Ban. Và rồi chỉ có căm thù và phần

nộ. Cầm thù, phần nộ và suy tôn. Sau khẩu hiệu đả đảo là khẩu hiệu hoan hô. Chỉ có thế. Không giống ngày xưa. Ngày xưa, bọn thằng Vũ tạo ra những trò chơi. Bây giờ, chúng nó chơi trò chơi của người khác. Vũ tưởng mình vừa "bông bông" xuống trận lụt cảm xúc do Côn phá vỡ con đề hồi tưởng. Sâu cổ dĩ vãng trước mắt Vũ. Cú sút "ngả bàn đèn" của Vọng ghẻ tàu. Cú bắn dính nhựa "mít sơ lạnh" của Luyến, vua súng cao su. Cái kiệu người khiêng Vọng ghẻ tàu, biến Vọng ghẻ tàu thành Vọng trứ danh, kẻ tạo chiến thắng, kẻ mang vinh dự cho bạn bè, trường lớp. Vọng mới là thần tượng, mới là người đáng được vẽ chân dung theo trí nhớ của Vũ, của Côn, của Luyến... Vọng mới là thần tượng thật. Không, Vọng không phải là thần, chẳng phải là tượng. Vọng là người. Vọng là người làm rung động từ đáy hồn Vũ, Côn và bạn bè. Vọng ứa nước mắt thật cho niềm say mê, kiêu hãnh thật của anh em. Và anh em đã say mê thật vì Vọng. Say mê bất chợt, say mê tự nhiên, say mê không cần thời gian hâm nóng và bị ai thúc giục, cổ vũ. Ngày xưa vui nhỉ? Ngày xưa chả còn giống bây giờ. Cả nguồn vui cũng thế. Ngày xưa đã cách xa hiện tại của Vũ, của Côn bằng những khẩu hiệu đả đảo, bằng những mũi dao đâm thấu tim Tàu phù ở vườn dâu làng Kỳ Bá. Nhưng bắt buộc nó phải cách xa, nó phải trở thành đoạn đầu của mỗi đời người.

Vũ chớp mắt:

- Vì, ngày xưa vui thật. Ngày xưa mà không hề nói chán tào, mà không hề nghĩ có ngày chúng mình xa nhau.

Vũ muốn nói thêm: Ngày xưa con Thúy không là cái *thứ* gì cả. Nó ngừng lại. Vì, Vũ hiểu con Thúy đã làm Côn buồn. Thúy là mùa xuân của Vũ, là mùa đông mưa dầm gió bắc của Côn.

Côn với tay dứt một chiếc lá thiên lý, cắt đứt ý nghĩ của Vũ:

- Mà biết chuyện gì chưa?

Vũ ngạc nhiên:

- Chưa.

- Thị xã bắt đầu lo sợ như hồi Nhật đảo chính. Người ta bắt tụi *Vencuzendor* và tụi *Giun* để thủ tiêu mỗi đêm.¹ *Vencuzendor* chống Việt Minh cách mạng. Người tao bảo *Vencuzendor* là bọn phản quốc. Bên cạnh nhà tao có người bị bắt đêm qua. Mà mày còn nhớ anh Huy chứ? Anh Huy cởi phăng áo thách Nhật bắn hôm tổng khởi nghĩa ấy mà. Bố tao nói anh ấy bị nhốt vào cái rọ, đeo đá nặng và bị ném xuống gầm cầu Bo. Anh ấy là *Vencuzendor*!

- Anh Huy can đảm, yêu nước.

Vũ bồng ghen lời. Nó mở căng mắt. Và trong đôi mắt đó, hình ảnh ông Ban giẫy giụa trên vũng máu, hình ảnh quân cách mạng hờn hờ dí súng vào mang tai ông Ban cùng với tiếng thét ghê rợn, tiếng vó đạn đồng rơi leng keng. Ôi, bị chìm xuống sông, cái chết hẫ hẫ khốn nạn như con mèo bị nhốt vào giỏ ngâm dưới nước!

Côn vò nát chiếc lá, ném đi:

- Tao về đây.

Nó nhìn Vũ:

- Mai tao không dự biểu tình tuần hành hô hào bầu cử đâu.

Vũ hỏi:

- Mày ở nhà à?

Côn đáp:

- Tao về Ô Mễ bắn chim, câu cá. Trò chơi nhi đồng hết vui rồi. Mày thích về làng tao chơi không? Tụi mình bắn chim sẽ rán chén cho ngon miệng. Ngồi trên cành sung, dựa lưng vào thân cây nghe sung

chín rụng lõm bõm xuống ao thú lằm. Buổi trưa im vắng, hát *Chiều quê* thì nhất. Thằng Luyến, thằng Lọc bằng lòng về Mẽ với tao.

Vũ bước gần Côn, nắm chặt tay bạn:

- Tao cũng về với mày.

Hai thằng bạn nhìn nhau. Những con mắt đã ám khói buồn niên thiếu, khoảnh khắc, tan biến. Như đám mây chì phủ kín một vùng trời hồng xưa bị mặt trời xua đuổi. Côn mỉm cười:

- Không bao giờ tao chán mày, Vũ ạ!

Vũ thoáng nghe vút một viên đạn đất sét của vua súng cao su Luyến bay lên cao. Và những tiếng cười rộn ràng, hoan hỉ.

Nhi đồng toàn thị xã, mặc quần đùi đen, áo may ô trắng, đầu đội mũ *ca lô* giấy, đứng xếp hàng từ đầu cầu Bo. Những ông nhô sắp làm ồn ào cuộc bầu cử quốc hội đầu tiên của nước Việt Nam độc lập. Mỗi ông, trước ngực đeo cái biểu ngữ *Đi bầu là yêu nước*, sau lưng đeo cái biểu ngữ *Mỗi lá phiếu là một viên đạn bắn tan thực dân Pháp*. Thì ra vàng đã đổi sừng cối xay mà vẫn chưa *bắn tan giặc Pháp dựng ngày vinh quang*, còn cần phải tham gia bầu cử nữa. Bầu cử ra sao, ích lợi gì, những ông nhô không biết. Chỉ cần hô hoán cho sừng miệng và đùa giỡn. Thế thôi. Tuổi thơ gặp thời buổi cách mạng như cá gặp nước. Nước chiều chuộng vuốt ve cá, cá quẫy lội tung tăng. Thị xã vốn nhỏ bé. Một trăm nhi đồng đã quá đủ đánh thức giấc ngủ muộn của mọi người, hưởng chi toàn thể nhi đồng thị xã. Cái đám nhi đồng ồn ào vô tội vạ này tuần hành từ khu phố đệ nhất đến khu phố đệ tam. Chúng đi qua phố khách, qua Vọng Cung, qua ngã tư Vũ Tiên, vòng trở lại là cả thị xã náo động. Và chúng tuần hành mỗi ngày hai lần chung quanh thị xã ròng rã nửa tháng trước ngày bầu cử quốc hội. Tổng tuyển cử quan trọng như tổng khởi nghĩa. Trò chơi của cách mạng luôn luôn hấp dẫn nhi đồng.

Hôm đầu tiên, bọn đầu sỏ nhi đồng khu phố cầu Kiến Xương tạm quên cách mạng, về Ô Mễ câu cá, bắn chim. Côn và Vũ tưởng thoát xa nỗi sự ồn ào của thị xã, dù thoát xa một buổi, một ngày. Chúng nó đã lầm. Sự ồn ào ở thôn quê còn mãnh liệt hơn, thừa sức đuổi những con chích chòe véo von hót trên những cành xoan cao và bắt loài cu gáy sợ sệt im tiếng. Ngay cả tụi cá rô ham mồi cũng lẫn trốn dưới bùn sâu. Súng cao su vô tích sự. Cành câu vô tích sự. Cái sở thích câu cá bắn chim của bọn thằng Vũ vất đi. Chúng nó không thể chạy thoát khỏi sự ồn ào của thời đại. Chẳng một ai chạy thoát. Mọi người bị lôi cuốn vào cái vòng tròn đánh đai bởi sự ồn ào đó. Côn sẽ lầm, nó khó lòng đi xa, khó lòng xa thị xã, xa bạn bè nếu sự mong muốn đi xa của nó được hiểu như một đoạn tuyệt hiện tại. Không ai đoạn tuyệt nổi cái hiện tại này. Nhiều kẻ đã trở về dĩ vãng, nhiều kẻ

đã chạy đuổi tương lai. Tất cả đều bị thổi nam châm đầy quyền lực của hiện tại cuốn hút. Lần thứ nhất, bọn thằng Vũ thất bại khi tìm kiếm một nguồn vui riêng cho mình. Đã bước qua dĩ vãng. Là hết. Chỉ ngoái nhìn với nỗi tiếc thương chứ không thể trở lại. Họa chăng là trở lại bằng van xin trong mộng tưởng.

- Lại về thị xã, chán quá!

Luyến vãng tục và trút hết đạn đất sét khỏi túi quần. Côn bẻ gãy chiếc cành câu:

- Ừ, lại về thị xã.

Bốn thằng bạn chờ nhau trên hai chiếc xe đạp trở về. Qua cầu Báng, chúng nó dừng xe, mua bánh chưng ăn. Bánh chưng cầu Báng ngon nhất Thái Bình. Bánh chưng gói giống hình thù bánh giò. Đó là bánh chưng cầu Báng. Ăn hai chiếc, uống nước chè tươi trong cái bát đàn thì kể như đã ăn uống hết làng Đồng Thanh, làng có cây cầu nhỏ mang tên cầu Báng.

- Chiều nay làm gì hở, Vũ?

Côn buồn bã hỏi bạn. Vũ đổ nước chè tươi rửa tay bị dính nhớt:

- Làm gì? Mà muốn làm gì?

- Làm cái gì khác hơn đứng dưới cột đèn hát om sòm. Dạo này buồn ghê. Ngày trước đi học mong một ngày nghỉ, bây giờ nghỉ nhiều đâm ra chán. Phải có trò mới lạ khác hơn hoan hô, đả đảo chứ? Giá được vào Nam Bộ chắc đỡ buồn.

Vũ nói:

- Hay chiều nay chúng mình tới nhà con Thúy?

Côn lắc đầu:

- Một mình mày tới đó thôi. Còn tao, có lẽ, tao đành tới nhà con Ngọc.

Luyến và Lộc vẫn hồn nhiên. Hai đứa dờn quán hàng ra cầu Báng *tia* cá mương bằng đạn đá. Khi nắng chiều bớt gay gắt, chúng nó leo lên xe, đạp về. Côn chia tay Vũ. Nó có đến nhà con Ngọc không, Vũ không biết. Nhưng chờ Luyến tới cửa nhà nó, bỏ nó xuống, Vũ phóng lại nhà Thúy ngay. Khung cửa sổ quen thuộc, ánh đèn ngon mắt làm Vũ quên nỗi buồn lây với Côn. Nó bước thật chậm cho trái tim bớt đập nhanh. Vũ đứng ngoài cửa sổ phòng Thúy từ lúc nào. Vũ nhắm mắt, gờ hai tay bám vào hai chấn song cửa. Vũ đang thoát khỏi hiện tại, bằng giấc chiêm bao tình. Vũ nghĩ đến Côn trong giấc chiêm bao bên song cửa sổ nhà Thúy. Nếu chiều nay Côn "đành tới nhà con Ngọc", nó cũng sẽ thoát khỏi hiện tại bằng giấc chiêm bao tình. Và nó chẳng còn thích đi xa nữa. Côn đã có tấm chăn ấm áp ủ tâm hồn sớm biết lạnh lẽo của nó. Vũ khe khẽ gọi:

- Thúy ơi!

Thúy nằm yên đọc truyện *Em bé Nam bộ*. Nó biết Vũ đứng bên song cửa. Nghe tiếng nói là biết Vũ rồi: Tiếng nói của Vũ màu nhiệm lắm. Chỉ Thúy hiểu nỗi sự màu nhiệm đó. Như chỉ Vũ hiểu bàn tay Thúy chứa đựng cả mùa xuân.

- Thúy...

Con Thúy mỉm cười, giả vờ giận dỗi:

- Không thèm yêu Vũ đâu.

Vũ mở mắt, phân trần:

- Vũ đã làm gì?

Thúy nhắm mắt:

- Sáng nay người ta chờ hụt. Tụi nhi đồng qua đây không thèm đứng lại. Người ta không thấy Vũ.

Vũ lẩm bẩm: "Tại thằng Côn". Nó phiếu chuyện:

- Sáng nay Vũ bận về quê thăm bà nội. Vũ mua bánh chưng cầu Báng cho Thúy.

Thúy vất tung cuốn sách, vùng dậy chạy ra cửa sổ:

- Đâu, đâu, bánh chưng đâu?

Vũ chỉ cái xe đạp dựng ở cổng. Hai chiếc bánh chưng máng trên "ghi đông". Vũ định mua về cho thằng Khoa. Trót nói dối Thúy, Vũ đành quên quà của Khoa.

- Đó, bánh chưng cầu Báng đó. Chấm với đường thì ngon tuyệt cú mèo.

Thúy "ra lệnh":

- Ra lấy đem vào đây.

Vũ ngoan ngoãn ra gỡ hai chiếc bánh chưng đem tặng Thúy. Nó đã nắm nhẹ một cánh tay Thúy:

- Còn yêu Vũ không?

Thúy gật đầu. Con bé nói:

- Nhưng từ nay Vũ đừng bắt Thúy chờ hụt nhé!

Vũ hứa:

- Chẳng bao giờ Vũ bắt Thúy chờ hụt nữa.

Như thế là mai, kia, mãi mãi, Vũ phải qua nhà Thúy, qua con phố quen thuộc mà từng chiếc lá của hàng cây hồi thẳng tắp trên vỉa hè đã xanh thêm cho Vũ, đã vàng đi vì Vũ, đã rụng xuống để bước chân Vũ êm ái vào lối mộng. Vũ sẽ đến với Thúy, mỗi ngày, trong tiếng động, trong nhiều tiếng động. Nhưng trong nó, trong Vũ hoàn toàn im lặng. Và nó sẽ chỉ còn nghe thấy tiếng động của trái tim nó. Tiếng động của tình yêu, cho tình yêu. Vũ sẽ quên hết mọi tiếng động, mọi ồn ào vây quanh đời sống nó, những tiếng động, những ồn ào đều đều, buồn tẻ đã hết quyến rũ nó. Bây giờ, Vũ mới hiểu tại sao Côn chán tất cả. Bởi tất cả là phù du. Bác Hồ đôi mắt bốn đồng tử cũng phù du, cũng gây ra chán nản. Phát xít Nhật, thực dân Pháp, Tàu phù, tiếng súng Nam Bộ kháng chiến cũng phù du nốt. Tiếng động thiếu âm thanh. Nếu không ai thôi thúc nhớ, nhắc nhở đừng quên, không ai muốn nhớ lâu.

Chẳng ai thôi thúc Vũ nhớ thầy Đàn, Vũ vẫn nhớ hoài. Nhớ bằng cảm xúc chân thành. Chẳng ai thôi thúc Vũ nhớ thằng Vọng, Vũ vẫn nhớ hoài. Nhớ bằng cảm xúc chân thành. Và Thúy, và Côn, và Luyến, và Lộc rồi thằng Khoa, những người gần gũi Vũ, thân thiết Vũ, những người không cần tiếng động mà giống hệt thời nam châm lớn hút mạnh tình cảm của Vũ, bắt Vũ phải níu lấy họ và không hề làm Vũ chán nản hay nghĩ chuyện dờn xa. Yêu thương mới là vĩnh cửu. Khi đã yêu, người ta biến thành tên nô lệ của tình yêu, của người yêu. Vũ yêu Thúy, sẽ yêu suốt đời. Và mai, kia, mãi mãi, Vũ phải qua nhà Thúy với đám nhi đồng ồn ào của thời đại ồn ào. Vì Thúy. Vũ sẽ còn đi tới đâu nữa, cũng vì Thúy.

- Nhớ nhé!

- Nhớ mà.

- Vũ muốn dạo một vòng phố với Thúy không?

- Muốn quá.

- Đợi Thúy một lát.

Vũ nói rộng bàn tay. Cánh tay Thúy rời khỏi bàn tay Vũ. Bàn tay Vũ trống trải như lòng Vũ trống trải. Không bao giờ Vũ có thể xa Thúy được. Phải xa Thúy, cuộc đời Vũ mất hết ý nghĩa và dẫu làm cái gì phi thường tới đâu cũng chỉ để quên nỗi buồn hằn rõ dấu vết ở trái tim mình. Nhưng gần Thúy, cái gì Thúy muốn Vũ làm, Vũ đều thấy ngập tràn ý nghĩa dù là công việc tẻ nhạt mỗi ngày dẫn bọn nhi đồng đi hoan hô, đả đảo. Vũ xoay người, quay lưng vào song cửa nhìn ra đường. Mùi hoa hồi, tự nhiên, không còn hăng hắc. Nó ngát thơm. Khó phân chắt. Vũ vừa nhận ra một điều là những hàng cây trên vỉa hè tỉnh lỵ đều thấp và nhỏ bé chứ không cao, lớn như những hàng cây trên vỉa hè Hà Nội. Ánh đèn điện tỏa xuống. Màu lá hồi đẹp lạ lùng. Cơ hồ được tắm ánh trăng. Gió thổi nhẹ. Những chiếc lá rung rinh kỳ ảo. Vũ thực sự lạc vào chiêm bao.

- Đi thôi.

- Bằng xe đạp của Vũ nhé!

- Bằng gì cũng được.

Thúy ngồi trước Vũ trên cái khung xe. Bốn bàn tay cùng nắm một cái "ghi đông". Vũ đạp xe. Mái tóc Thúy gần kề khuôn mặt Vũ. Hương tóc thơm tuyệt diệu. Vũ đã hít hà no nê mùi hương đó, mùi hương của tình yêu, mùi hương mà cách mạng không đủ phép tạo ra và chiến tranh không đủ quyền uy nhốt lại hay hủy diệt.

- Đi đâu?

- Muốn đi đâu thì đi.

- Lên trời nhé.

- Xa lắm, Vũ ạ! Đi một vòng thị xã mình là đủ rồi, cần gì lên trời.

Vũ chờ Thúy ra ngã tư Vũ Tiên rồi lên cầu Bo. Con dốc khá cao, Vũ rướn người đạp. Chiếc xe lên dốc như con rùa bò. Đến giữa cầu, Vũ vòng lại. Gần xuống dốc, Vũ dặn Thúy:

- Đừng sợ nhé!

- Đi với Vũ, sợ gì.

Chiếc xe trôi thật nhanh. Vũ không cần đạp. Mặc xe trôi, Vũ sát mũi vào mái tóc Thúy ngửi mùi hương tóc. Xe đã chậm dần, Vũ hỏi:

- Thúy lái xe được chứ?

- Được.

Vũ buông tay khỏi hai cái "poa nhê" nhường Thúy cầm. Nó đặt hai bàn tay lên đôi vai Thúy. Cảm giác lâng lâng tuyệt vời. Thúy lái xe về nhà mình. Vừa tới đầu phố, Vũ bảo Thúy "phanh" lại. Nó xuống xe trước, Thúy xuống sau. Vũ ghéch xe bên đường.

- Đi bộ một lát.

- Còn chiếc xe?

- Kệ nó.

Hai đứa đi giữa đường thơm mùi hoa hời. Thúy xích gần Vũ. Vũ đưa tay khoác lên vai Thúy. Hai đứa bước thật chậm. Im lặng. Tiếng gió luồn qua lá hời. Lá hời rung rinh dưới ánh đèn điện. Không một tiếng động nhỏ. Giấc mộng êm đềm trôi.

Sự hãi hùng chỉ xảy ra vào đêm khuya và chỉ một số người biết. Và cũng bởi thị xã bé nhỏ nên *Vencuzendor* chẳng có bao nhiêu. Vài đêm là hết. Ai chưa bị bịt mắt dẫn tới gầm cầu Bo thì trốn biệt tích, bán xới khỏi thị xã. Lại thêm những người ra đi. Cầu Bo không còn là nơi chứa đựng nỗi vui buồn mùa nước lũ. Nó bất động, câm nín nhưng có đôi mắt chứng kiến. Đôi mắt mở lớn. Cảnh người chết vì đói, cảnh người chết vì người và rồi người chết vì những lý do nào nữa đây? Thị xã ồn ào náo động như thường lệ, kể từ sau ngày cách mạng mùa thu. Đám nhi đồng khuấy động đời sống thị xã cho đến ngày tổng tuyển cử. Không chuyện vì xảy ra. Không một tên phản động phá rối bầu cử quốc hội. Bầu cử thành công. Nhi đồng tuần hành hoan hô thắng lợi bầu cử. Ở Hà Nội, ở Hải Phòng, ở những đâu đâu, bầu cử có thành công, có bị Việt gian phản động phá rối, dân thị xã Thái Bình không biết. Không nên biết. Người ta muốn quên *Vencuzendor* như hồi Nhật đảo chính quên những người thân Tây, như hồi cách mạng mới bùng nổ quên những người thân Nhật. Nhớ là ăn ngủ không ngon. Biết là phiền phức, lo sợ. Đời sống, thành ra, lại có gông cùm, thứ gông cùm vô hình sẵn sàng khóa chặt số phận con người.

Cách mạng chưa thay đổi gì hết ngoại trừ thay đổi sự bình thản cổ hữu của thị xã. Thay đổi chút bề mặt. Như mặt nước ao thu gợn sóng bởi những mảng sàng ném thia lia của bọn trẻ con ham nghịch ngợm. Dường như, sau những ngày cuồng nhiệt, người ta vừa thấy nỗi hoang vu bủa quanh tương lai mình. Tại sao phải đợi giặc Pháp chiếm Thái Bình mới thái bình, kháng chiến mới thành công? Cái tại sao được nuốt rất khế. Cách mạng có hình phạt mới, cách mạng giết người mới. Và hình phạt của cách mạng không cho kẻ bị kết án giải tỏ, bào chữa. Có lẽ, cách mạng nào cũng giống nhau vì không làm ra yêu thương. Cách mạng thường đem đến náo động giai đoạn rồi khi náo động chìm lắng thì phiền muộn giăng lưới chụp xuống đời sống. Và đời sống khe khắt hơn, siết chặt hơn tự lúc nào mình chẳng biết.

Mình mang cảm giác của kẻ vừa chợt tỉnh giấc mê đời. Con người chỉ hoàn toàn hạnh phúc nếu thoát khỏi mọi ràng buộc. Mà cách mạng không giải phóng ràng buộc, cách mạng thay thế ràng buộc cũ bằng ràng buộc mới. Rốt cuộc, con người vẫn bị nô lệ. Vẫn đau khổ. Và thêm nhiều người trở thành những người thiếu quê hương ngay trên đất quê hương mình.

Bầu cử xong xuôi, thị xã giống hệt cảnh những ngày hội tàn. Sinh hoạt cách mạng thu gọn trong phòng họp, dưới chân cột đèn. Phái đoàn chính phủ Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa thương nghị với Pháp ở Đà Lạt, chủ tịch Hồ Chính Minh sang tận nước Pháp dự hội nghị Fontainebleau không mấy quan trọng đối với dân thị xã. Ngay cả những nhà ái quốc đặc cử vào quốc hội trong một cuộc vận động tranh cử không đối thủ cũng bị quên lãng, mặc dù, báo chí làm rầm rộ chuyến đi của Hồ chủ tịch và trên tường phố, khẩu hiệu mới khích động mãnh liệt: *Tất cả cho cách mạng tháng tám, Bầu cử thắng lợi là cái tát đập vỡ mộng xâm lăng của thực dân Pháp*. Tất cả cho cách mạng tháng tám. Còn gì nữa mà cho? Vàng cho hết rồi. Niềm tin cho hết rồi. Bây giờ, chỉ còn lo ngại trước mặt. Buôn bán ế ẩm. Thóc cao gạo kém. Nhiều gia đình đã phải nhịn ăn một bữa. Nhiều gia đình sáng cháo, chiều cơm. Đó là lý do chua xót nhất khiến dân thị xã quên cách mạng, quên Nam Bộ kháng chiến, quên Hồ chủ tịch, quên hội nghị Fontainebleau, quên quốc hội...

Nhưng Vũ không quên Thúy. Làm sao có thể quên được hơi thở của đời sống mình? Chẳng cần dẫn đội nhi đồng hô hoán om sòm, Vũ vẫn qua nhà Thúy. Qua hai ba bận mỗi ngày. Vũ không phân vân, ngại ngùng khi rẽ vào phố nhà Thúy như năm xưa, như hôm xưa. Năm xưa, Vũ tưởng chừng va vời vợ. Rồi mọi đứa trẻ đều phải làm người lớn, đều phải có trách nhiệm. Muốn mãi mãi hồn nhiên, vui đùa cũng không được. Vũ sẽ làm người lớn, song chưa bây giờ. Bây giờ, Vũ mới bước qua ngưỡng cửa niên thiếu vài bước, Vũ cần dừng lại để hưởng trọn vẹn mật ngọt của tuổi vừa lớn. Mật ngọt ấy ở đôi môi Thúy, ở đôi mắt Thúy, ở trái tim Thúy, ở mái tóc Thúy, ở bàn tay Thúy. Mật ngọt ấy là xuân đời. Phải hưởng hết xuân đời cho no đầy mộng tưởng, chín vàng ước mơ rồi bằng lòng tàn tạ với lá mùa thu.

Vũ đã nằm một mình dưới giàn hoa lý sau vườn, thối ác mô ni ca bài *Chiều quê*, bài *Trường cũ*. Buồn thoang thoang. Nếu có bao giờ, ở nơi nào đó, Vũ cũng nằm một mình dưới giàn hoa lý, tưởng nhớ Thúy như một kỷ niệm thiết tha, chắc chắn, Vũ sẽ khóc. Và Vũ sẽ làm bất cứ một việc gì cho Thúy, vì Thúy để được mãi mãi gần Thúy, vuốt tóc Thúy mà nghe hồn mình dậy mùi hương tóc người yêu.

- Anh Vũ!

Thằng Khoa cắt đứt ý nghĩ tuyệt vời của Vũ. Nó hỏi:

- Anh làm gì mà đần mặt ra thế?

Vũ cúi:

- Đi chỗ khác chơi.

Khoa nói:

- Em nhờ anh đi "a vắng vắng" hộ. Chiều nay tụi em đá với tụi trường Tàu.

Vũ mỉm cười:

- Em "bốc" anh đá cho lớp em?

Khoa nháy mắt:

- Thiếu Vọng ghẻ tàu thì anh là vua "ngả bàn đèn". Anh mới *tuyệt cú mèo*.

Khoa nói những tiếng nói của Vũ. Khoa là Vũ năm xưa. Nó gạ Vũ:

- Có anh, em mới dám *cộc* tụi Tàu lỏi trả thù tụi Tàu phù đạo nọ.

Vũ khẽ lắc đầu:

- Anh không thích đá bóng nữa. Em nhờ anh Lộc, anh Luyến là thừa sức hạ tụi nó.

Khoa khoe:

- Anh Luyến bắt "gôn", anh Lộc đứng "đờ mi". Thiếu "a văng xăng".

- Nhờ anh Côn.

- Anh ấy bảo anh ấy chán đá bóng rồi.

- Anh cũng chán luôn.

- Sao thế?

- Tại hết vui.

- Tụi em bị thua, em sẽ giận anh.

- Không thua đâu. Em *chiến* nhất.

Vũ đứng dậy, vỗ vai em, khích lệ:

- Nhất định tụi em bắt tụi Tàu lỏi mang xe bò chở trứng vịt thối.

Khoa hí hửng vùng chạy. Vũ nhìn theo em, nhìn hình ảnh năm xưa của nó rục rờ trên sân cỏ. Nó lại ngồi xuống chỗ cũ, tiếp tục ý nghĩ tuyệt vời. Nhưng ý nghĩ trốn theo Khoa rồi. Vũ lấy xe, mở cửa, phóng lên cầu Bo. Nó dựng xe ở đầu cầu, thả bộ dọc theo hành lang, tới giữa cầu thì dừng chân. Vũ nhìn nước sông Trà Lý lững lờ chảy xuôi ra biển. Bên kia sông, nắng nhẩy múa trên những ngọn cây xanh. Vẫn là nắng ấy. Chỉ thiếu tiếng tu hú kéo dài thời gian và trải rộng không gian. Vũ ngược trông cái vòng cầu cao nhất mà năm xưa Vũ đã biểu diễn leo qua cho Thúy xem và ngã trong giấc mơ êm ái. Dòng sông, cây cầu, xóm làng bên kia đã trở thành kỷ niệm để Vũ man

mác nhớ, thoang thoảng buồn. Giá đứng đây, nhớ Thúy phương trời xa, tương tư hai hàng cây hời ở phố nhà Thúy, tiếc nuối những đêm hai đứa khoác vai nhau đi giữa con đường thơm, nghe gió thềm thì luồn qua lá hời rung rinh kỳ ảo, Vũ sẽ khóc. Nước mắt Vũ sẽ rơi xuống sông. Sông chở giùm nước mắt của Vũ cho Thúy như sông đã chở nước nguồn cho biển.

Vũ sợ phải khóc. Không, không bao giờ có chuyện ngăn cách, chia ly. Đời sống mãi mãi thế này. Đời sống êm đềm với mộng ước thấp nhỏ như những cây hời trên vỉa hè thị xã. Nếu đời bỏ khung trời quen thuộc này, Vũ sẽ hết sung sướng. Hạnh phúc của Vũ đã có sẵn ở đây, chẳng cần đi đâu xa hơn. Tự nhiên, Vũ lẩm nhẩm lạy trời đừng bắt những người thân yêu của Vũ xa Vũ. Và Vũ bước nhanh trở lại đầu cầu. Nó leo lên xe, đạp nhanh về con phố có hàng cây hời mùi thơm lạ lùng không hăng hắc giống mùi thơm của những cây hời ở phố khác. Dưới ánh nắng chiều, chắc lá hời cũng đẹp lắm.

Giặc pháp không còn ở mãi tận Nam Bộ xa tít tắp mù khơi nữa. Chúng đã lần mò ra Bắc Bộ và đang có mặt tại Hải Phòng, Hà Nội. Hội nghị Fontainebleau thất bại. Hồ chủ tịch về nước buồn thiu. Giặc Pháp sẽ chiếm Nam Định và sang Thái Bình. Pháp tới Thái Bình là có thái bình. Lời tiên tri của Hồ chủ tịch, được dân thị xã nhắc lại, bàn tán. Không một ai thích giặc Pháp sang Thái Bình. Chúng đã ở đây lâu quá và đã gieo nhiều đau khổ quá. Pháp, Nhật, Tàu hay bất cứ một giống nòi xa lạ nào đến quê hương ta cũng chỉ mang theo những phiền muộn và đọa đầy, những tàn bạo và man rợ. Không thích chưa đủ. Dân thị xã còn sợ giặc Pháp tràn qua tỉnh lỵ vốn đã ngập lụt oan khiên và đang lo âu, khắc khoải. Những người vô Nam Bộ chiến đấu chẳng ai hồi hương. Chắc là họ đã hy sinh cho tổ quốc. Cái lưới sợ hãi sắp tung xuống. Người ta mơ hồ thấy số phận của mình bị nhốt kín trong đó. Ôi, tỉnh lỵ Thái Bình thân yêu, tỉnh lỵ nhỏ bé với những giấc mơ nhỏ bé muôn đời thiếu nắng làm ấm tâm hồn làm vàng mộng ước!

Để trấn an dân thị xã, lớp vôi mới quét vôi vàng xóa bỏ những khẩu hiệu cũ. Bây giờ là *Thái Bình, mồ chôn thực dân Pháp, Liên khu ba, mồ chôn thực dân Pháp, Kháng chiến nhất định thắng lợi, Độc lập, thống nhất nhất định thành công...* Những khẩu hiệu mới chỉ làm tăng nỗi lo âu. Giặc Pháp đã man đã ném trẻ con vào lửa đỏ ở Sài Gòn, sẽ ném trẻ con vào lửa đỏ Thái Bình. Mấy đời rồi, chả ai nghĩ chuyện chạy giặc. Và cũng chả ai dám nghĩ nếu giặc Pháp sang Thái Bình mình sẽ làm gì, sẽ chạy đi đâu. *Triệt để tin tưởng vào Hồ chủ tịch.* Đành tin tưởng Hồ chủ tịch là sẽ đuổi giặc Pháp khỏi đất nước Việt Nam. Không lẽ, Hồ chủ tịch và chính phủ chỉ chiến thắng giặc Pháp bằng khẩu hiệu? Bao nhiêu vàng ủng hộ mà súng cối xay chưa bắn tan giặc Pháp, để chúng lần mò ra Bắc Bộ thì lạ thật. Dân thị xã nóng lòng chờ đợi tin tức. Báo chí từ Hà Nội về chậm vô cùng. Xe hàng chạy than đốt làm sao nhanh nổi? Người ta chuyền báo cho nhau coi. Thủ đô Hà Nội vẫn còn. Giặc Pháp co ro đóng quân một chỗ. Chúng

hèn nhát không dám dời khỏi doanh trại. Quan dân ta sẽ đập vỡ mặt chúng.

Dân thị xã đã biết tình hình Hà Nội qua nhật báo *Cứu Quốc*. Báo này quả quyết nếu giặc Pháp dở trò xâm lăng, máu của chúng sẽ nhuộm đỏ sông Hồng, xác của chúng sẽ chất đống cao hơn gò Đống Đa. Giặc Pháp đã phơi thây ở Sài Gòn, sẽ phơi thây ở Hà Nội. Báo *Cứu Quốc* luôn luôn nhóm lửa chiến đấu trong lòng mỗi người. Nhưng lần này, ngọn lửa ấy không bùng sáng như lần thanh niên thị xã nô nức tình nguyện vào Nam diệt thù. Giặc gần kề, người ta hồi hộp. Vũ không còn được ngồi một mình dưới giàn hoa thiên lý nghĩ đến Thúy và phiêu lưu bằng mộng tưởng trong mùa xuân thơm ngát mùi hương tóc người yêu. Vũ bị quyến rũ vào nỗi hồi hộp chung, nỗi hồi hộp đe dọa phá nát sự êm đềm của tình ly. Súng đạn, chắc chắn, sẽ gây tang tóc, khói lửa và buồn thảm chứ không chỉ ồn ào tẻ nhạt giống cách mạng. Súng đạn làm nên chiến tranh. Và chiến tranh là hậu quả của cách mạng. Chiến tranh đã tới Thái Bình bằng những trận không chiến giữa Mỹ và Nhật. Chiến tranh đã tới Thái Bình bằng những hồi còi phòng thủ thụ động. Sau hết, chiến tranh mang tới những khẩu súng liên thanh, những thanh kiếm sắc bén của phát xít Nhật và bọn Tàu phù gớm ghiếc. Chiến tranh làm chia ly, ngăn cách. Người ta sinh ra không phải để buồn thảm vì chia ly, ngăn cách. Mà để gần gũi và thương yêu. Đời sống tình ly là đời sống gần gũi và thương yêu. Đời sống ấy đã thay đổi, xáo trộn. Hẳn còn thay đổi, xáo trộn nhiều nữa.

Vũ mơ hồ thấy, một ngày không xa, giặc Pháp sẽ tràn sang Thái Bình đốt phá, giết chóc. Vùng trời thân yêu của Vũ mất hết tiếng sáo diều vi vu đêm hạ. Thúy sẽ xa Vũ, xa mãi, xa thành vĩnh biệt. Hàng cây hồi bên hè phố nhà Thúy sẽ tàn úa. Và như thế, cuộc đời chẳng mấy may ý nghĩa. Không, không thể để mất quê hương nhỏ bé của mình. Căn nhà, ngôi trường, con phố, sân cỏ, hàng cây và người thân yêu phải gắn bó lấy đời mình. Và muốn sống hoà với kỷ niệm, phải bảo vệ chiếc nôi êm ái chứa chất kỷ niệm của mình. Phải đuổi kẻ thù khỏi quê hương mình, không cho những bước chân thô bạo của chúng giẫm chết lối cỏ, nơi ấy, mình và người yêu đã đi qua. Nghĩ thế, Vũ

yêu cái thị xã Thái Bình quá đỗi. Dòng sông Trà Lý, chiếc cầu Bo, những hồn đào năm xưa, Vọng bất hạnh, thầy Đàn kính mến và Thúy và mùa xuân hồng và bàn tay huyền diệu của Thúy và hương tóc Thúy, toàn là những thứ cần bảo vệ bằng xương máu của Vũ.

Vũ phóng ra đường. Con đường tự nhiên bốc khói như thể hơi thở của Vũ vào ngày mùa đông lạnh nhất. Vũ nhìn hàng cây. Hàng cây rung rinh lá, tiếng gió sào sạc một nỗi niềm. Vũ ngược trông trời. Trời muốn thấp xuống. Ôi, tất cả tràn ngập luyến lưu, tất cả đều không muốn rời xa Vũ. Vũ chạy một mạch lên phòng thông tin. Gặp đủ mặt bạn bè. Côn và Luyến đang đứng chờ anh phụ trách thiếu nhi viết nốt chữ cuối cùng của khẩu hiệu *Đả đảo thực dân Pháp*. Luyến khoe Vũ:

- Mà biết chưa, chúng tao dán khẩu hiệu chống Pháp khắp thị xã.

Luyến xắn tay áo:

- Ông *đếch* sợ giặc Pháp. Nó bằng nhặng là ông *tấn* bỏ mẹ chúng nó.

Luyến bĩu môi:

- Chúng nó là bọn hèn. Đạo trước, Nhật lùn bắt vợ con chúng nó kéo xe bò chở đất. Đêm nay biểu tình đốt đuốc đả đảo giặc Pháp rồi đốt luôn giặc Pháp ở cầu Bo. Mà chỉ huy nhé?

Vũ chưa kịp trả lời Luyến thì Côn đã kéo Vũ ra khỏi phòng thông tin. Hai đứa ngồi trên chiếc ghế xi măng gần sân "ten nít". Côn hỏi:

- Bố mà có nói gì không?

Vũ ngơ ngác:

- Nói gì?

- Chuyện Pháp đóng quân ở thủ đô Hà Nội.
- Không.
- Tao *đét* thích biểu tình nữa nhưng biểu tình chống Pháp tao phải tham dự.
- Tại sao?
- Vì tao không muốn mất thị xã. Không ai muốn mất thị xã cả, mọi người sẽ đánh nhau với Pháp nếu nó trở lại Thái Bình. Mà nghĩ thế nào?
- Giá vài năm nữa nó hãy sang nhỉ? Mình đủ tuổi vào bộ đội, sợ chớ gì nó.
- Bố tao lo lắm. Chưa chi bố tao đã bắt sửa sang nhà cửa ở Ô Mễ.
- Tao không thích Pháp sang thị xã mình.
- Nó cứ sang thì mà làm gì?
- Chắc đánh nhau to. Và chúng mình sẽ xa nhau, chả biết ngày nào gặp gỡ. Tao chỉ sợ cầu Bo sụp đổ và những hàng hồi chết cháy. Chiến tranh không bao giờ vui hết. Hồi Mỹ dội bom giết Nhật, bác tao bị cụt một cánh tay trên chuyến "ca nô" Hà Nội - Nam Định. Xuýt bác tao chết oan, chết đuối khổ sở dưới sông Hồng. Có chiến tranh, nhiều người chết thảm. Và chỉ nghe tiếng khóc. Nhưng bọn Pháp sang thị xã mình, chúng ta sẽ đánh đuổi chúng. Tao yêu Thái Bình. Tao yêu Nam Bộ. Đồng bào Nam Bộ đã đánh nhau với Pháp và đang chiến thắng. Phương hen còn lên đường vào Nam Bộ đuổi giặc Pháp nữa là...
- Sợ chúng mình chưa đủ tuổi, người lớn bắt chạy giặc.
- Pháp sang đây, chúng mình đủ tuổi rồi. Biết đâu dân Hà Nội chẳng

sắp đánh văng chúng nó.

Hai thằng bạn thân vừa tâm sự tới đó đã nghe tiếng Luyến bi bô:

- Đi dán khẩu hiệu, chúng mày ơi!

Vũ và Côn đứng dậy, nắm tay chạy vào. Chúng chia công tác, đưa ôm mớ giấy, đưa xách thùng hồ, kéo nhau đi dán khẩu hiệu. Đến tối, nhi đồng thị xã đốt đuốc biểu tình tuần hành. Nhà đèn được lệnh tắt đèn phố. Những ngọn đuốc tẩm dầu bùng bùng cháy. Không khí chống Pháp lại được nhi đồng làm sôi nổi. Nỗi lo âu của dân thị xã, dường như, bị lửa đốt cháy. Thị xã vang vang lời gầm thét căm thù thực dân Pháp khiêu khích Bắc Bộ như năm ngoái gầm thét căm thù thực dân Pháp gây hấn Nam Bộ. Bài hát mới rít qua kẽ răng:

Thề một lòng dân Nam ta quyết một lòng

Thề chiến thắng

Trang nam nhi hồn non nước vững vàng ta bảo toàn bờ cõi một ngày mai

Nhắc hồi xưa dân Nam ta tám mươi năm đã bao phen nhục nhằn

Nào gông xích đói rét lũ tham tàn đồng lòng muốn đem lòng giầy xéo

Ôi giang sơn ôi đất nước

Ta quyết thề chẳng sống nhục như...

Những bàn chân giẫm nát mặt đường. Những cánh tay giơ cao. Những khuôn mặt cương quyết. Những tâm hồn réo sôi. Những khẩu hiệu vỡ phôi.

- Đả đảo thực dân Pháp!

- Việt Nam độc lập muôn năm!

Phải chiến đấu tiêu diệt Pháp để giành độc lập. Dân thị xã không còn sợ rệu khi đã dám nhấc một ngum. Rồi mềm môi. Rồi say sưa. Nhi đồng luôn luôn đóng trọn vẹn vai trò khích động dân chúng. Mọi người đều tưởng chừng Pháp đang cuốn gói tếch khỏi Hà Nội. Vũ tin

rằng Thúy sẽ yêu Vũ hơn vì Vũ đang cùng mọi người lo bảo vệ quê hương nhỏ bé. Đội nhi đồng cầu Kiến Xương dẫn đầu đoàn biểu tình tuần hành. Đốt đuốc đi thắp sáng quê hương độc lập. Đốt đuốc đi thiêu rụi mộng xâm lăng của thực dân Pháp. Vũ cho nhi đồng rẽ vào phố nhà Thúy. Tiếng động từ đầu đường đã vọng tới. Thúy mở cửa sổ đứng chờ. Và Thúy đã nhìn rõ Vũ hiên ngang dưới ánh đuốc bập bùng. Vũ mỉm cười khi Thúy vẫy tay. Thúy khích lệ Vũ chống Pháp giữ lại Thái Bình đó. Vũ nghĩ thế. Qua cửa nhà Thúy, Vũ đến gần Côn:

- Dẫn nhi đồng tới phố nhà con Ngọc nhé!

Côn gật đầu và nói:

- Để tao chỉ huy.

Đoàn biểu tình tuần hành khắp các phố thị xã. Cuối cùng, tiến thẳng lên cầu Bo đốt hình nộm Tây mũi lõ đẩy xuống sông Trà Lý. Rồi giải tán. Đêm ấy, Tây đen bán vải được phen hoảng sợ. Bọn nhi đồng đập cửa nhà Tây đen bán vải thành thành. Chúng diễn lại trò chống Pháp gây hấn ở Nam Bộ.

Khúc đê từ cầu Bo xuống cống Đâu đã biến thành con đường mòn. Mặt đê cao hơn mặt đường gần hai thước. Năm xưa, Vũ và bạn bè thường đi xe đạp thi trên khúc đê này. Đi thật nhanh mà chẳng đưa nào ngã. Xe đạp của bọn Vũ không chuông, không phanh, không đèn. Phóng xe ở khúc đê hẹp và cao y hệt người làm xiếc đi trên dây. Nên chỉ những thằng *cừ* mới dám đùa giỡn. Gặp quãng đê soãi xuống sông, Vũ và Vọng còn biểu diễn "bông hông" cả người lẫn xe. Bây giờ, Vũ không thích trò chơi nguy hiểm này. Và Vũ đâm ra sợ hãi. Vũ đã đứng ở cầu Bo nhìn những con sóng lớn xô đẩy nhau những hôm gió lộng. *Sóng sông Trà, ma sông Hộ*. Vũ giật mình hồi tưởng ngày nào – ngày nào mới đây mà tưởng chừng xa lơ xa lắc – đảo chính, cách mạng, thù hận đẩy tuổi thơ lui hẳn về dĩ vãng một thiếu niên để người thiếu niên sớm thương nhớ kỷ niệm ấu thời – Vũ và bạn bè đã bơi qua sông, khinh thường sóng cả. Khi người ta biết lo âu là lúc người ta già từ hẳn hồn nhiên. Tâm hồn đào đã vẩn bụi đen. Bụi đen của phiền muộn.

- Vũ đang nghĩ gì thế?

- Không nghĩ gì cả.

Vũ và Thúy đi bên nhau, bước chậm trên con đê. Vũ nhìn dòng sông lững lờ chảy. Dòng sông cơ hồ mang một tâm sự buồn.

- Vũ định đi mãi à?

- Ừ.

- Không sợ mỏi chân sao?

- Không. Thúy có dám theo Vũ đi đến cuối con đê tới cửa bể không?

- Xa quá, Vũ ạ!
- Đi xa mới hết buồn.
- Vũ mà cũng buồn ư?
- Buồn chứ.

Thúy cười giòn giã. Nắm chặt bàn tay Vũ, Thúy nói:

- Đến Cống Đâu rồi trở về đấy nhé!

Vũ gật đầu. Nhưng rồi Vũ dừng lại:

- Mình ngồi đây.

Hai đứa ngồi xuống mặt đê quay mặt sang xóm làng bên kia sông. Vũ quàng tay qua cổ Thúy. Hai đứa xích gần nhau. Giọng Vũ mơ hồ:

- Ở xa không có khúc đê này, Thúy nhỉ?
- Chắc phải có.
- Không có hàng hồi bên đường giống hàng hồi phố nhà Thúy.
- Ừ, chắc không có.
- Vũ thích hàng hồi phố nhà Thúy, thích con đường nhà Thúy, thích cầu Bo, thích hết những gì của thị xã mình. Nếu ngày nào phải xa thị xã, Vũ sẽ khóc.
- Thì Vũ ở thị xã mình mãi mãi với Thúy. Chúng mình sẽ lớn hơn. Rồi chúng mình vẫn học thành chung một trường.
- Ngộ giấc Pháp sang thị xã mình?

- Vũ đừng cho nó sang. Vũ quên lời nói của ông Chủ tịch Thái Bình rồi à?

Đêm qua, dân thị xã tập trung ở sân vận động nghe ông Chủ tịch Thái Bình nói chuyện. Thúy đứng cạnh Vũ. Ông Chủ tịch giờ nắm đấm, tiếng nói nẩy lửa: "Một tấc đất Thái Bình cũng không cho giặc Pháp chiếm. Dân Thái Bình sẽ đập tan âm mưu xâm lăng của giặc Pháp. Chúng ta đào mồ sẵn chôn giặc Pháp. Chúng đại dột sang Thái Bình, chúng ta sẽ giết hết chúng từ bến đò Tân Đệ. Xác chúng sẽ lấp đầy khúc sông Hồng làm cầu Tân Đệ. Thái Bình là mồ chôn thực dân Pháp".

- Thúy muốn Vũ đánh nhau với giặc Pháp.

- Vũ phải bảo vệ thị xã mình. Đừng bao giờ nghĩ có ngày chúng mình xa thị xã, Vũ nhé!

Vũ hơi nghiêng mặt về phía Thúy và Thúy hơi nghiêng mặt về phía Vũ, cùng lúc. Hai đứa nhìn nhau. Ngập ngừng. Vũ hôn tóc Thúy. Hương tóc làm rạo rực tâm hồn Vũ. Phút chốc, Vũ quên dòng sông, quên nỗi buồn, quên giặc Pháp, quên cách mạng. Hương tóc đưa Vũ bay bổng. Vũ hôn má Thúy. Bàn tay Vũ bóp mạnh vai Thúy. Im lặng. Vũ nói nhỏ bên tai Thúy như điệu gió đàn:

- Vũ không muốn xa Thúy.

Đưa từ xa tới, mùi thơm huyền diệu. Mùi thơm của chiêm bao. Mùi thơm của tình yêu thơ mộng. Mùi thơm vây quanh Vũ và Thúy. Chiều ngai ngùng trốn. Chiều cố tình lưu lại chút nắng nẩy múa trên khoảng trời hồng. Mùa xuân ở đây. Chiều vàng ở đây. Mộng ước ở đây. Và Vũ sẽ bảo vệ khoảng trời hồng yêu mến này.

- Vũ.

- Thúy nói đi.

- Thúy không muốn xa Vũ.

- Chúng mình không bao giờ xa nhau. Vũ sẽ giữ từng cây hời phố nhà Thúy.

- Vũ hứa chứ?

- Hứa.

- Giữ cả những con chim buổi sáng trên cây hời trước cửa nhà Thúy?

- Giữ tất cả. Thị xã mình sẽ nguyên vẹn. Chẳng một ai phải xa nhau.

Thúy lách tay trái ra sau lưng Vũ, đưa cả cánh tay quàng cổ Vũ. Gắn bó. Thị xã của Vũ, bây giờ, mới đẹp hoàn toàn. Đẹp nhất thế giới.

- Vũ ơi!

- Ơi...

- Đưa Thúy về.

- Chưa tới cổng Đâu mà?

- Mai mình tới.

- Ngồi đây thêm một lát.

- Thôi.

- Về làm gì vội?

- Về nằm nhớ Vũ.

Vũ lặng người. Gió sông lùa lên. Tóc Thúy bay tung phủ cả mặt Vũ.

Vũ không muốn về. Vũ không muốn ngày mai. Vũ muốn mãi mãi là hôm nay, là lúc này. Ngày mai, biết đâu, dòng sông Trà Lý chẳng còn lặng lẽ chảy xuôi. Nước lũ sẽ đỏ ngầu và cuốn phăng nhiều thứ.

- Vũ nhé!

- Hờ?

- Đưa Thúy về.

Vũ buông tay khỏi vai Thúy, đứng lên với nỗi tiếc ngẩn ngơ. Vũ cầm tay Thúy, kéo Thúy dậy. Hai đứa lần theo con đê, trở về. Vũ bước thật chậm. Vũ đếm từng bước chân. Chiều tắt nắng. Trời ngậm ngùi. Vũ lại thấy lo lắng. Như có gì đe dọa cuộc sống bình thản của mọi người bên dòng sông Trà Lý. Như cầu Bo sắp sụp đổ. Như hàng hồi sắp bị cháy và những con chim sớm mai của Thúy tản mạn khắp phương trời xa.

- Thúy!

- Hờ.

- Nằm nhớ Vũ thì Thúy vui hay buồn?

- Không biết nữa.

- Có tưởng tượng gì không?

- Có.

- Gì?

- Cái lồng bẫy chim khuyên của thằng Hội.

Vũ cười sung sướng. Thúy nói:

- Vớ những quả táo tàu của ông lang Tặng.

Vũ siết chặt tay Thúy:

- Vũ nằm nhớ Thúy chỉ nhớ con nhặng, con mụ phù thủy Phi Châu.

Thúy hỏi:

- Ghét Thúy à?

Vũ lắc đầu:

- Chuyện ngày xưa.

- Thế bây giờ?

- Bây giờ Vũ thích dựa lưng vào cây hồi trước nhà Thúy, thổi "ác mô ni ca" bài *Căn nhà êm ấm*.

Hai đứa đã đi gần tới cầu Bo và tụt dốc xuống đường. Con đường dẫn về nhỏ dần, hẹp dần nhưng không xa dần. Mà Vũ thì muốn không có chỗ dừng ở hiện tại. Cứ đi. Đi mãi. Đi cạnh Thúy, tay trong tay, bước nhẹ vào chiêm bao hái những trái mơ chín vàng. Đèn phố đã lên. Những ngọn đèn tĩnh lặng bao giờ cũng vàng vọt, hiu hắt. Chưa từng lần nào Vũ thấy những ngọn đèn buồn thế. Những con mắt đêm của thị xã đang nghĩ gì?

- Chiều mai Vũ lại đón Thúy nhé!

- Ừ, chiều mai. Mình vào hồ Phúc Khánh, mình về Đoan Túc, mình sang Bồ Xuyên, mình xuống An Tập... Mình đi hết những nơi mình đã đi.

- Làm gì?

- Để nhớ mãi.

Để nhớ mãi, Vũ vẫn bị ám ảnh bởi sự chia ly. Dường như, ồn ào, náo động là hứa hẹn một buồn tênh, câm nín. Chiến tranh sẽ về đây. Chiến tranh sẽ làm rướm máu thị xã êm đềm. Chiến tranh nào cũng ghét kỷ niệm. Và nó sẽ chặt đứt gốc cây hời trước cửa nhà Thúy, làm những con chim nhỏ sớm mai trốn lẫn, sợ hãi. Chỉ cần một chút thoáng qua, chiến tranh đã gây vô số mất mát. An ủi mình bằng cách nào, nỗi ám ảnh cũng không chịu tan biến. Bảo vệ quê hương của mình là phải chiến đấu. Vũ sẽ không sợ chiến đấu. Mà rất sợ sau cuộc chiến, có thứ gì mất mát, rơi rụng, đổ vỡ.

Đã tới phố nhà Thúy. Vũ cố bước chậm hơn. Chẳng ai hối thúc, bước chân cứ gấp gáp. Nhà Thúy đây rồi. Cây hời trước cửa đây rồi. Vũ rời tay Thúy, trông theo Thúy qua cổng, vào sân, mất hút. Vũ chờ khoảng ánh sáng ở khung cửa sổ quen thuộc. Nhưng, vô tình, Thúy đã quên mở cửa sổ. Và Vũ không nhìn thấy khuôn mặt thân yêu rực rỡ trong mùa xuân hồng. Đêm chợt bụi ngùi. Vũ nghe lòng mình quạnh hiu. Vũ thật sự không còn bé. Muốn còn bé, Vũ phải nghiêng nghiêng hồn đào khi tưởng nhớ. Vũ dựa lưng vào thân cây hời. Hai tay thọc túi quần. Mắt thả trong mơ. Tiếng gió thềm thì trên đám lá. Mùi hoa hời, tự nhiên hăng hắc tối nay. Vũ bỗng thềm hút một điếu thuốc lá.

Cả thị xã bàng hoàng. Giặc Pháp đã đánh chiếm Hà Nội. Như năm ngoái, tiếng súng gây hấn của xâm lăng đã vang sông núi miền Nam, lại vang sông núi miền Bắc năm nay. Những chiếc xe *Con Voi* của ông Lê Văn Định nằm xếp hàng ở bến Hà Nội không về Thái Bình được. Tài xế và ét đành bỏ xe, chạy bán sống bán chết. Họ thuật chuyện Hà Nội cháy. Lửa bốc cao. Đứng tận Phủ Lý còn thấy lửa rực một phía trời. Dân chúng lũ lượt bằng bễ, dắt dìu nhau ủa ra năm cửa ô, tản mạn về các vùng lân cận. Chỉ có thanh niên ở lại chiến đấu, quyết bảo vệ thủ đô. Họ nói giặc Pháp đưa xe tăng, thiết giáp khạc đạn liên hồi, sau bằng những ổ súng liên thanh kháng chiến của ta. Họ làm như tận mắt họ nhìn rõ hai bên giao tranh. Nhưng mọi người tin họ, hối thúc họ kể chuyện Hà Nội cháy. Và họ say sưa kể, giọng đầy phần nộ và tin tưởng. Câu chuyện truyền đi rất mau. Nội buổi tối, cả thị xã biết giặc Pháp đang bị phời xác trên ba mươi sáu phố phường Hà Nội. Nổi bàng hoàng tan biến. Dân Thái Bình hướng về Hà Nội trông chờ tin chiến thắng.

Mấy hôm sau báo *Cứu Quốc* mới rao bán. Dân thị xã mua đọc. Không đủ. Chuyển tay nhau đọc. Hồ chủ tịch kêu gọi toàn dân kháng chiến đuổi thực dân Pháp khỏi Việt Nam yêu dấu. *Trường kỳ kháng chiến nhất định thắng lợi*. Khẩu hiệu mới đó. *Tăng gia sản xuất là diệt Pháp*. Cũng khẩu hiệu mới. Nhớ ngày Hồ chủ tịch sang Pháp dự hội nghị Fontainebleau, nhi đồng được dạy hát nhiều bài ước vọng:

*Văng Bác Hồ yêu dấu
Lòng băng khuâng cháu sầu nhớ nhung
Bác có nhớ cháu không
Từ lúc con chim bằng cất cánh
Buồn thẫn thờ nhìn theo chim kia
Nhẹ cánh khuất trong mây
Quay bước chân trở về
Chờ mong tháng ngày*

*Nhớ nhung Bác Hồ ở nơi xa vắng
Nổi tâm chí tranh giành
Để quyền lợi cho nước Nam
Trong tâm mong nghe thấy
Khải hoàn vang khúc ca
Mong bác mau trở về với chúng ta.*

Không có khúc ca khải hoàn khi Bác Hồ hồi hương. Giặc Pháp chiếm gần hết Nam Bộ và kéo quân ra Bắc Bộ. Bác Hồ trở về buồn thiu. Bác Hồ khó mà vui nghe nhi đồng hát:

*Đêm trăng cháu nhớ Bác Hồ
Cháu ca cháu hát cháu hô vang trời
Bác Hồ ơi Bác Hồ ơi
Bác cho chúng cháu những mùi cái hôn.*

Bác Hồ quên cả những lời hứa hẹn trước ngày sang Pháp. Bây giờ, bác bảo trường kỳ kháng chiến. Thế là đánh nhau lâu lắm. Thế là chắc chắn có chia ly, xa cách. Trái tim Bắc Bộ bị lưỡi lê giặc đâm thủng. Toàn Bắc Bộ đau đớn, run rẩy. Nghĩ đến thù nước. Chỉ nghĩ đến thù nước: Chẳng cần nghĩ đến Bác Hồ. Giặc Pháp mà chiếm xong Hà Nội, sẽ xuống Nam Định và tràn qua Thái Bình. Dân thị xã mong mỗi thủ đô là mồ chôn giặc Pháp. Hướng về Hà Nội, tin tưởng tràn trề. Báo *Cứu Quốc* bán đều đều. Hà Nội đã lập đội Tự Vệ Thành gồm toàn những thanh niên yêu nước tình nguyện ở lại giữ từng căn gác, từng phố, từng khe cống Hà Nội. Tường nhà nọ đục thủng xuyên qua tường nhà kia, tuổi trẻ Hà Nội đứng lên làm lịch sử. Tóc lộng gió, mắt rực căm thù, tuổi trẻ Hà Nội nhào ra cướp súng giặc giết giặc. Tuổi trẻ Hà Nội nằm giữa đường cản xe tăng. Xe tăng nghiêng nát. Không dọa nạt nổi lòng kiêu hùng. Ôm lựu đạn xông thẳng vào xe tăng. Nhảy lên xe tăng dùng thân xác mình bịt kín nòng súng giặc. Một mình ngao nghễ với chai xăng đốt cháy xe tăng giặc. Giữ từng con phố, giữ từng hàng cây. Tâm hồn chiến đấu với súng đạn tối tân của giặc. Chết cho tổ quốc. Chết cho Hà Nội tồn tại, bất diệt. Thịt máu tung lên. Cây Việt nam sẽ tươi thắm.

Báo *Cứu Quốc* không ngày nào quên tường thuật những cuộc chống trả gan dạ, phi thường của Tự Vệ Thành. Nam Bộ có Thanh Niên Tiền Phong. Bắc Bộ có Tự Vệ Thành. Dân Thái Bình đọc báo mà cảm xúc mà chiêm ngưỡng dân Hà Nội. Và mỗi ngày một cuộc biểu tình tuần hành đả đảo giặc Pháp, hoan hô Tự Vệ Thành chiến đấu anh dũng. Tiếng súng chưa vang tới Thái Bình. Sinh hoạt vẫn bình thường. Thì giờ dành nhiều cho thù hận giặc Pháp. Ở góc phố, ở sân trường, những trái bom phóng vào không khí, những lời nói rít qua kẽ răng: căm thù giặc Pháp. Vũ và bạn bè của Vũ lớn thêm một chút. Lịch sử làm lớn những hồn đào niên thiếu. Lịch sử luôn luôn có phép nhiệm màu. Nó quyến rũ cả những ai không thích nó. Nó huyền hoặc nhiều người. Và khối kẻ theo đuổi lịch sử cho đến khi tỉnh giấc mê đời mới biết mình *lạc đường vào lịch sử*. Những bài báo tường thuật những trận đánh như đùa giỡn với giặc Pháp của Tự Vệ Thành khiến Vũ say mê. Nỗi ám ảnh mất mát, xa lìa đã có chỗ trốn nấp kín đáo. Tường tượng Pháp chiếm Thái Bình, Vũ và bạn bè của Vũ và thanh niên, thiếu niên thị xã sẽ noi gương Tự Vệ Thành, sẽ chiến đấu giữ từng con phố, từng bờ tường, từng mái hiên. Chắc chắn, Vũ sẽ bảo vệ con phố nhà Thúy, bảo vệ hàng cây hời.

Vũ chiến đấu cho sự bình yên của Thái Bình, nơi Vũ sinh ra, lớn lên, hưởng trọng hoa niên và biết yêu thương. Vũ sẽ chỉ chiến đấu vì thế, chiến đấu vì quê hương bé nhỏ của Vũ. Chiến đấu cho sum họp, gần gũi. Chiến đấu để khỏi chia lìa, ngăn cách và buồn thảm. Ước mơ của Vũ thật giản dị. Thái Bình mãi mãi là Thái Bình. Chẳng cần huy hoàng, mới lạ. Mới lạ dễ thành xa lạ. Huy hoàng cũng là biên giới cách ngăn. Cứ nhỏ bé cho những tâm hồn gần gũi, thân mật những tâm hồn. Dòng sông Trà Lý có một mùa nước lũ cuộn cuộn. Rồi lại lờ lững êm đềm. Dòng sông ôm gọn nỗi vui buồn của cuộc đời tình lý. Mùa xuân, mùa hạ rộn rã tiếng cười. Mùa thu thờ dài lo lắng. Mùa đông ngồi buồn ôm kỷ niệm. Hạnh phúc làm bằng những thứ bình thường đó. Và người ta phải chiến đấu cũng bởi người ta không muốn mất hạnh phúc đơn sơ. Như Vũ, Vũ bằng lòng sống đến già ở thị xã Thái Bình. Vũ nghĩ rằng, những phương trời xa, có thể, rực rỡ gấp ngàn lần thị xã của Vũ nhưng không thể có cầu Bo, sông Trà Lý, đền Mẫu, hồ Phúc Khánh, cổng Kỳ Bá, những nơi Vũ đã dần trải kỷ

niệm ấu thời với bạn bè. Nhất là không thể có Thúy, có hàng cây hồi mui thơm hăng hắc khắp phố trừ phố nhà Thúy. Thúy là mùa xuân của Vũ là ý nghĩa tuyệt vời của cuộc đời nối tiếp.

Thanh niên Hà Nội đang sống chết giữ Hà Nội, nhất định, không bao giờ vì những khẩu hiệu, vì ảo vọng cách mạng, vì thích làm lịch sử, vì chủ tịch Hồ Chí Minh, vì những thúc giục phù du, mà phần lớn chỉ vì thành phố của mình, nơi mình sinh trưởng, nơi mình ghi khắc kỷ niệm, nơi mình biết yêu và được yêu. Người ta chiến đấu cho tình yêu trước hết. Vũ sẽ chiến đấu cho tình yêu. Mà tình yêu Thúy là lý tưởng chiến đấu tuyệt đối. Không vì tình yêu, không ai say mê chiến đấu. Không vì tình yêu kẻ chiến đấu giống hệt gã điên rồ bắn bừa, chém bậy. Và khi chiến thắng trở về, lòng kẻ đi chiến đấu sẽ trống rỗng, quạnh hiu. Thường là chiến bại. Bởi có gì mong đợi mình chiến thắng trở về? Chiến đấu cho tình yêu, chết cho tình yêu, đó là ý nghĩa rạn vỡ nhất của cuộc sống một người.

Vũ chấp nhận chiến đấu. Để bảo vệ thị xã thân yêu của Vũ. Để bảo vệ người thân yêu của Vũ. Để dòng sông Trà Lý muôn thuở êm đềm. Để cầu Bo muôn thuở vững chãi. Để hàng cây hồi con phố nhà Thúy muôn thuở ngát thơm. Và để mãi mãi yêu Thúy. Nhưng, có lẽ, Vũ không cần chiến đấu. Giặc Pháp sẽ bị đuổi khỏi Hà Nội, Hải Phòng, Nam Bộ. Giặc Pháp sẽ bị đuổi khỏi Việt Nam. Giặc Pháp khó mà bèn mảng sang Thái Bình.

Thế là hết hy vọng giữ Hà Nội. Giặc Pháp đã chiếm gọn thủ đô. Quân ta không kịp tiêu thổ kháng chiến. Tự Vệ Thành bị đánh bật khỏi thành phố kỷ niệm của mình. Dân Hà Nội tưởng chạy giặc năm bữa, nửa tháng sẽ hồi cư. Đành ngược mắt đắm lệ nhìn Hà Nội trong tay thù rồi tản cư sống đời áo nâu, biệt ly gấm hoa, làm những chuyến phiêu lưu vô định. Giã từ Hà Nội. Theo thác lũ người Hà Nội giao thành phố cho giặc chiếm đóng, có kẻ cảm khái hèn về:

*Rách tả tơi rồi đôi giày vạn dặm
Bụi trường chinh phai bạc áo hào hao
Mái đầu xanh hện mãi tới khi già
Phơi nắng gió và hoa ngàn cỏ dại
Theo tiếng gọi của những người Hà Nội
Trở về trở về chiếm lại quê hương*

Hà Nội mất, khắp nơi xúc động. Hải Phòng cũng mất luôn. Các chiến sĩ thành Tô tạm biệt dòng sông Cấm. Những thành phố chưa bị giặc kéo tới được lệnh tiêu thổ kháng chiến. Nam Định rục rịch phá nhà, đốt cháy dinh thự. Những cây cầu quan trọng, những khúc đường rầy bị giật sập, lật lên. Thái Bình còn ở quá xa nên chỉ chuẩn bị tiêu thổ kháng chiến và chờ đợi chiến đấu tiêu diệt giặc. *Thái Bình là mồ chôn thực dân Pháp*. Khẩu hiệu đầy lửa và tin tưởng. Sinh hoạt không có gì thay đổi. Phố xá vẫn buôn bán tấp nập. Trường học vẫn mở cửa. Báo *Cứu Quốc* kêu gọi toàn dân đoàn kết kháng chiến chống Pháp và cho rằng mất Hà Nội không thể mất Việt Nam. Quân ta sẽ tổng cổ giặc Pháp khỏi thủ đô ngày gần đây.

Hôm nghe tin Hà Nội thất thủ, Vũ thả bộ đến nhà Thúy. Hai tay thọc túi quần, Vũ cúi đầu lặng lẽ đi. Nhiều sợi khói buồn vương ở mắt Vũ. Hà Nội chiến đấu anh dũng thế mà còn bị mất thì dễ gì Thái Bình giữ nổi? Câu hỏi luẩn quẩn trong đầu óc Vũ. Nhất là lệnh tiêu thổ kháng chiến. Không để một căn nhà, một hàng cây, một viên gạch nào lọt

vào tay giặc. Phá đổ, đốt cháy hết trước khi giặc tới. Giặc tới với những đồng gạch hoang tàn, với những hàng cây ngã gục thê lương. Giặc đến với đồng không, nhà trống. Như vậy, thị xã của Vũ sẽ bị tiêu hủy. Con đường số 10 từ bến đò Tân Độ xuyên qua phố chính, qua cầu Bo sang Hải Phòng sắp bị đào xẻ. Và những cây cầu sắp bị gài mìn cho nổ tung. Vũ thương cầu Bo vô vàn. Chắc rồi cầu Bo cũng bị giệt tung. Vũ sẽ khóc hết nước mắt. Sự chia lìa, ngăn cách, đổ vỡ, mất mát không còn mơ hồ cảm thấy nữa. Nó đã hiện dần, rõ ràng, đàng cay và ác nghiệt. Nỗi ám ảnh tưởng đã trốn mất, lại xuất hiện. Vũ không thể tin rằng thị xã của Vũ vẫn nguyên vẹn những hình ảnh thân yêu khi chiến tranh lướt qua. Vũ chớp mắt nghe lòng dậy lên những xót xa, bùi ngùi.

Đã đến cửa nhà Thúy. Vũ không muốn gặp Thúy ngay. Vũ đứng dựa lưng vào thân cây hồi quen thuộc, ngẩn ngơ như cậu trai vừa biết yêu đã thất tình. Cánh cửa sổ mở rộng. Thúy đang mong Vũ, chờ Vũ tới sớm hơn giờ hẹn. Thúy xuýt phì cười thấy Vũ lim dim đôi mắt.

- Vũ ngủ gật đấy à?

Vũ mở mắt. Khuôn mặt Thúy hiện giữa khung cửa sổ một sáng nắng hiền tình lý đẹp tựa chiêm bao. Gió ngoan bỗng lượn qua lá hồi. Gió yêu lá. Gió và lá thắm thì tình tự. Chẳng biết gió và lá có nghĩ ngày xa nhau, ngày tiêu thổ kháng chiến, ngày cây gục đổ, lá úa vàng chết và gió đậu trên những đồng gạch vụn nát tương tự lá?

Thúy giơ tay vẫy:

- Lại đây, Vũ.

Vũ dờn thân cây hồi, chậm chạp bước tới. Cánh tay Thúy vẫn để ra ngoài song cửa. Vũ cầm cánh tay nòn nà của Thúy bằng cả hai tay mình. Và một bàn tay Vũ mơn man bàn tay Thúy. Vũ nâng niu bàn tay Thúy, nâng niu mùa xuân của mình.

- Vào nhà với Thúy đi!

- Vũ đứng ngoài được rồi.

- Sao hôm nay Vũ buồn thế?

- Vũ buồn à?

- Ừ, buồn ghê. Mắt Vũ như dính nước mắt. Vũ vừa khóc, hờ?

- Không.

Vũ cười. Nụ cười không giống nụ cười hôm qua:

- Thúy bảo Vũ không biết buồn mà?

Thúy nói:

- Nhưng hôm nay Vũ buồn.

Vũ nhớ vụ lụt năm ngoái, một mình chống bè vào phố nhà Thúy. Vũ buông sào, ngồi giữa bè thổi "ác mô ni ca". Tiếng nhạc lan tỏa trên mặt nước. Một vùng ánh sáng từ khung cửa sổ nhà Thúy đủ soi sáng lối dẫn Vũ tới thế giới thần tiên của Vũ. Tay Vũ lạnh. Tay Thúy làm ấm tay Vũ. Mùa xuân Thúy làm ấm mùa đời Vũ. Ngọn cỏ Vũ ngậm giọt sương Thúy long lanh. Và giọt sương đó, bây giờ, muốn tan biến muốn bắt ngọn cỏ héo hắt, úa vàng. Nắng lửa thích làm tan rã những giọt sương mai. Chiến tranh thích làm cuộc đời héo hắt, mòn mỏi.

- Đạo ấy vui, Thúy nhỉ?

- Đạo nào?

- Đạo Vũ nhốt con chim khuyển vào túi quần "xoóc" đem cho Thúy ấy. Thúy nuôi chim bằng cái ấm tích. Vũ ăn cắp cái lồng bẫy chim khuyển của thằng Hội, nhớ chưa?

Giọng Vũ chìm trong xa vắng:

- Đạo ấy chưa có đảo chánh, cách mạng... Đạo ấy chẳng ai nghĩ chuyện chiến tranh, chẳng ai nghĩ có ngày thị xã mình sẽ bị tiêu thổ kháng chiến.

Thúy hỏi:

- Tiêu thổ kháng chiến là gì?

Vũ buồn buồn:

- Là mình phải đập phá nhà mình, chặt cây hồi trước cửa nhà mình, giật đổ cầu Bo.

Thúy chớp mắt:

- Rồi mình ở đâu?

Vũ thần thờ:

- Mình dời thị xã mà đi như dân Hà Nội bỏ Hà Nội mà đi. Gọi là tản cư đó, Thúy ạ! *Tản cư là yêu nước.*

- Mình tản cư đi đâu?

- Không biết.

- Thúy không muốn đi đâu. Tại sao mình phải bỏ nhà mình?

Thúy quên mất lời ông Chủ tịch Thái Bình mà hôm nào ở bờ sông, Thúy đã nhắc Vũ. Đôi mắt Thúy cũng đã vương khói buồn.

- Không giữ thị xã mình à?

Vũ khẽ lắc đầu:

- Chỉ còn hy vọng.

- Hy vọng gì?

- Pháp đừng về Nam Định. Pháp về Nam Định là Thái Bình tiêu thổ kháng chiến. Cả trường học cũng bị tiêu thổ.

- Phá trường học?

- Phá luôn nhà thương.

- Phá tất cả?

- Phá hết.

Thúy sững sờ nhìn Vũ:

- Mình sắp xa nhau?

Vũ nghẹn ngào:

- Mình sắp xa nhau...

Trái cây tưởng chín dần và ngon ngọt. Nhưng trái cây đã chín thật nhanh và làm ê răng Vũ, ê răng Thúy. Chưa bao giờ Vũ nghĩ có lần Thúy nói một câu ngắn ngủi mà buồn não nuột. Tháng giêng vừa tới hiền dịu đã tháng năm quái ác. Và tháng chạp sầu thảm gần kề. Cuộc đời tình lý sắp bị bão táp thổi tung, cuốn mất hút. Vũ nắm chặt tay Thúy:

- Chắc giặc Pháp không sang Thái Bình đâu, Thúy ạ!

Thúy đưa cánh tay trái, luồn nốt qua song cửa, đặt lên vai Vũ:

- Thế là không tiêu thổ?

- Tiêu thổ cũng không sợ nếu giặc dừng tới. Mình phá rồi mình làm lại.

- Những cây hồi trồng lâu lắm.

Vũ lặng thinh. Những cây hồi trồng tự đời nào nhỉ? Có lẽ, tuổi cây nhiều hơn tuổi Vũ.

- Mình không phải xa đây thì những cây hồi sẽ mau lớn.

- Nhỡ người ta không trồng hồi thì sao?

Vũ rời tay Thúy. Xót xa dần dần ngập lụt tâm hồn Vũ. Vũ quay mặt ra đường:

- Vũ về đây.

Bàn tay Thúy không còn đặt trên vai Vũ nữa. Biên giới ngày mai giống hệt khung cửa sổ. Khung cửa sổ đóng kín mít, không tỏa nổi một chút ánh sáng. Rồi Vũ chỉ biết nhớ Thúy. Vũ sẽ khóc. Vũ chạy ra đường. Vũ chạy nhanh lẫn trốn một ưu phiền đang đuổi Vũ. Thúy nhìn theo. Đôi mắt vương thêm bụi. Đôi mắt chớp mau. Hạt bụi không chịu trôi theo nước mắt.

Lại một lớp vôi mới quét khắp tường phố thị xã. Những khẩu hiệu cũ được quên đi. Cách mạng làm cho những bức tường dày thêm nhờ những lớp vôi mới. Nét chữ của các anh ở phòng thông tin mỗi ngày một đẹp vì viết khẩu hiệu luôn luôn. *Thái Bình là mồ chôn thực dân Pháp*. Khẩu hiệu máu lửa này đã bị khẩu hiệu *Tản cư là yêu nước* đè lên. *Tiêu thổ kháng chiến là yêu nước*, khẩu hiệu xoáy vào da thịt từng người. Khẩu hiệu gọi đổ vỡ và chia ly. Người Hà Nội, người Hải Phòng lác đác tản cư về Thái Bình. Rồi người Thái Bình tản cư về đâu? Nỗi buồn không thấy diễn tả trong những khúc hát, câu thơ. Kháng chiến như một viên ngọc đánh bóng rực rỡ, nhưng một phép tích màu nhiệm. Chung quanh nó được vây kín bởi lớp sương màu lãng mạn tạo nên những rung động tuyệt vời.

*Lúc kháng chiến xa nhà nhịp theo đời sống mới
 Người đi tìm chân trời nơi miền quê
 Lúc phá hết phố phường biệt ly đời gấm hoa
 Người vui đời áo nâu
 Quên hết u sầu
 Và đoàn người đi miên man trên đường gian nan
 Người bàng hoàng đưa câu ca theo nhịp chân không...*

Lớp sương màu lãng mạn ấy không thể làm yên tâm những người còn ở lại với thành phố nguyên vẹn của họ. Giã từ chỉ là chuyện cam đành, không bao giờ là ước vọng. Giã từ thành phố kỷ niệm của mình, giã từ đồng gạch vụn, hàng cây gục đổ như giã từ một tình yêu thấm thiết. Dân Thái Bình sẽ đau đớn lắm nếu phải phá hết phố phường, theo nhịp chân không, lang thang trên nẻo đường gian nan vô định. Mái nhà tượng trưng cho gia đình. Không người Việt Nam nào không yêu mái nhà. Bán nhà đã rỏ máu mắt. Phá nhà sẽ quặn thắt ruột gan. Bên Nam Định, dân chúng đang thực hiện chính sách tiêu thổ kháng chiến. Nhiều cây cầu trên đường Phủ Lý - Nam Định đã bị giật sập. Nhưng Nam Định chưa tiêu thổ xong thì giặc Pháp đã

kéo về, chiếm thành phố một cách dễ dàng. Nam Định mất. Hà Nội mất. Hà Nam mất. Phủ Lý mất.

Thái Bình hoảng sợ. Cả thị xã náo động. Chợ búa nghỉ họp. Hiệu buôn đóng cửa. Trường học khép kín. Thị xã biến thành thị xã chết. Không một nụ cười. Những khuôn mặt ngơ ngác nhìn nhau. Trong nhà Vũ, mọi người đi lên, đi xuống. Bố Vũ ngồi yên, đưa tay bóp trán hàng giờ. Dì Vũ tìm kiếm va ly, sắp xếp quần áo rồi lại dỡ tung ra. Mới đầu, bà tính chỉ mang theo những thứ cần thiết. Cuối cùng, thứ nào cũng cần thiết nên không biết mang theo thứ nào. Bà lấy tiền chia cho chồng một khoản, mỗi đứa con một khoản, dặn cất kỹ nếu chạy giặc thất lạc thì có tiền mà ăn. Dì Vũ khóc. Thằng Khoa bình tĩnh nhất. Nó an ủi mẹ:

- Tụi nó không dám sang đây đâu.

Mẹ nó mắng:

- Ranh con, mày biết cái gì!

Khoa nói:

- Nó sang Thái Bình là nó chết. Mồ chôn tụi thực dân ở Thái Bình. Con không chạy giặc đâu. Con ở lại với anh Vũ chiến đấu.

Vũ vỗ vai Khoa:

- Có lẽ, anh ở lại.

Khoa hỏi:

- Còn em.

Vũ đáp:

- Em tản cư với bố mẹ.

Dì Vũ quát ầm ỹ:

- Câm mồm hai đứa ngay. Chúng mày có nước đánh chó!

Bố Vũ đã dờn khỏi ghế. Ông nói:

- Xem tình hình ra sao, mai mốt gia đình mình về Tường An. Vũ không được cãi dì.

Vũ lễ phép:

- Thừa dì, con đã lớn.

Dì Vũ dịu giọng:

- Con đừng dại dột học đòi làm anh hùng rơm.

Vũ muốn nói cho bố và dì hiểu rằng Vũ không thích làm anh hùng thật hay anh hùng rơm. Vũ đã xem xử tử ông Ban, đã chứng kiến anh phụ trách thiếu nhi thị xã đâm chết Tàu phù và Vũ ghê rợn. Vũ yêu thị xã, yêu mái nhà, yêu những người thân thiết nên Vũ sẽ ở lại cùng mọi người chung tình yêu với Vũ bảo vệ thị xã Thái Bình. Nhưng Vũ biết dì Vũ thương Vũ, bố Vũ thương Vũ và không bao giờ để Vũ ở lại. Nên Vũ không nói. Vũ lẳng lẳng ra phố. Thăng Khoa chạy theo:

- Anh ở lại chiến đấu chứ?

Vũ gật đầu:

- Anh sẽ ở lại.

Như năm nào, đội bóng của Vũ trả thù đội bóng An Tập, Khoa đi cổ vũ anh: dặn dò "đơ-dzê rô nhé", Khoa lại dặn dò:

- Hạ hết tội dân mũi lõ, anh nhé!

Vũ vẫy tay:

- Em vào nhà kéo mẹ quýnh lên. Anh đi nghe tình hình.

Vũ tới ngã tư, gặp đủ mặt bạn bè đang tụ họp bàn chuyện đánh Pháp. Luyến huyền hoang:

- Mình chờ sẵn chúng nó ở bến đò Tân Đệ rồi. Yên chí đi, tội nó sẽ chết ngập sông Hồng.

Lộc xắn tay áo:

- Dân Nam Định hạng bét mới để mất thành phố. Tao sẽ noi gương Tự Vệ Thành.

Vũ kéo Côn, bỏ rơi bạn bè. Hai đứa lên cầu Bo, thả tầm mắt ngắm nóc nhà thờ Sa Cát. Ổi Bồ Xuyên mùa này ngon lắm. Dòng sông trước mặt, dường như, rộng ra, mênh mông. Vũ khoác vai bạn:

- Mày có ở lại không?

- Có.

- Chúng mình sẽ đục thủng tường xuyên qua nhà nhau.

- Mẹ tao về Ô Mễ rồi. Mai bố tao về. Tao sẽ trốn, ở lại. Thị xã lập đoàn Thiếu Niên Xung Phong. Chúng nó ghi tên tập nập.

- Tại sao mày ở lại?

- Vì mày ở lại, chúng nó ở lại. Chúng mình không thể xa nhau. Ở lại để được gần nhau.

- Mày cũng sợ xa nhau à?

- Ủ, tao không muốn xa mày, Vũ ạ! Có nhiều thứ làm tao khó lòng xa thị xã. Trường mới đóng cửa tao đã buồn rồi. Ở lại, tao chẳng sợ gì, chỉ sợ tiêu thổ kháng chiến. Cầu Bo bị giật chắc tao điên mất. Chúng mình đã đi mòn cả cầu. Mấy hôm nay xe hàng không chạy, tao nhớ mùi khói quá. Mày có gia nhập đoàn Thiếu Niên Xung Phong không?

- Không. Tao giữ phố nhà tao và hàng hồi...

Vũ sợ Côn buồn, không nói rõ hàng hồi nhà Thúy. Vũ tiếp:

- Mà đã chắc gì phải đánh nhau.

Côn nắm tay bạn:

- Vũ này...

Vũ chớp mắt:

- Gì?

- Tao hỏi mày một câu nhé!

- Hỏi đi?

- Nếu chúng mình không được ở lại, mọi người không được ở lại, chúng mình sẽ xa nhau bao nhiêu lâu?

- Chịu.

- Thí dụ xa nhau năm năm, gặp nhau, chúng mình còn thân nhau không?

- Vẫn thân nhau.

- Còn "mày tao" không?

- Còn.

- Tao sợ xa nhau lâu, chúng mình thành người lớn, gặp lại nhau sẽ ngỡ ngàng.

- Nhưng chúng mình không xa nhau.

- Vũ ạ!

- Gì?

- Rồi chúng mình sẽ xa nhau.

Câu nói của Côn giống câu nói của Thúy. Ngắn hơn hai tiếng. "Mình sắp xa nhau". Thúy đã nói với Vũ thế. Và Vũ buồn khôn tả. Vũ phải chạy trốn nỗi buồn. "Rồi chúng mình sẽ xa nhau". Côn lại bắt Vũ buồn thêm. Vũ chợt nhớ thầy Đàn nhớ những người bỏ đi sau những đêm lòng bắt *Vencuzendor*. Từ cách mạng, xảy ra vô số chia ly. Trước đó, không ai nghĩ chuyện chia ly hay dời bỏ thị xã phiêu bạt phương trời mù mịt. Tình ly như một cái nôi êm ái ru ngủ đời sống. Cái nôi đu đưa nhẹ nhàng, đều đặn. Đời sống ít phiền muộn, nhiều thiết tha. Và hạnh phúc bình thường, đơn giản. Bây giờ, phiền muộn nhiều, sót sa lắm. Ngay cả những người mình tưởng sống gần gũi nhau tới già cũng nói chuyện sẽ xa mình mãi mãi, xa đến ngỡ ngàng vời vợi.

Vũ ghì chặt bạn:

- Tao không muốn xa mày.

Côn lặng thinh. Gió thổi tung tóc hai người niên thiếu. Một lát, tưởng chừng rất lâu, nỗi buồn như gió lướt nhẹ trên mặt nước. Nỗi buồn dần trải dài hun hút, thấm sâu vô tận. Côn kéo tay Vũ:

- Về đi. Đứng đây tao khóc mất.

Đến giữa phố chính, Côn chia tay bạn, dặn dò:

- Tối nay sang nhà tao chơi.

Vũ men theo vỉa hè, lăm lăm bước, định rẽ vào nhà Thúy. Nhưng tới đầu phố, Vũ ngập ngừng. Vũ sợ buồn. Tình lý đang ngập lụt nỗi buồn và Vũ là chiếc bè chuối lênh đênh trên nỗi buồn đó. Những người khác đang chơi với dưới dòng nước lụt. Ôi, tình lý của Vũ, quê hương của Vũ! Nô lệ, tù đầy, chết đói, chết no, roi vọt thực dân, kiếm thép phát xít, chân phù đồng minh, đảo chính, tai họa chiến tranh, đông bão, lụt lội, cách mạng, thù hận, nghi ngờ, kháng chiến, tiêu thổ và con nối tiếp những gì nữa?Ồ ào đã lắng đọng. Hoan hô đã chìm khuất. Đả đảo đã biến lặn. Lúc này chỉ còn cô đơn, mòn mỏi, hãi hùng. Vũ thương tình lý Thái Bình, thương quê hương muôn vàn. Quê hương Vũ đó, muốn an phận chẳng xong. Cựa mình thoát số kiếp hẩm hiu lại thấy hẩm hiu hơn trong cuộc đời. Vũ cúi đầu đi. Nghẹn ngào.

Bắt đầu là cầu Kim bị giật sập. Cầu Kim nằm trên đường số 39 từ thị xã xuống phủ Kiến Xương, huyện Tiền Hải. Muốn qua làng Thanh Nê, quê hương cô Trương Quỳnh Như, người yêu mộng tưởng của Tiêu Sơn tráng sĩ Phạm Thái, phải qua cầu Kim. Cầu Phúc Khánh trên đường số 10, đoạn Tân Đệ - Thái Bình; cầu Nghìn, cầu Đồng Bằng và nhiều cây cầu nhỏ bé không tên, đoạn Thái Bình - Hải Phòng, khuyu ngã hết chân, nằm bất động như người tê liệt. Mặt cầu đổ nghiêng y hệt cái xác tàu đắm. Xe cộ không thể qua đi.

Đường số 10, chi chít hố chữ chi. Cứ cách vài trăm thước lại có vài chục thước hố, kéo dài mấy chục cây số. Xe tăng, tàu bò của giặc Pháp khó lòng sang Thái Bình. Lệnh tiêu thổ kháng chiến đã ban hành. Thời hạn phá hủy nhà cửa thật ngắn. Quá thời hạn ấn định, nhà nào không chịu tiêu thổ, chính phủ sẽ tiêu thổ giùm. Người ta định giật đổ cầu Bo nhưng gặp sự phản đối mãnh liệt của dân chúng mười hai phủ huyện. Các đại diện về thị xã trình bày lý do xin chính phủ đừng giật đổ cầu Bo. Nếu giật đổ cầu Bo, nước lũ dồn ứ không thể thoát nhanh ra biển, đe dọa sẽ vỡ lung tung.

Sau mấy ngày chờ quyết định của chính phủ, ông Chủ tịch Thái Bình báo tin vui: Không giật đổ cầu Bo. Người sung sướng nhất là Vũ. Thị xã mở màn tiêu thổ bằng cách đưa người họ hàng ở nhà quê lên vác cánh cửa, khuôn bàn ghế, tủ, sập về quê mình, hy vọng sẽ hồi cư cùng với đồ đạc nguyên vẹn. Những gia đình quê gần thị xã còn cho người vác cả rui, mè, bậc cửa, đem về ngâm dưới ao, đợi khi kháng chiến thành công thì khiêng lên thị xã xây dựng lại nhà cửa. Tiêu thổ là những ngày thê thảm nhất của thị xã. Mỗi khuôn mặt là một nỗi đau khổ.

Người ta vừa khóc vừa phá vỡ nhà mình, phá vỡ công trình, phá vỡ ước vọng của một đời người dành dụm tiền bạc, gom góp công lao. Mồ hôi, nước mắt là gạch là vữa. Gạch vữa vụn nát dưới những nhát

búa thương yêu! Căn nhà chứa đựng bao nhiêu kỷ niệm của bao nhiêu đời người. Kỷ niệm ấy đang bị tiêu hủy tàn nhẫn theo lệnh chủ tịch Hồ Chí Minh: *Không để một căn nhà, một mái hiên lọt vào tay giặc*. Pháp chưa sang Thái Bình đã đổ vỡ, sầu thảm. Chúng sang Thái Bình, chắc chắn, còn đổ vỡ, sầu thảm gấp bội.

Dân Thái Bình đã quên hẳn lời nói hôm nào của Hồ chủ tịch: *Pháp sang Thái Bình là có thái bình*. Ngay cả những hứa hẹn thắng lợi trước ngày Hồ chủ tịch qua Pháp dự hội nghị Fontainebleau, những huyền thoại thêu dệt quanh những ngày Hồ chủ tịch ở Pháp cũng được quên đi. Muối đang sát lên vết thương của dân thị xã. Ai thiết nhớ chuyện René Coty đứng trên tam cấp điện Élysée chìa tay bắt tay Hồ chủ tịch, Hồ chủ tịch lờ đi, đợi bước lên, đứng ngang hàng René Coty mới chịu bắt tay. Bây giờ, phá đổ nhà cửa chính mình gầy dựng là chuyện thấm thía đời đời. Và Hồ chủ tịch không về cùng dân Thái Bình chứng kiến cảnh tiêu thổ kháng chiến. Lúc này đây, Hồ chủ tịch về thị xã, Hồ chủ tịch sẽ chỉ được đón rước bằng những tiếng thở dài ảo não, những đôi mắt mờ lệ nuôi tiếc. Hoa thật, hoa giấy đã là gạch vụn. Chẳng còn ai đủ tinh thần hoan hô Hồ chủ tịch nữa.

Cái đám dân vốn quen im lặng càng im lặng thêm. Nhiều người cố nán phá nhà để sống thêm với kỷ niệm ít ngày. Phố chính tiêu thổ làm gương. Nhà thương, Vọng Cung, dinh tổng đốc, công sứ cũ san bằng địa. Đền Mẫu hoãn tiêu thổ. Hai ông hộ pháp đứng nguyên với bộ râu bị đứt gần hết. Trong vòng tuần lễ, nhà cửa thị xã đổ nát quá nửa. Nhà thờ hoãn tiêu thổ. Cả dãy trường học của các bà sơ cũng hoãn tiêu thổ luôn. Cuối cùng, thị xã còn mỗi đền Mẫu, nhà thờ, trường bà sơ và nhà Vạn Phát Tường chuyên làm bánh trung thu là thoát lệnh tiêu thổ kháng chiến. Bận bề của Vũ theo gia đình tản cư về các phủ huyện thật xa hoặc về làng cũ. Chia ly khởi sự từ đây, khởi sự ngay mảnh đất quê hương mình. Côn đã xa Vũ rồi. Luyến, Lộc, Long đã xa Vũ rồi. Những hình ảnh thân yêu chìm khuất. Những sợi dây mật thiết quấn chặt đời Vũ lỏng dần và mất hút. Vũ không được ở lại giữ thị xã. Còn gì đâu mà giữ? Hàng hồi thấp nhỏ dẫu không bị đồn chắc sẽ chết vì buồn. Tất cả phải dời khỏi thị xã.

Mấy đêm chót, thị xã giống hệt bãi tha ma. Máy điện đã phá hủy. Cái hồ chứa nước cao ngất trong sân trường gục gãy lưng chừng. Bao nhiêu cột đèn ngã rạp. Thái Bình chưa là mồ chôn giặc Pháp nhưng đã là mồ chôn hy vọng được sống an phận của nhiều người. Những ngọn đèn dầu le lói trên những đồng gạch vụn bắt phát khóc. Dưới ánh trăng mờ, nhìn những bờ tường lởm chởm trông rợn tóc gáy. Chuột gián, cóc nhái chết tập thể. Chim muôn bỏ thị xã bay đi. Thật sự không còn gì. Và không ai ngờ sau cách mạng là một định mệnh khắt khe. Vũ nán lại thị xã bới bố. Bác phán Thụỵ dùng dằng chưa muốn tản cư. Mãi hôm người ta dọa ai không tản cư sẽ bị xử tử, những người cố tình nằm ở đồng gạch nhà mình hít hà mùi đất mới chịu giã từ thị xã.

Vũ chạy sang nhà Thụỵ. Bác phán Thụỵ trai ngồi ngoài vỉa hè buồn thiu. Bác gái khắp khểnh đi đi lại lại trên đồng tường gạch ngổn ngang. Thụỵ đứng dựa lưng vô thân cây hời, mắt nhắm lệ. Vũ bước nhẹ, đến cạnh Thụỵ. Im lặng. Vũ đưa tay đặt lên vai người yêu bé nhỏ. Thụỵ bỗng ôm chầm lấy Vũ, òa khóc. Tự bao giờ, Vũ chẳng rõ, bố đã tới và đang nhỏ to an ủi vợ chồng bác phán Thụỵ. Cũng là an ủi mình. Vũ áp má mình vào má Thụỵ. Má Thụỵ ướt nước mắt. Vũ vuốt ve tóc Thụỵ, vỗ về:

- Nín đi, Thụỵ.

Thụỵ ôm chặt Vũ, nức nở:

- Rồi mình có trở về không?

Vũ ứa nước mắt. Nước mắt nhỏ xuống tóc Thụỵ. Vũ hôn tóc Thụỵ. Vũ hôn má Thụỵ. Vũ hôn môi Thụỵ. Mùa xuân của Vũ không thể mất. Mùa xuân ấy đã ngự trị tận đáy hồn Vũ và chẳng một thứ lệnh nào bắt phá hủy nổi. Khi hương tóc Thụỵ, mật ngọt môi Thụỵ, ấm nồng da thịt Thụỵ còn làm Vũ xao xuyến, băng khuâng, rạo rực ngay cả trên điêu tàn, đổ vỡ thì Vũ sẽ trở về làm lại được vùng trời tình lý thân yêu cũ. Vùng trời rực rỡ hơn, hiền mộng hơn, thắm thiết hơn. Khoảnh khắc mơ ước tuyệt đời, Vũ thấy mình đầy phép tích linh thiêng. Vũ

hôn lên mắt Thúy:

- Vũ sẽ trở về. Chúng mình sẽ trở về.

Vũ chỉ nói thế. Nhưng Vũ, và cả Thúy nữa, mơ hồ nghe tiếng trái tim Vũ thầm thì:

- Anh sẽ chiến đấu để trở về sống mãi bên em.

Gói hành lý ném trúng chân Vũ kèm lời hối giục:

- Hết giờ rồi, đi thôi con, kéo nguy hiểm.

Vũ gỡ nhẹ tay Thúy ra. Đôi tay mảnh mai của Thúy còn dang rộng như muốn níu kéo. Vũ cúi xuống nhặt gói hành lý. Đôi tay Thúy rã rời, hụt hẫng.

- Giã từ Thúy.

- Giã từ Vũ.

- Tạm biệt em.

- Tạm biệt anh.

Vũ bước lùi. Bước lùi. Mắt Vũ mờ dần. Hình ảnh Thúy nhạt nhòa. Thúy trông theo. Vẫy vẫy. Sương mù đã phủ kín tình lý. Sương mù giữa trưa nắng gắt. Chẳng ai nhìn rõ ai. Vũ đã băng qua một khúc rẽ.

7-1-1972

(Ngày kỷ niệm mười năm thành hôn)